

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Mgr. Markéta Vochoska Haindlová, LL.M.

Sportovní arbitráž

Sports arbitration

Rigorózní práce

Vedoucí rigorózní práce: doc. JUDr. Vladimír Balaš, CSc.

JUDr. David Kohout, Ph.D.

Tematický okruh: Teorie práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 2. 5. 2021

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 340 212 znaků včetně mezer.

.....

Mgr. Markéta Vochoska Haindlová, LL.M.

V Praze dne 2. 5. 2021

Ráda bych poděkovala svým rodičům za jejich trvalou podporu a povzbuzování během mnoha let mého studia. Také bych ráda poděkovala doc. JUDr. Vladimíru Balašovi, CSc. a JUDr. Davidu Kohoutovi, Ph.D. Bez jejich vedení a podpory by tato práce nebyla možná.

Obsah

Úvod	7
1 Specifické rysy sportovního práva a řešení sporů ve sportu	11
1.1 Vztah sportu a práva	14
1.2 Alternativní řešení sportovních sporů.....	17
2 Mezinárodní rozhodčí soud pro sport	29
2.1 Historie Mezinárodního rozhodčího soudu pro sport	30
2.2 Organizace a struktura ICAS a CAS.....	33
2.2.1 CAS	33
2.2.2 ICAS.....	35
2.3 Jurisdikce CASu a její problémy	35
2.4 Vztah mezi CAS a FIFA	38
2.5 Odvolání k Švýcarskému federálnímu tribunálu	39
2.6 Ad hoc divize	44
3 Praktické otázky arbitrážního řízení u fotbalových kauz	49
3.1 Lhůty.....	49
3.2 Rozhodné právo	50
3.3 Standardní doložky	52
3.4 Rozhodci	53
3.5 Smírčí řízení.....	55
3.5.1 Smír	55
3.6 Ústní jednání	56
3.7 Volba jazyka	56
3.8 Rozhodčí nález.....	57
3.9 Zkrácené řízení	58
3.10 Předběžná opatření.....	58
3.11 Vykonatelnost rozhodčích nálezů.....	59
3.11.1 Vykonatelnost v rámci řízení FIFA.....	60
3.11.1.1 Exkurz: Disciplinární řád FIFA čl. 6.....	60
3.11.2 Vykonatelnost rozhodčích nálezů na konfederační úrovni	61
3.11.3 Vykonatelnost rozhodčích nálezů na národní úrovni.....	61

3.11.4	Vykonatelnost rozhodčích nálezů mimo sportovní prostředí.....	62
3.12	Náklady řízení.....	62
3.13	Mimořádná opatření.....	64
3.14	Ilustrační příklad judikatury CASu.....	65
3.14.1	Úvod do případu.....	66
3.14.2	Skutkové okolnosti.....	66
3.14.3	Řízení před Komorou pro řešení sporů FIFA (DRC).....	67
3.14.4	Odůvodnění napadeného rozhodnutí.....	68
3.14.5	Řízení před Rozhodčím soudem pro sport.....	69
3.14.6	Vyjádření stran sporu	71
3.14.7	Jurisdikce.....	72
3.14.8	Přípustnost odvolání.....	73
3.14.9	Rozhodné právo	73
3.14.10	Právní analýza	74
3.14.11	Podstata věci.....	75
3.14.12	Náklady.....	78
3.14.13	Rozhodnutí	78
3.15	Závěr	79
4	Doping.....	80
4.1	Pojem doping a historie dopingu	81
4.2	Testování drog	85
4.3	Seznam zakázaných látek	86
4.4	Objektivní odpovědnost.....	87
4.4.1	Předpoklady vzniku odpovědnosti	88
4.4.2	Funkce objektivní odpovědnost	88
4.4.3	Deliktní způsobilost	89
4.5	Porušení antidopingových neboli sportovních pravidel.....	90
4.6	Arbitrážní doložka v dopingových věcech a její osobní působnost.....	91
4.7	Přístup FIFA k dopingů ve fotbale	92
4.8	Právo na spravedlivé řízení.....	93
4.9	Empirické případy.....	93
4.10	Právní aspekty – čestnost, pochybení a fotbal	95
4.11	Oddělení moci.....	95

4.12 Dokazování dopingu	97
4.12.1 Důkazní břemeno a jeho závažnost.....	97
Závěr	99
Použité prameny a literatura	108
Odborné články	111
Judikatura Arbitrážní soud pro sport.....	113
České soudy	114
Německé soudy	114
Soudy Evropské unie.....	114
Švýcarský federální tribunál	115
Internetové zdroje.....	115
Právní předpisy EU	126
Mezinárodní smlouvy.....	126
Ostatní	127
Seznam zkratek	130
Rejstřík	133
Seznam příloh.....	134
Přílohy	135
Abstrakt	154
Abstract.....	155

Úvod

S dynamickým rozvojem komunikačních prostředků a médií po druhé světové válce došlo k dramatickému nárůstu celosvětového významu sportu. V první polovině 20. století byl sport záležitostí limitovaného počtu sportovců sdružených v amatérských, universitních, zájmových či kulturně – společenských sdruženích a klubech. Divácká kulisa byla limitována kapacitou sportovišť a stadionů.

K masové globální rozšíření, popularizaci a komercializaci výkonnostního sportu začalo docházet až v druhé polovině 20. století souběžně se zvyšováním dostupnosti mediálních platform a v technické sofistikovanosti zejména audio-vizuálních, vysílacích a zpravodajských kanálů.

Opravdovou revolucí pak byl přelom 70. a 80. let 20. století a představení masové rozšíření živého televizního vysílání sportovních přenosů, které dokázalo přiblížit globální sportovní klání do domácností celého světa v reálném čase formou vizuálního média. Souběžně se prudce začal komercializovat sport jako obchodní artikl v široké škále vysílacích, licenčních, obchodních, marketingových a osobnostních práv sportovců, organizací či soutěží. Dnešní sportovní osobnosti se těší celosvětové popularitě a jejich dominantní společenské postavení je často kvalifikuje pro plnění tzv. vzorové a výchovné funkce. Jejich jména se zároveň stávají obchodní značkou, jejich dovednosti, výkonnost a osobnostní práva se stávají žádanou a nadstandardně monetizovanou komoditou s přesahem do nejrůznějších obchodně-ekonomických úrovní. Sport současnosti hraje důležitou roli nejen ve fyzické i mentální výchově mladé generace, ale také při rozvoji mezinárodního porozumění a společenské, kulturní či politické spolupráce. Zároveň se stal standardním odvětvím obchodu s kapitalizací globálního rozsahu.

Odhaduje se, že sport představuje 3 % objemu celkového světového obchodu a jen v Evropské unii zaměstnává 5,4 % pracovní síly (15 miliónů lidí)¹. Díky značným kapitálovým investicím a prudce se vyvíjejícímu tržnímu prostředí sportu není nijak překvapivé, že legislativní regulace ve sportu rovněž prošla korespondujícím vývojem. V návaznosti na vývoj legislativního a regulačního prostředí úměrně roste i počet právních sporů ve sportu. Odvětví sportovního práva tak nabývá na stále větší důležitosti, což

¹ BLACKSHAW, I. Settling international sports disputes through the Court of Arbitration for Sport. *Sports Law & Taxation*, 2020, roč. 11, č. 2, s. 8–12. ISSN 2211-0895.

si uvědomují i právnické fakulty na celém světě a začínají se sportovním právem zabývat a již několik let sportovní právo v rámci postgraduálního studia nabízí.²

Téma této práce je sportovní arbitráž. Ve své právní praxi se věnuji zastupování profesionálních sportovců, zejména fotbalistů, systematicky se snažím již deset let prosazovat jejich zájmy a práva a zlepšovat právní postavení ať již legislativní úpravou či činností v rámci ČAFH³ nebo přednáškami na akademické úrovni. Mojí zálibou je již od počátku, kdy jsem se seznámila s problematikou sportovního práva, právě oblast dopingů. Již několikátým rokem toto téma přednáším a velmi detailně sleduji jeho vývoj v rámci jednotlivých kauz, domácí i mezinárodní judikatury a odborného diskursu. Výše uvedené se proto prolíná celou mojí prací, domnívám se, že osobní zkušenost je nenahraditelná a nepřenositelná a poskytne nové dosud nepopsané poznatky, které i na akademické půdě mohou vznést poněkud kontroverzní diskuze, které ale souběžně mají potenciál vést k nevyhnutelným legislativním změnám.

Diskuse celé široké palety možných sportovních sporů a jejich formy řešení je mimo rámec mé práce. Podobně se nebudu zabývat ani zajímavou a v kontextu novely zákona o podpoře sportu aktuální otázkou financování sportu.⁴ Další velmi zajímavou oblastí potom zůstává definice samotného profesionálního sportovce, neboť často to, co v jedné zemi považujeme za profesionální sport, je v jiné považováno za sport amatérský. Velmi zajímavý je také vzájemný vztah sportovních pravidel a právních norem, respektive trestněprávní interpretace následků porušení sportovních pravidel (například interpretace jako porušení generální prevenční povinnosti nebo přiměřenosti zákroku). Ve své rigorózní práci se soustředím na důležitou a zajímavou problematiku dopingů, a naopak se ve své práci cíleně vyhýbám například módní genderové problematice, která je podle mého názoru dnes neúměrně a často i jednostranně zdůrazňována. Jako příklad lze uvést problematiku požadavku stejných odměn mužů a žen v daném sportu na jedné straně a odlišné výkonnostní kategorie a zájmy platících diváků a sponzorů na straně druhé, nebo požadavek na vrcholné zastoupení ženských funkcionářek ve výhradně mužských sportech zajištěný povinnými

² Sports-Law. In: *LLM Guide* [online]. Berlin: Master in Sports Law, 2020 [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: <https://llm-guide.com/concentrations/sports-law>

International Master in Sports Law, LLM. In: *Universidad Europea Law* [online]. 2020 [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: <https://universidadeuropea.es/en/real-madrid/program/international-master-in-sports-law>

Sports Law. In: *NTU* [online]. Nottingham: Nottingham Trent University, 2020 [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: <https://www.ntu.ac.uk/study-and-courses/courses/find-your-course/law/pg/2020-21/sports-law>

³ ČAFH [online]. Praha: Česká asociace fotbalových hráčů, 2020 [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: <https://cafh.cz/>

⁴ Zákon ze dne 18. června 2019, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

kvótami. V práci se také nezabývám široce diskutovanou otázkou pracovněprávního statusu profesionálního sportovce.^{5 6}

Podobně v práci neřeším právní problematiku tzv. elektronických sportů (soutěže v online i offline videohrách)⁷, u kterých lze úspěšně polemizovat (viz například turecká daňová legislativa) zda vůbec splňují atributy sportu jako takového, přesto představují zcela jistě budoucnost nejen sportovního práva ale sportu jako takového. S ohledem na současnou globální pandemickou situaci, různá restriktivní omezení, která se velmi citelně dotýkají celé ekonomiky, právě přispívají a nahrávají rozvoji tzv. elektronických sportů. Ty již založili i v rámci české republiky svoji asociaci⁸ a jsou na prudkém celosvětovém vzestupu.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol, závěru a příloh. V následující – první kapitole, popisují specifické rysy sportovního práva a způsoby řešení sporů. Druhá kapitola se zabývá Mezinárodním rozhodčím soudem pro sport. Třetí kapitola je věnována problémům arbitrážního řízení ve fotbale. Následující čtvrtá kapitola se zabývá pojmem a historií dopingu v obecné rovině, právními aspekty dopingu, problémem objektivní odpovědnosti, právy a povinnostmi sportovce při dopingové kontrole, včetně dokazování dopingu. Závěr stručně shrnuje poznatky dosažené v práci a přílohy obsahují dodatečný materiál nezbytný pro hlubší pochopení závěrů práce. Dopingu se věnuji celou řadu let, a proto jsem si dovolila ve své práci doping více rozvinout a ukázat na něm některé dílčí problémy ať již z rozhodovací praxe rozhodčího řízení či obecné právní principy.

V předkládané práci se snažím aplikovat induktivní metodu⁹ vědecké práce, tj. snažím se zobecnit jednotlivé případy a situace sportovní arbitráže do obecněji platných závěrů. Protože je sportovní arbitráž, tak jako obecně i vztah mezi právní teorií a sportem, málo studovanou oblastí, domnívám se, že induktivní přístup je vhodný a může přinést i nové poznatky, překračující pouhý popis jednotlivých studovaných případů. Zároveň si ovšem uvědomuji limity takového přístupu, neboť jednotlivé kazuistiky nemohou žádnou teorii dokázat, nýbrž jí mohou případně pouze vyvrátit. Následně je proto možné se pokusit tyto teoretické závěry vyvrátit pomocí deduktivní vědecké metody a v případě neúspěchu naší

⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2011, č. j. 2 Afs 16/2011-78, bod 30.

⁶ KŘIŽAN, L. Mal by mať profesionálny futbalista na Slovensku postavenie zamestnanca? *Bulletin slovenskej advokácie*, 2009, roč. 15, č. 3. ISSN 1335-1079, s. 28–29.

⁷ Co je to esport? In: *Esport* [online]. Praha: Česká asociace esportu, 2020 [cit. 2020-07-11]. Dostupné z: <https://www.esport.cz/co-je-to-esport>

⁸ ESPORT [online]. Praha: Česká asociace esportu, 2020 [cit. 2020-07-11]. Dostupné z: <https://www.esport.cz>

⁹ Inductive Logic. In: *Stanford Encyclopedia of Philosophy* [online]. Center for the Study of Language and Information, 2018 [cit. 2020-07-11]. Dostupné z: <https://plato.stanford.edu/entries/logic-inductive/>

snahy tak i navrženou teorii potvrdit. Společenské vědy ovšem trpí nevýhodou, že pravdivost či nepravdivost induktivně odvozených závěrů nelze zkoumat, a tedy ani dokázat, na rozdíl od přírodních věd nebo matematiky, přímo. Tuto obtížnost ilustruje K. R. Popper svým výrokem „*Společenské zákony musí mít jinou strukturu než obyčejné generalizace založené na uniformitách. Skutečné společenské zákony by musely mít „obecnou“ platnost. To však může znamenat jediné, že se týkají úplně celé historie lidstva a pokrývají všechna její období, nikoli pouze některá z nich.*“¹⁰

¹⁰ POPPER, Karl R. *Bída historicismu*. 2., rev. vyd. Praha: Oikoymenh, 2000. Oikúmené (OIKOYMENH). ISBN 80-86005-80-1.

1 Specifické rysy sportovního práva a řešení sporů ve sportu

V následujících odstavcích bych ráda popsala specifické rysy sportovního práva a řešení sporů ve sportu obecně. K tomu budu v následujícím textu používat mimo jiné termín tzv. *lex sportiva*.^{11 12} Tento pojem v sobě zahrnuje nejrůznější univerzální (mezinárodní) právní principy sportovního práva.¹³ Možná se může zdát, že je to jen nepřesný termín, který do sebe zahrnuje různé koncepty a je analogií k *lex mercatoria* v mezinárodním obchodním právu. *Lex sportiva* však vzniká v druhé polovině dvacátého století díky rozvoji sdělovacích prostředků a především televize a následné prudké a nevyhnutelné internacionalizaci a komercializaci sportu. Kořeny sportovního práva jsou v pravidlech nezávisle vytvářených jednotlivými sportovními federacemi. Pokusím se v následujícím textu vysvětlit, co všechno pod tento pojem může spadat.

V první řadě se jedná o tzv. *lex ludica*¹⁴, jenž potvrzuje autonomii jednotlivých spolků, národních či mezinárodních asociací a rozhodnutí učiněná jejich funkcionáři. Jejich rozhodnutí jsou činěna v průběhu hry a jsou až na výjimky nezpochybnitelná. CAS se několikrát vyjádřil ve smyslu toho, že sportovní rozhodnutí jsou nejlépe učiněná těmi, kteří mají nejlepší technickou odbornou znalost daného odvětví.¹⁵ Výše uvedený závěr je dle mého názoru zcela pochopitelné, když třeba u právě u fotbalu je celá řada interních předpisů, jež velmi detailně rozpracována na jednotlivá odvětví.

Dalším důležitým pilířem institutu *lex sportiva* je tzv. *good governance*, tedy termín, jež v sobě zahrnuje požadavek na to, aby pověřený orgán v rámci federace nebo svazu rozhodoval v souladu se svými pravomocemi a předpisy, když rozhodnutí musí být zároveň předjímatelná.¹⁶ Velmi často se v odůvodněných rozhodcích nálezů objevuje také pojem tzv.

¹¹ FOSTER, K. *Lex Sportiva and Lex Ludica: the Court Of Arbitration for Sport's Jurisprudence. The Entertainment and Sports Law Journal*, 2005, roč. 3, č. 2. ISSN 1748-944X./

SIEKMANN, R., SOEK, J., eds. *Lex Sportiva: What is Sports Law?* The Haag: Springer, 2012. ISBN 978-90-6704-828-6.

¹² NAFZIGER, J. A. *Lex Sportiva*. In SIEKMANN, R., SOEK, J., eds. *Lex sportiva: what is sports law?* The Haag: Springer, 2012. ISBN 978-90-6704-828-6.

¹³ FOSTER, K. *Lex Sportiva and Lex Ludica: the Court Of Arbitration for Sport's Jurisprudence. The Entertainment and Sports Law Journal*, 2005, roč. 3, č. 2. ISSN 1748-944X.

¹⁴ Tamtéž, s. 112.

¹⁵ Advisory opinion CAS 2000/C/267 Australian Olympic Committee (AOC) ze dne 1. 5. 2000.

¹⁶ Arbitration CAS 94/129 USA Shooting & Q. / Union Internationale de Tir (UIT) ze dne 23. 5. 1995

špatné víry. Právě ten je často důvodem pro zneplatnění rozhodnutí, nebo intervence ze strany CASu tam, kde by se jinak tak nestalo.¹⁷

Obdobně je užíván i princip iracionálních rozhodnutí a jejich přezkumu. Dále je na rozhodnutí kladen požadavek transparentnosti a užití objektivní kritéria v rozhodovacím procesu.¹⁸

Nikoho zřejmě nepřekvapí, že i ve sportovním právu se objevuje důraz na právo na spravedlivý proces neboli určitou procesní spravedlnost. Tento pojem v sobě zahrnuje právo na právní zastoupení, řádné oznámení porušení určitého pravidla, právo na obhajobu, právo na řádně odůvodněné rozhodnutí a na odvolání.¹⁹

Harmonizace standardů je důležitá napříč jednotlivými sportovními odvětvími, zejména s důrazem na dopingové případy. Tento princip je obecně velmi důležitý z hlediska předvídatelnosti rozhodčích nálezů a právní jistoty. Jedná se tedy o určitou konzistenci, přesnost a možnost přezkoumatelnosti rozhodnutí národních svazů těmi mezinárodními. Tento princip vyplývá z pyramidové struktury uvedené v Příloze č. 1 této práce, kde na první příčce máme jednotlivé atlety a na samém vrcholu MOV.²⁰

V neposlední řadě sem patří i tzv. *best practice*, neboli snaha o výkon též edukační role sportovních svazů, jež doplňují a mění předpisy a podílí se i na tvorbě nových nadnárodních předpisů, jak je tomu např. teď při tvorbě nové revize WADA kodexu.²¹

Posledním pojmem je potom právo na spravedlnost a rovné zacházení, jež v sobě zahrnuje požadavek na to, aby výše sankce reflektovala okolnosti případu, zejména zde hovoříme o dopingových případech, byla proporcionální, uložena s ohledem na sezonu a s ohledem na legitimní očekávání, což lze mnohdy těžko s ohledem na princip objektivní odpovědnosti. V ideálním případě by potom CAS při každém svém rozhodování měl reflektovat všechny výše popsané principy, a tak se každým svým rozhodnutím podílet na vytváření *lex sportiva*, neboli globálního sportovního práva, jež je dle mého názoru svou povahou určitým soukromoprávním autonomním nadnárodním právním pořádkem. Jeho legitimita pak pochází smluvního základu, kdy se mu jednotliví atleti dobrovolně podřizují

¹⁷ Arbitration CAS 2000/A/274 S. / Fédération Internationale de Natation (FINA) ze dne 19. 10. 2000.

¹⁸ Arbitration CAS 2000/A/278 Chiba / Japan Amateur Swimming Federation (JASF) ze dne 24. 10. 2000.

¹⁹ Arbitration CAS 98/211 B. / Fédération Internationale de Natation (FINA) ze dne 7. 6. 1999.

²⁰ Is the pyramid structure of sport under threat from competition law? In: *Bloomsbury Professional* [online]. London, 2016 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.bloomsburylawonline.com/2016/11/10/pyramid-structure/>

²¹ WADA [online]. Montreal: World Anti-Doping Agency, 2020 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/>

skrže své svazy, ačkoliv když k oné tzv. dobrovolnosti podřídit se jurisdikci CASu se věnoval ESLP v kauze Pechstein^{22 23} a tuto dobrovolnost ve svém rozhodnutí zpochybnil.²⁴

Specifické rysy sportovního práva tedy můžeme shrnout do několika následujících bodů:

- **Specifická interní normotvorba v rámci jednotlivých federací.** Jedná se o účast a nominaci sportovců do národních mužstev a také o omezení přestupu na stanovená přestupová období.
- **Zásahy do základních lidských práv.** Na základě smluvního souhlasu mezi sportovcem a klubem, dále u ohlašování místa pobytu pro testování dopingu, nebo zákaz vyjadřovat se ke klubovým záležitostem. Projevuje se také speciální realizací základních práv a svobod např. při posuzování rovného zacházení (rovní ale oddělení, oddělené soutěže mužů a žen²⁵, zdravých a postižených). Princip objektivní odpovědnosti v rámci dopingu.
- **Přísnější zásada smluvní stability a její specifika.** Do přestupních pravidel se tato zásada dostala nejenom v prostředí fotbalu, a to do článku 16 a 17 Směrnice FIFA o statusu a přestupech hráčů. Pokud hráč přeci jen vypoví v nebo po sezóně smlouvu, je podle předpisu stížen sankcemi. V tomto případě nejen ekonomickými, ale i zastavením sportovní činnosti. Podpůrně se tato zásada objevuje i v ostatních sportovních odvětvích.
- **Specifická výstavba rozhodčích orgánů svazů a střešních organizací.** Sportovní rozhodčí orgány mají jinou hierarchii i pravomoci, než je obvyklé v státní soudní struktuře.

²² Update: ECtHR decision on Mutu and Pechstein case – final and binding since 5 February 2019. In: *Sport Law World* [online]. Hochrum bei Innsbruck: Dominik Kocholl, 2019 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.sportslaw.world/pechstein-and-mutu-case-update/>

²³ BUBNÍK, G. Dopingová aféra rychlobruslařky Pechsteinové pokračuje. In: *Česká pozice Lidovky.cz* [online]. 2015 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/dopingova-afera-rychlobruslarky-pechsteinova-pokracujepepu-/tema.aspx?c=A150310_103935_pozice-tema_lube

²⁴ EXNER, J. Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Mutu a Pechstein: Sportovní arbitrážní soud je nezávislým a nestranným soudem. Alespoň prozatím. In: *Právní prostor* [online]. 2018 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/mezinarodni-a-evropske-pravo/rozsudek-evropskeho-soudu-pro-lidska-prava-ve-veci-mutu-a-pechstein-sportovni-arbitrazni-soud-je-nezavislym-a-nestrannym-soudem-alespon-prozatim>

LISSE, L. Mezinárodní a národní sportovní arbitráž a její aktuální otázky. In: *Ústav práva* [online]. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2018 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.ustavprava.cz/blog/2018/11/mezinarodni-a-narodni-sportovni-arbitraz-a-jeji-aktualni-otazniky/>

²⁵ LENSKEY JEFFERSON, H. *Sports Law and the Court of Arbitration for Sport', Gender, Athletes' Rights, and the Court of Arbitration for Sport. Emerald Studies in Sport and Gender* (s. 13–40). Bingley: Emerald Publishing Limited, 2018. ISBN 978-1-78754-240-2.

- **Specifické zásady trestání v oblasti sportu.** Sportovní orgány mají omezené možnosti trestání oproti běžnému soudnímu systému. A možnost výkonu trestu je tak podmíněna členstvím konkrétního jedince v rámci spolku. Jednoduše se tak může jednotlivec vyhnout trestu pouhým vystoupením ze spolku.
- **Omezení účasti sportujících** zahrnující oddělené soutěže mužů a žen, které by v jiných oblastech lidského konání byly nepřijatelné a vnímány jako diskriminace na základě pohlaví.
- **Autonomie sportovních asociací a federací.** Sportovní asociace jsou nezávislé na státní moci. Nicméně například právo EU si vyhrazuje pravomoc intervenovat ve sportu, pokud se jedná o mobilitu nebo tržní podmínky. Zde opět odkážu na již zmiňovanou kauzu Bosman.
- **Nejistota sportovního výsledku.** Ve sportovním výsledku hraje velkou roli mimo přípravy i náhoda, kterou sportovec nemůže nijak ovlivnit, ale tato náhoda má přímé právní i ekonomické důsledky pro zúčastněné.
- **Postavení sportovce v právním řádu.** V zemích střední a východní Evropy jsou sportovci, na rozdíl od převážně zaměstnaneckého poměru v zahraničí, většinou v postavení OSVČ se všemi jeho nevýhodami, jak již bylo výše uvedeno.
- **Požadavek na extrémně rychlé rozhodování.** Na rozdíl od jiných oborů práva, sportovní rozhodování, nejenom v dopingových případech, musí být rychlé, často v řádu dnů nebo dokonce hodin.
- **Menší možnost nápravy nesprávného rozhodnutí.** Pokud dojde k pochybení, sportovec je často nevratně poškozen i pokud následné odvolání mu dá za pravdu, protože sportovní aktivity a časování formy sportovce jsou úzce vázány na přesný čas.

1.1 Vztah sportu a práva

Přes tento ohromný nárůstu vlivu sportu se však jeho právní regulace začíná teprve rozvíjet a tedy vzájemná interakce sportu a práva patří stále mezi méně regulované právní oblasti. Domnívám se, že právě sportovní právo neboli právo sportu je nedostatečně rozvinutou oblastí a to jak odborně tak doktrinálně²⁶. Na rozdíl od například doc. Paulyho²⁷

²⁶ LawInSport [online]. 2020 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.lawinsport.com/>

²⁷ PAULY, J. K základním otázkám tzv. sportovního práva. *Právníkové listy*, 2018, roč. 2, č. 2, s. 8–14. ISSN 2533-736X.

se domnívám, že sportovní právo, které zahrnuje jak vlastní právní normy, tak i velké množství mimoprávních norem, je svébytným, uceleným a samostatným odvětvím práva. K tomuto názoru mne vedou specifické rysy sportovního práva, jako je zmíněná směs právních a mimoprávních norem, ne zcela obvyklá a někdy i nekonzistentní kombinace národních a mezinárodních norem ale i časté opomíjení případně relativizace některých stěžejních právních principů jako je například princip *in dubio pro reo* (v rámci dopingových sporů), omezení smluvní svobody, oddělené soutěže mužů a žen, jiné chápání podjatosti (obě strany sporu jsou často členy stejného spolku, případně spolek je účastníkem sporu, přestože jeho orgány spor rozhodují), nerespektování ducha zákoníku práce (sportovci jsou místo zaměstnanců OSVČ a to zejména v zemích východní Evropy), nebo omezení platnosti některých principů Listiny základních práv a svobod, pokud se věc neprojednává před soudem ale pouze před arbitrážním orgánem. Nejedná se ovšem o klasické odvětví práva se staletými historickými kořeny, což není nijak překvapivé vzhledem k relativně nedávnému masivnímu rozvoji profesionálního sportu a sportovních soutěží. Sportovní právo je tedy mladé a stále se ještě bouřlivě vyvíjející odvětví práva, jak heteronomního, tak i autonomního, a nemůže být zatím považováno za konzistentní právní systém.

Ovšem ani žádné jiné klasické odvětví práva není izolované od ostatních právních oblastí, a tedy diskuse o tom, co je a co není samostatným odvětvím práva, postrádá objektivní průkaznost a ztrácí do značné míry smysl. Například, pokud se podíváme na jedenáct znaků, které podle Timothy Davise charakterizují samostatné právní odvětví²⁸, lze snadno logickým uvažováním dojít k tomu, že je sportovní právo všechny splňuje. Poměr obou složek heteronomní a autonomní se ještě v jednotlivých státech liší a tvůrcem sportovního práva nemusí být nutně a často ani není jen stát. V obecné rovině bych tak úroveň sportovního práva přirovnala k úrovni sportu v dané zemi a zároveň množství objemu peněz, jež se v daném odvětví pohybují. Heteronomní právo je často tvořeno i mezinárodními organizacemi případně i mezinárodními soukromými subjekty (například WADA založená jako soukromoprávní nadace). Odlišnost tvůrce některých částí sportovního práva od obvyklejšího státu je dána i ustanovením Listiny základních práv a svobod, které v čl. 20 v odstavcích 1 a 3 výslovně zakazuje zasahování státu do vnitřního uspořádání spolků.²⁹ To vytváří i možnou paralelu s právem církevním. Tato směs možných tvůrců sportovního

²⁸ DAVIS, T. What Is Sports Law? *Marquette Sports Law Review*, 2001, roč. 11, č. 2, s. 211–244. ISSN 1533-6484.

²⁹ *Ústava České republiky: Listina základních práv a svobod; Zákon o volbě prezidenta republiky*. Český Těšín: Poradce, [2019]. Zákony do kapsy. ISBN 978-80-7365-430-6.

práva a to jak národních mezinárodních, veřejných a soukromých pochopitelně hrozí potenciální nekonzistencí a možnými právními konflikty. O to více je takové odvětví práva složité a zajímavé z pohledu právní teorie.

Z tohoto důvodu jsem se rozhodla věnovat se otázce řešení sporů v oblasti sportu z mezinárodně právního pohledu ve formě mezinárodní sportovní arbitráže jakožto alternativy k tradičnímu soudnímu řešení sporu, s občasným exkurzem případně komparativistikou na národní úroveň jednotlivých států a ilustrovaných zejména na arbitrážní řešení problémů dopingů ve sportu. Sportovní doping můžeme definovat jako používání zakázaných látek antidopingovými organizacemi za účelem získání neoprávněné konkurenční výhody. Doping představuje stěžejní problematiku právních sporů a arbitráží ve sportu. Jde o tak zásadní problém, že i Mezinárodní arbitrážní soud pro sport (CAS) nedávno zřídil svoji trvalou antidopingovou divizi (ADD).³⁰ Tyto problémy budu ilustrovat především na fotbale, jakožto asi nejvíce rozšířeném a nejlukrativnějším³¹ (jen evropský fotbalový trh má hodnotu 28,4 miliardy euro) sportu, který tak zasahuje téměř všechny země na světě. Zvolení sportu s největším rozšířením mi dovoluje předpokládat dosažení co nejobecnějších poznatků v této práci. Podobně i CAS považuje fotbalové kauzy, zejména spojené s dopingem, za důležité tzv. „*leading cases*“.³² Dopingové kauzy mají nicméně i své vysoce politické pozadí, které dále ve své práci ilustruji na aktuální kauze ruských atletů v souvislosti se široce citovanou zprávou prof. McLarena.³³ Tato kauza ukazuje i některá právně problematická řešení, jež bývají používána ve sportovní arbitráži. Soustředím se na právní objektivní odpovědnosti sportovců za porušení sportovních zejména antidopingových pravidel, přičemž tato část odpovědnosti představuje jen část odpovědnosti ve sportu, kdy se mezi další řadí odpovědnost za škody způsobené divákovi, odpovědnosti sportovních klubů, pořadatelů sportovních událostí, sportovních lékařů, trenérů, rozhodčích a v neposlední řadě právě sportovců za požití zakázaných látek ať již v soutěži nebo mimo soutěž.

³⁰ CAS Anti-Doping Division. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/cas-anti-doping-division.html>

³¹ Deloitte Football Money League Report 2020. In: *Deloitte* [online]. Manchester, 2020 [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/bg/en/pages/finance/articles/football-money-league-2020.html>

³² Bulletin TAS/CAS Bulletin. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport, 2019 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Bulletin_2019_2_FINAL.pdf

³³ MCLAREN, Richard H. The Independent Person Report. In: *Wada* [online]. Montreal: World Anti-doping Agency, 2016 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/20160718_ip_report_newfinal.pdf

1.2 Alternativní řešení sportovních sporů

Ve své práci bych chtěla postupně vysvětlit nejen alternativní řešení sporů v oblasti sportu, ale i právní aspekty a problémy již zmiňovaného dopingů, jako zdroje pro mě nejzajímavějších a velmi častých sportovních sporů, a jeho jednotlivých případů v rámci jednotlivých sportovních odvětví a v neposlední řadě též interakci mezi právním předpisem a sportovními pravidly jednotlivých sportovních svazů v rámci mezinárodního práva. Konkrétně se jedná o problematiku, jak najít rovnováhu mezi pravomoci soudů a autonomií sportovních asociací.

Ve známém případě Bosman^{34 35} bylo zmíněno³⁶, že sport má svá specifika, pokud jde o sociální význam sportovních aktivit, zejména ve fotbale, kde se snaží udržovat rovnováhu mezi kluby, nepředvídatelnými sportovními výsledky a podporou odborného vzdělávání mladých hráčů, která musí být přijímána jako legitimní cíl.³⁷ Pokud jde o akademické obce a počet právních publikací sportovního práva v časopisech, zdá se být jasné, že sportovní právo vytvořilo specifickou oblast práva, které je široce akceptováno. Samozřejmě musíme porozumět této nové oblasti práva v mezinárodním a evropském kontextu. Neopomenutelnou funkci má pyramidová struktura příslušných sportovních organizací. Právě tato struktura nám napomáhá porozumět, jaký je vztah profesionálního sportovce a jeho klubu, dále potom klubu a dané asociace na národní, evropské a mezinárodní úrovni. Tento vztah je potom zcela zásadním nejen pro jednotlivá disciplinární řízení, ale i pro vykonatelnost jednotlivých rozhodnutí na jednotlivých úrovních, myšleno opět národní, evropské a mezinárodní úrovni.

Pyramidová organizace mezinárodního sportu zobrazena na obrázku v Příloze č. 1 této rigorózní práce³⁸, znázorňuje hierarchii kompetencí a provázanost sportovních orgánů pro mimosoudní řešení sporů ve sportu. Tato pyramidová struktura organizace sportu začíná být v současné době ohrožována například v plaveckém sportu nezávislými komerčními

³⁴ BURTON, M. Who is Jean-Marc Bosman? In: *Independent* [online]. 1995 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/sport/who-is-jean-marc-bosman-1602219.html>

³⁵ Rozsudek SD EU ze dne 15. 12. 1995, C -415/1993, *Bosman c/a Union Royale belge des sociétés de football association*.

³⁶ NOLL, R. Competition Policy in European Sports after the Bosman Case. In KESENNE, S., JEANRENAUD, C., eds. *Competition Policy in Professional Sports: Europe after the Bosman Case*. Antwerp: Standaard, 1999. ISBN 90-341-1160-1.

³⁷ Document 61993CJ0415 – Judgment of the Court of 15 December 1995. In: *EUR-lex* [online]. 1995 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61993CJ0415>

³⁸ The Pyramid Structure Of Sport. In: *European Parliamentary Research Service Blog* [online]. 2015 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://epthinktank.eu/2015/09/04/eu-sport-policy-an-overview/fig1-4/>

organizátory sportovních soutěží.³⁹ Mimosoudní řešení sporů je tak preferovaným řešením v této oblasti a je dále rozvedeno v následujících kapitolách.⁴⁰

V zásadě existuje dvě základní možnosti řešení sportovních sporů v oblasti sportu. První z nich se nabízí prostřednictvím řádných obecných soudů, ta druhá je mimosoudní, a to ať již se jedná o autonomní rozhodčí orgány v rámci jednotlivých sportovních svazů, či rozhodčí soudy jako takové. Obě možnosti řešení mají své výhody i nevýhody, které podrobněji popsány v části 3.2 této práce. V odborných textech se mimo výše popsané uvádí, že například pouze 0,1 % sportovních sporů ve fotbale v Německu bylo řešeno na úrovni vnitrostátních soudů.⁴¹

V praxi tedy můžeme vyzorovat tendenci řešit spory vlastní autonomní cestou. Dovolím si zde upozornit na v minulosti vydané nařízení č. 7 FIFA⁴², jež zakazovalo hráčům obracet se na soud při řešení svých sporů. Obdobné ustanovení se nachází v čl. 15 (3) Stanov FAČR⁴³, kde se uvádí, že každý člen asociace má zejména povinnost dovolávat se svých práv člena Asociace nejprve u příslušných orgánů Asociace a teprve poté se obrátit na soud, aby rozhodl o neplatnosti rozhodnutí orgánu Asociace pro jeho rozpor se zákonem nebo s těmito Stanovami; každý člen Asociace má též právo domáhat se přezkumu rozhodnutí orgánu Asociace u Rozhodčího soudu pro sport se sídlem v Lausanne, tak jak je stanoveno v předpisech FIFA a UEFA⁴⁴, a to s tím, že jeho rozhodnutí nepodléhá soudnímu přezkumu českých obecných soudů. Není zde tedy obecně vyloučena pravomoc civilních soudů, nicméně *de lege ferenda* se vedou vážné diskuze o možnosti vyloučení pravomoci civilních soudů v rámci fotbalového a hokejového svazu. V České republice řešení sportovních sporů, které mají občanskoprávní, obchodněprávní, či pracovněprávní aspekt probíhá na úrovni obecných soudů, jejichž pravomoc není možné vyloučit a je založena mezinárodními zárukami práva na spravedlivý proces, stejně jako ústavně zaručeným právem na spravedlivý

³⁹ WALAVALKAR, R. FINA v. International Swimming League. A new tension between sport and competition law? *Sports Law & Taxation*, 2020, s. 30–37. ISSN 2211-0895.

⁴⁰ RIGOZZI, A., HASLER, E. 'Sports Arbitration under the CAS Rules'. In ARROYO, M., ed. *Arbitration in Switzerland: The Practitioner's Guide*. Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-90-411-3377-9.

MAVROMATI, D., REEB, M. *The Code of the Court of Arbitration for Sport: Commentary, Cases and Materials*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-90-411-3873-6.

⁴¹ Sports Law. In: *Legal Disctionary* [online]. The Free Dictionary, 2006 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://legal-dictionary.thefreedictionary.com/sports+law>

⁴² Rules and Regulations. In: *FIFA* [online]. Fédération Internationale de Football Association [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/who-we-are/legal/rules-and-regulations/>

⁴³ Stanovy ve znění účinném k 24. 5. 2019. In: *FAČR* [online]. Praha: Fotbalová asociace České republiky, 2019 [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/uredni-deska-predpisy/231?category=1>

⁴⁴ Regulations. In: *UEFA* [online]. The Union of European Football Associations [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/insideuefa/documentlibrary/regulations/index.html>

proces a soudní ochranu. Právní řád ČR umožňuje i alternativní řešení sporů prostřednictvím rozhodčího řízení podle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.⁴⁵ Zákon o rozhodčím řízení by dle mého názoru mohl být případně využit jako základ pro zřízení stálého rozhodčího soudu pro sport na našem území. Zde si dovoluji upozornit na zajímavou skutečnost, kdy Česká republika je jedna z mála zemí, kde fotbalisté jsou v režimu OSVČ, a tak oproti jiným zemím jejich vztah ke klubu není v pracovně právním režimu. Jejich spory vzniklé ze smluv na národní úrovni se řeší v rámci Sboru rozhodců FAČR. Právě postavením fotbalistů v České republice se zabývala FIFA DRC ve svém nálezu, kdy fotbalista Georges Mandjeck si stěžoval na to, že s ním klub neuzavřel zaměstnaneckou smlouvu. Přes neúspěch této žaloby komora zdůraznila ve svém odůvodnění rozhodnutí, že legislativní změna postavení profesionálních fotbalistů je nevyhnutelná a je tak pouze otázkou času a uvítala by, kdyby byla přijata co nejdříve.⁴⁶ Pro srovnání si dovoluji uvést, že v zemích jako je např. Maďarsko se spory vzniklé ze smluv mezi hráči a kluby řeší před pracovně právními soudy, nikoli v rámci fotbalových svazů, jak je tomu v České republice. V případě Patrika Vajdy, který budu ve své práci detailně rozebírat, tak klub namítal nepřislušnost fotbalových orgánů právě z tohoto důvodu.

Jak již bylo uvedeno výše, Sportovní svazy využívají především vlastních autonomních rozhodcovských orgánů, jež však nemají podobu rozhodčího soudu podle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení. Pravomoc takových orgánů se opírá jedine o interní předpisy jednotlivých sportovních svazů. Z hlediska sportu mají tato ustanovení význam zejména v kontextu, zda právo na spravedlivý proces zahrnuje i arbitrážní, disciplinární, odvolací a přezkumné řízení, či nikoli. Tato řízení totiž mohou mít za následek omezení, či dokonce úplné zamezení sportovní činnosti hráče. Právo na spravedlivý proces jako základní přirozenoprávní hodnota by se tedy zřejmě měla alespoň v hrubých rysech aplikovat při každém řešení sportovních sporů.⁴⁷ Právě proto FIFA vydala nařízení, které je závazné pro jednotlivé členské federace a týká se předpokladů, které musí splnit jednotlivé národní svazy tak, aby byla rozhodnutí respektována a vyloučila se tak možnost jejich přezkumu v rámci FIFA. Opět jsme jedna z mála zemí, která tyto předpoklady nenaplnuje

⁴⁵ Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <https://www.soud.cz/>

⁴⁶ Decision of the Dispute Resolution Chamber. In: *FIFA* [online]. Fédération Internationale de Football Association, 2020 [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <https://resources.fifa.com/image/upload/mandjeck.pdf?cloudid=cqhzrmmppmsosns6frde>

⁴⁷ ERBSEN, A. The Substance and Illusion of Lex Sportiva. In BLACKSHAW, I., SIEKMANN, R., SOEK, J., eds. *The Court of Arbitration for Sports 1984–2004*. The Haag: Asser Press, 2006. ISBN 978-90-6704-204-8.

a jedním z mnoha důvodů je chybějící paritní reprezentace ze strany hráčů a trenérů, nedostatečná dvojinstančnost řízení a další.

Na druhé straně spravedlivý proces v tomto smyslu znamená, že v každém případě, kdy sportovní svaz svým rozhodnutím zasáhne do práv a svobod sportovce, měl by tento sportovec mít možnost nechat přezkoumat takové rozhodnutí právě soudem. Zde si dovoluji upozornit na čl. 29 odst. 1 stanov FAČR,⁴⁸ kde se uvádí následující. Členové FA – fyzické i právnické osoby jsou povinni spory vyplývající ze stanov, řádů a předpisů FA řešit prostřednictvím orgánů FA (disciplinární komise, arbitrážní komise a odvolací a revizní komise), na jiné orgány se mohou obrátit pouze v případě vyčerpání všech prostředků, které poskytují předpisy FA. Porušení tohoto ustanovení podléhá sankcím. Podle současné právní úpravy, a to konkrétně ustanovení § 258 zákona č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník⁴⁹, *„považuje-li člen spolku rozhodnutí některého z jeho orgánů, proti němuž již nelze podle stanov podat opravný prostředek, za nezákonné nebo odporující stanovám, může do 3 měsíců ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 1 roku od rozhodnutí, požádat okresní soud o určení, zda je takové rozhodnutí v souladu se zákonem a stanovami.“*

Na základě výše uvedeného se tak naskytá otázka – lze tedy hovořit o nezávislosti na soudní moci či nikoli?

Považuji za důležité na tomto místě uvést i řadu judikátů, jež se zabývají právě soudním přezkumem. Nejvyšší soud konstatoval v rozsudku ze dne 19. 11. 2008, sp. zn. 28 Cdo 2306/2008⁵⁰, že *„pravomoc soudů k přezkumu rozhodnutí orgánů občanských sdružení na základě určovací žaloby člena je v obecné rovině dána.“* Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o sdružování občanů je však třeba vykládat zužujícím (restriktivním) způsobem z hlediska povahy věci i okruhu osob, jež se mohou oprávněně dovolávat soudní ochrany. Za pomoci citace rozsudku ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. 28 Cdo 2916/2006⁵¹, označil soud za kritéria posuzování oprávněnosti žaloby, kromě zákonem presumované protiprávnosti rozhodnutí orgánu občanského sdružení následující:

- *osobnostní nebo materiální újmu, kterou utrpěl člen sdružení,*

⁴⁸ Čl. 29 odst. 1 Stanov Svazu futsalu České republiky. In: FAČR [online]. Praha: Fotbalová asociace České republiky, 2019 [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/uredni-deska-predpisy/227?category=1>

⁴⁹ § 258 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁵⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 11. 2008, sp. zn. 28 Cdo 2306/2008 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/28Cdo2306/2008>

⁵¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. 28 Cdo 2916/2006 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/28Cdo2916/2006>

- vyčerpání případných interních směrnic či rozhodčích prostředků, společenský zájem na projednání věci, a to vše při dostatečně vysokém stupni intenzity naplnění těchto výše uvedených kritérií.

V usnesení sp. zn. 28 Cdo 4852/2009⁵² pak Nejvyšší soud dovodil, že „rozhodnutí disciplinárního orgánu sportovního svazu (též ČMFS) o sankci uložené klubu ve výši 2.000.000,- Kč za opuštění hrací plochy jeho mužstvem v průběhu utkání I. fotbalové ligy je způsobilé být předmětem následného soudního přezkumu.“

Oproti tomu však ve věci sp. zn. 28 Cdo 2306/2008 (viz výše) vyslovil Nejvyšší soud pochybnost o tom, zda je soud oprávněn zasahovat do diskrece orgánu jiného občanského sdružení (konkrétně České asociace stolního tenisu), pokud tento orgán schválil svým rozhodnutím přestup hráče do jiného klubu (zrušení rozhodnutí bylo požadováno klubem, v němž hráč dosud působil), a za současného zrušení rozsudků obou nižších instancí vrátil věc se závaznými pokyny soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 2304/2011⁵³, ze dne 14. 9. 2011 pak považují za podstatné upozornit na následující: „za rozhodnutí orgánu občanského sdružení podle § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb. nelze bez dalšího pokládat jakékoli rozhodnutí, učiněné při činnosti sdružení. Má-li se člen sdružení oprávněně domáhat soudní ochrany proti němu, je především třeba, aby takové rozhodnutí zasáhlo do jeho práv; intenzitu takového zásahu je nutné posuzovat – vzhledem k zásadě spolkové autonomie – zdrženlivě, se zřetelem ke konkrétním okolnostem případu.“

Řečeno v intencích starořímských právních zásad, dění uvnitř občanských sdružení je třeba zvenčí, ze strany soudů, posuzovat v duchu sentence „*minima non curat praetor*.“^{54 55}

Dále si dovoluji upozornit na následující. Pokud by měl soud (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2306/2008 výše) přezkoumávat ve dvouinstančním řízení každé sporné rozhodnutí o schválení přestupu sportovce mezi kluby sportovního svazu, když přestupů je v každém přestupovém období většího sportovního svazu třeba i několik set, pak by se stal soud jakýmsi dozorcem nad spolkovým děním, což je krajně nežádoucí a z pohledu

⁵² Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 3. 2010, sp. zn. 28 Cdo 4852/2009 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/28Cdo4852/2009>

⁵³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 9. 2011, sp. zn. 28 Cdo 2304/2011 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/28Cdo2304/2011>

⁵⁴ Maličkosti, kterými se soud nezabývá.

⁵⁵ KAUFMANN-KOHLER, G. Arbitral Precedent: Dream, Necessity or Excuse? The 2006 Freshfields Lecture. *Arbitration International*, 2007, roč. 23, č. 3, s. 357–378. ISSN 0957-0411.

čl. 20 odst. 1, 3 Listiny základních práv a svobod⁵⁶ také protiústavní. Naopak rozhodnutí o finančně citelné pokutě, uložené členu spolku (sportovnímu klubu) jako disciplinární sankce, se možnosti soudnímu přezkumu nevyhne (srov. usnesení sp. zn. 28 Cdo 4852/2009 shora). Na okraj této argumentace je z mého pohledu potřeba uvést dvě poznámky. Za první, také nový občanský zákoník právě na zde popsaný výklad nepřímě navazuje: předmětem soudního přezkumu spolkových rozhodnutí mají být rozhodnutí o vyloučení člena (§ 237) a rozhodnutí členské schůze (§ 253, § 255, § 256). A za druhé, metoda teleologické redukce není uplatněna soudem ojediněle – postačit zde musí jen stručný odkaz například na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 318/06⁵⁷ či Pl. ÚS 41/02⁵⁸ nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 3489/2007⁵⁹, 28 Cdo 1548/2006 (rozsudky), 28 Cdo 1709/2007 (usnesení); též ve správním soudnictví je teleologická redukce poměrně často používána.⁶⁰

Dle § 258nn. Zák. 89/2012 Sb.⁶¹ (NOZ) každý člen spolku nebo ten, kdo na tom má zájem hodný právní ochrany, může navrhnout soudu, aby rozhodl o neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku pro jeho rozpor se zákonem nebo se stanovami, pokud se neplatnosti nelze dovolat u orgánů spolku. Právo dovolat se neplatnosti rozhodnutí zaniká do tří měsíců ode dne, kdy se navrhovatel o rozhodnutí dozvěděl nebo mohl dozvědět, nejpozději však do jednoho roku od přijetí rozhodnutí. Soud neplatnost rozhodnutí nevysloví, došlo-li k porušení zákona nebo stanov, aniž to mělo závažné právní následky, a je-li v zájmu spolku hodném právní ochrany neplatnost rozhodnutí nevyslovit. Za zásadní změnu je třeba poukázat na prodloužení subjektivní lhůty ze stávajících 30 dní na 3 měsíce a objektivní lhůty z 6 měsíců na 1 rok. Dále oprávnění soudu nevyslovit neplatnost rozhodnutí dle § 260 a právo na přiměřené zadostiučinění.⁶² Je třeba zdůraznit, že již dříve soudy připouštěly, možnost aktivní legitimace k žalobě obdobné k žalobě podle § 15 ZSO také pro nečlena spolku (NS 28 Cdo

⁵⁶ Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

⁵⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. I. ÚS 318/06 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-318-06>

⁵⁸ Usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2003, sp. zn. II. ÚS 41/02 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <https://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/ustavni-soud/2003/1901/judikat-us-II-uS-41-02-GUS20031785>

⁵⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 6. 2012, sp. zn. 31 Cdo 2805/2011 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <https://iudictum.cz/179464/31-cdo-2805-2011>

⁶⁰ VRÁJÍK, M. *Judikatura Nejvyššího soudu z pohledu Nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích*. Praha: Anag, 2014. ISBN 978-80-7263-846-8.

⁶¹ Nový občanský zákoník. In: *Občanský zákoník justice* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2013 [cit. 2020-08-10]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/>

⁶² NOVÁK, O. Žaloba na určení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku. In: *Eprávo* [online]. 2015 [cit. 2020-08-10]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zaloba-na-urceni-neplatnosti-rozhodnuti-organu-spolku-98717.html>

2790/2006).⁶³ U práva na přiměřené zadostiučinění, určitý průnik s možnou žalobou na plnění u náhrady škody způsobené občanským sdružením (NS 28 Cdo 2916/2006).⁶⁴ K nemožnosti dovolat se neplatnosti před orgány spolku lze uvést, že dříve bylo ze strany soudů trváno na tom, že proti rozhodnutí již nešlo podat opravný prostředek. V případech nečinnosti odvolacích a obdobných orgánů spolků tak lze na základě jednoho z nálezů Ústavního soudu⁶⁵ uvažovat o tom, že tato podmínka by mohla nově odpadnout (ÚS 3486/10).

Osobně jsem zastáncem co nejmenších zásahů do spolkové autonomie ze strany soudů, a to zejména s ohledem na specifickou daného prostředí, kde bez detailní znalosti jednotlivých sportovních pravidel může být intervence ze strany soudů nedokonalá či zavádějící. K zamyšlení potom však zůstává, zda si takovou důvěru zaslouží i země, kde k dnešnímu dni se stále potýkají s korupcí a nedostatečnou transparentností rozličných sportovních odvětví.

Další výhody arbitrážního řízení spatřuji v rychlosti a jisté flexibilitě řízení, odbornosti rozhodování ze strany rozhodců, dobrovolnosti, o které lze polemizovat, protože jestliže chcete vykonávat sport na profesionální úrovni, musíte se podvolit jeho pravidlům a pravidlům střešních organizací, což ve svém důsledku znamená akceptovat arbitrážní doložku. Výše uvedené vede logicky k otázce, zda tedy potom lze mluvit o dobrovolnosti či nikoli? K výše uvedenému se vyjadřoval ESLP ve věci Mutu a Pechstein⁶⁶, kde víceméně potvrdil, že sportovec profesionál nemá na výběr. Řízení je kontradiktorní, jeho předmětem může být to, o čem můžeme uzavřít soukromoprávní dohodu a často i nízkým nákladům s tím spojeným.

Arbitráž se obecně dále považuje za méně nákladnou než soudní řízení. To ovšem často právě u sportovní arbitráže neplatí. Z aktuálních kauz na národní úrovni si dovoluji zmínit kauzu Martin Hašek vs. Sparta Praha. V tomto aktivním a v současnosti neukončeném sporu, kde hráč jednostranně ukončil smlouvu, je spornou otázkou, zda jednostranné ukončení hráč učinil oprávněně či nikoli, byl poplatek pro hráče jen za odvolání ve výši zhruba € 11 000 při nezapočítání poplatku za první instanci v rámci tohoto sporu.

⁶³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 8. 2007, sp. zn. NS 28 Cdo 2790/2006 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/28Cdo2790/2006>

⁶⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. NS 28 Cdo 2916/2006 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/28Cdo2916/2006>

⁶⁵ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. ÚS 3486/10 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-3486-10>

⁶⁶ Media release of the European Court of Human Rights. In: *ISU* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport, 2019 [cit. 2020-08-12]. Dostupné z: <https://www.isu.org/claudia-pechstein-case/19953-cas-press-release-claudia-pechstein-case/file>

Z § 2 přílohy č. 1 procesního řádu FAČR⁶⁷ totiž vyplývá povinnost ve sporech, jejichž hodnota převyšuje částku 100 000 Kč, zaplatit poplatek ve výši 1% z hodnoty tohoto sporu. V porovnání se skutečností, kdy řízení na FIFA DRC ve sporech vyplývajících ze smluv mezi hráči a kluby a trenéry a kluby je bezplatné, se domnívám, že toto rozhodčí řízení v rámci FAČR brání svým způsobem v přístupu ke spravedlnosti. Této mojí úvaze nahrává také skutečnost, že například výše jmenovaný hráč je téměř rok bez jakéhokoli příjmu a poplatků tak lze považovat za nepřiměřený. Řízení u CAS obecně bezplatné není, nicméně zde existuje možnost požádat o právní pomoc tzv. legal aid, a v případě splnění potřebných náležitostí být od arbitrážního poplatku osvobozen. Z vlastní zkušenosti tak mohu potvrdit, že zejména v obdobných případech, jako je případ Martina Haška, tomuto bývá vyhověno, zejména s ohledem na obavu z možného omezení přístupu ke spravedlnosti, což je z výše uvedených důvodů zcela pochopitelné a ospravedlnitelné.

Dalším znakem sportovních arbitráží v rámci spolků je, že rozhodování sporů je limitováno pro členy daného spolku a to je navíc často podmíněné zaplacením členského příspěvku. Zde nám napomůže pyramidová struktura uvedená v Příloze č. 1 této práce, která nám napoví, jakým způsobem je možné se vymanit z případné sankce uložené rozhodčím nálezem. Řešení je totiž takové, že stačí pouze vystoupit ze spolku, jež arbitráž zajišťuje, čímž však dotyčná osoba ztratí statut profesionála a nemůže dále vykonávat svoji činnost, což je pro sportovce kolikrát osobně horší, než případný finanční postih.

Do jaké míry lze tedy uvažovat o provázanosti se soudní mocí, když rozhodnutí spolku je soudně přezkoumatelné? Z vlastní zkušenosti a poznatků se domnívám, že obecné soudy respektují spolkovou autonomii a snaží se do ní zasahovat v co nejmenší možné míře. Možná to pramení z pohodlnosti, možná z nedostatku znalosti daného sportovní prostředí a jeho předpisů či pravidel, v každém případě se domnívám, že je to důležitým signálem pro sport jako takový, který je tak sám o sobě více zodpovědný za rozhodnutí svých orgánů.

Je třeba mít také na paměti, že dalším významným podpůrným pramenem v rámci arbitrážního řízení je nejen Mezinárodní arbitrážní soud pro sport (CAS)⁶⁸, který se díky své judikatuře stal zásadní autoritou v oblasti sportovního práva, ale i komora pro rozhodování sporů v rámci FIFA (FIFA DRC)⁶⁹ a další národní komory pro rozhodování sporů v rámci

⁶⁷ Příloha č. 1, § 2 Procesního řádu FAČR. In: *FAČR* [online]. Praha: Fotbalová asociace České republiky, 2020 [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/uredni-deska-predpisy/262?category=1>

⁶⁸ STAMPA, G. The Prague rules. *Arbitration International*, 2019, roč. 35, č. 2, s. 221–244. ISSN 1875-8398.

⁶⁹ Decisions of Dispute Resolution Chamber. In: *FIFA* [online]. Fédération Internationale de Football Association [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/who-we-are/legal/judicial-bodies/dispute-resolution-chamber/decisions/>

jednotlivých sportovních svazů.⁷⁰ Právní zásady v oblasti dopingu jsou vytvořeny CASem v jeho judikatuře, která je výrazně ovlivněna mezinárodní organizací WADA⁷¹ a MOV⁷², který ve skutečnosti vytvořil anti-dopingová pravidla. Proto když hovoříme o dopingu, musíme vzít v úvahu kodex WADA, kde můžeme najít základní anti-dopingová pravidla. Na druhé straně CAS rozhoduje pomocí různých rozhodců nebo senátů a jeho rozhodování tedy není vždy zcela konzistentní. Za zmínku zcela jistě stojí i praxe na národní úrovni v rámci Sboru rozhodců FAČR, kde jsem se setkala s argumentací, že nelze bez výjimky aplikovat judikaturu CASu s ohledem na švýcarské právo a postavení sportovců, neboť v České republice jsou tzv. OSVČ nikoli v zaměstnaneckém poměru a ve svém důsledku jsou tak méně chráněni.⁷³ Nabízí se zde zajímavé zamyšlení nad tím, do jaké míry je sportovní právo nadnárodní a ucelený soubor předpisů a do jaké míry je potom ovlivněno národní legislativou. Dovolím si v následujících odstavcích vysvětlit svůj pohled na postavení profesionální fotbalistů, neboť se domnívám, že je to velmi zajímavá a důležitá problematika sportovního práva.

Setkala jsem se se situací, kdy Sbor rozhodců v rámci Rozhodčího nálezu odmítl na posuzovaný případ aplikovat zásady vyplývající z pracovního práva a přitom uvedl, že se na fotbalové hráče nevztahují ochranná ustanovení vyplývající ze zákoníku práce ani podmínky převádění zaměstnanců na jinou práci či jejich přerazování na jinou pracovní pozici. Takovéto stanovisko považuji s ohledem na dlouhodobé požadavky mezinárodních fotbalových organizací v čele s FIFA na zavedení pracovně-právního poměru v České republice nepřijatelné a je třeba jej považovat za závěr odporující ustálené judikatuře Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“). V rámci svých dřívějších rozhodnutí totiž považuje SDEU profesionální fotbalové hráče za zaměstnance ve smyslu čl. 45 Smlouvy o fungování EU (dále jen „SFEU“).

Výše uvedený závěr SDEU vyplývá primárně z rozhodnutí ve věci *Lawrie-Blum proti Land Baden-Württemberg*⁷⁴, které se zabývá otázkou definice pracovníka v případech, kdy z obsahu smlouvy není jednoznačně zřejmá existence pracovně-právního vztahu, to vše

⁷⁰ RIGOZZI, A. Le délai d'appel devant le Tribunal arbitral du sport – Quelques considérations à la lumière de la pratique récente. In ZEN-RUFFINEN, P., ed. *Le temps et le droit – Recueil de travaux offerts à la Journée de la Société suisse des juristes* (s. 255–272). Basel: Helbing & Lichtenhahn, 2008. ISBN 978-3-71902-783-4.

⁷¹ WADA [online]. Montreal: World Anti-Doping Agency, 2020 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/>

⁷² International Olympic Committee (IOC) [online]. [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.olympic.org/the-ioc>

⁷³ Martin Hašek vs. AC Sparta Praha ze dne 16. 10. 2020, sp. zn. 9/10.

⁷⁴ Rozhodnutí SDEU věci *Lawrie-Blum proti Land Baden-Württemberg* ze dne 3. 7. 1986.

v souvislosti se svobodou pohybu a volným pohybem pracovníků. V tomto rozsudku SDEU judikoval, že „**právo na volný pohyb pracovníků je jedním ze základních principů komunitárního práva, přičemž pojem pracovník obsažený v článku 45 SFEU by neměl být posuzován rozdílně podle právních řádů členských států, ale spíše jednotně s ohledem na účel komplexní úpravy v rámci EU.**“ S ohledem na další rozhodnutí SDEU týkající se výkladu tohoto pojmu je tak třeba vnímat pojem pracovník spíše extenzivně a hodnotit ho ve světle níže uvedených kritérií.

SDEU v bodě 17. zmíněného rozhodnutí definoval pojem pracovníka jako (i) osoby, která (ii) vykonává službu (iii) pod vedením jiné osoby (iv) za úplatu. Tuto definici bez dalšího splňuje každý profesionální fotbalista, a tudíž je zřejmé že Sbor rozhodců měl pracovně-právní zásady aplikovat.

Problematické právního postavení profesionálních fotbalových hráčů ve vztahu s kluby v České republice se mimo jiné věnuje i odborný článek uveřejněný v *European Labour Law Journal*⁷⁵. Autoři tohoto článku opakovaně poukazují na rozdílné podmínky profesionálních fotbalových hráčů v České republice v porovnání s ostatními státy EU, když se opírají mimo jiné o výše vyjmenované argumenty SDEU, podle nichž by mělo být na fotbalisty nahlíženo jako na zaměstnance. Tento závěr vyplývá mimo jiné z následujících důvodů uvedených v rozhodnutí SDEU ve věci *FNV Kunsten Informatie en Media proti Staat der Nederlanden*.⁷⁶

Pojem zaměstnanec ve smyslu unijního práva musí být sám definován podle objektivních kritérií, která charakterizují pracovní poměr, se zohledněním práv a povinností dotčených osob. V tomto ohledu je podle ustálené judikatury tento poměr charakterizován především okolností, že určitá osoba vykonává po určitou dobu ve prospěch jiné osoby a pod jejím vedením činnosti, za které protihodnotou pobírá odměnu.⁷⁷

V tomto ohledu již SDEU upřesnil, že kvalifikace osoby samostatně výdělečně činné z hlediska vnitrostátního práva nevylučuje, že určitá osoba musí být kvalifikována jako zaměstnanec ve smyslu unijního práva, pokud je její nezávislost pouze fiktivní, a maskuje tak skutečný pracovní poměr.⁷⁸ Kvalifikaci zaměstnance ve smyslu unijního práva nemůže ovlivnit skutečnost, že osoba byla z daňových, administrativních nebo byrokratických důvodů najata z pohledu vnitrostátního práva jako samostatně výdělečně činný poskytovatel služeb,

⁷⁵ DUVAL, A., VAN MAREN, O. The Labour Status of Professional Football Players in the European Union: Unity in/and/or diversity? *European Law Journal*, 2017, roč. 8, č. 3, s. 258–278. ISSN 1468-0386.

⁷⁶ Rozhodnutí SDEU ze dne 4. 12. 2014 ve věci *FNV Kunsten Informatie en Media proti Staat der Nederlanden*.

⁷⁷ Viz rozsudky N., C-46/12, EU/C/2013/97, bod 40 a citovaná judikatura, jakož i Haralambidis, C-270/13, EU/C/2014/2185, bod 28.

⁷⁸ V tomto smyslu viz rozsudek Allonby, C-256/01, EU/C/2004/18, bod 71.

jedná-li pod vedením zaměstávajícího subjektu, zejména pokud jde o volnost stran pracovní doby a místo a obsah její pracovní činnosti⁷⁹, nenese obchodní rizika osoby, která ji najala⁸⁰ a je začleněna do podniku této osoby po dobu pracovního vztahu, čímž s ním tvoří hospodářskou jednotu.⁸¹

Nad rámec výše uvedeného považuji za důležité upozornit také na rozhodnutí SDEU ve věci C-415/93 ze dne 15. 12. 1995 (rozsudek Bosman)⁸², ve kterém SDEU judikoval, že status osob samostatně výdělečně činných představuje překážku volného pohybu pracovníků. Z tohoto závěru logicky vyplývá, že hráči, který působí v České republice jako OSVČ, je z povahy věci znemožněn volný pohyb v případě, kdy by chtěl vykonávat výdělečnou činnost v jiném členském státě, což je na základě výše uvedených skutečností v přímém rozporu s evropským právem.

Pokud se pak na výše uvedenou problematiku podíváme z užší perspektivy v rámci fotbalového prostředí, tak i mezinárodní rozhodčí orgány ve své rozhodovací praxi nahlíží na všechny fotbalové hráče shodně, tedy jako na zaměstnance, a poskytuje jim tím pádem stejnou míru ochrany bez rozdílu. Nutno podotknout, že i FAČR je dle svých Stanov, konkrétně čl. 4 bod 1 Stanov, vázán předpisy FIFA a UEFA a vystupuje ve vztahu k nim v zájmu českého fotbalu. Z toho důvodu by měl Sbor rozhodců FAČR, jakožto jeden z orgánů FAČR, plně respektovat rozhodovací praxi nadřazených sportovních mezinárodních orgánů.

Stejně tak se ve své rozhodovací praxi staví negativně k právnímu postavení českých fotbalových hráčů FIFA DRC, což je patrné například z nedávného rozhodnutí ve věci *Georges Mandjeck vs. AC Sparta Praha*⁸³. Ačkoliv byl výsledek tohoto rozhodnutí v konečném důsledku pro hráče nepříznivý, FIFA DRC potvrdila, že při posuzování sporu na hráče pohlíží jednotně jako na zaměstnance i v případě, kdy nelze formálně vztah mezi hráčem a klubem považovat za zaměstnanecký, ale materiálně jsou všechna potřebná kritéria pracovně-právního vztahu naplněna.

Ve výše zmíněném rozhodnutí zároveň rozhodčí senát FIFA DRC konstatoval, že působení hráčů v klubu za situace, kdy nejsou v zaměstnaneckém poměru, je pro ně značně nevýhodné. Zejména pak v tom ohledu, že v důsledku toho je pro hráče nemožné vyjednat kolektivní smlouvy a působit v odborovém sdružení. Dále pak je v článku 5 Minimálních

⁷⁹ Viz rozsudek Allonby, EU/C/2004/18, bod 72.

⁸⁰ Viz rozsudek Agegate, C-3/87, EU/C/1989/650, bod 36.

⁸¹ Viz rozsudek Becu a další, C-22/98, EU/C/1999/419, bod 26.

⁸² Bosman Case C-415/93.

⁸³ Rozhodnutí FIFA DRC ve věci Georges Mandjeck vs. AC Sparta Praha ze dne 26. 3. 2020.

požadavků na hráčské smlouvy blíže definován pracovně-právní vztah mezi klubem a hráčem. Tento článek stanoví, že klub zaměstnává hráče, čili z předmětného ustanovení zcela určitě vyplývá, že se jedná o zaměstnanecký poměr.

Vzhledem k tomu, že Sbor rozhodců při své argumentaci vychází ze stavu sice v České republice běžného, avšak z hlediska jak evropského práva, tak pravidel mezinárodních organizací naprosto nevhodného a nežádoucího, tak de facto i de iure svou argumentací stvrzuje naprosto nevyhovující právní postavení českých fotbalových hráčů. Domnívám se tak, že současná situace je neudržitelná a je tak pouze otázkou času, kdy se právní postavení fotbalistů změní.

V předchozích odstavcích jsem nastínila a odůvodnila nezbytnost a výhody specifické soustavy pro řešení sporů ve sportu. Pro shrnutí dodávám, že mezi nimi spatřuji rychlost, odbornost, nezávislost a nízké náklady s tím spojené.

2 Mezinárodní rozhodčí soud pro sport

Rozhodčí řízení ať národní, nebo mezinárodní, jako způsob řešení sporů, má své některé specifické znaky. Vyžaduje především souhlas obou stran sporu ve formě rozhodčí smlouvy, přítomnost třetí osoby rozhodce nebo senátu a výsledkem je závazné a vykonatelné rozhodnutí. Zejména první znak odlišuje rozhodčí řízení od standardní soudní alternativy, pokud budeme považovat rozhodce za alternativu soudce.

Ve světě existují různé arbitrážní tribunály, nebo rozhodčí orgány. Ať už se jedná například o UNCITRAL (diskutovaný v části, American Arbitration Association (AAA)⁸⁴, která poskytuje své služby Olympijskému výboru USA, nebo the UK Sports Resolutions a WIPO Arbitration and Mediation Center⁸⁵. Mezinárodní rozhodčí soud pro sport (CAS) je z nich ale skutečně jediným mezinárodním, respektovaným a na sport zaměřeným arbitrážním tribunálem.

Mezinárodní rozhodčí soud pro sport (anglicky: *Court of Arbitration*, francouzsky: *Tribunal Arbitral du Sport*; CAS)⁸⁶ je základní institucí mezinárodního sportovního práva. Mezinárodní rozhodčí soud pro sport je mezinárodní arbitrážní orgán určený k řešení sportovních sporů⁸⁷. Sídli v Lausanne, jeho jednacími místy jsou také New York a Sydney, dočasně také jedná v pořadatelských místech olympijských her, nebo jiných významných sportovních akcí.⁸⁸ CAS je formálně nezávislý na jakékoliv sportovní organizaci s výjimkou stále přetrvávajících vazeb se svým zřizovatelem MOV. CAS rozhoduje spory, které mu strany předloží po vzájemné dohodě a vyhláší rozhodčí nálezy, které mají stejnou vykonatelnost jako rozsudky obecných soudů. V případech, kdy je to možné, pomáhá také řešit problémy pomocí mediačního řízení. U sporů vyplývajících z rozhodnutí přijatých

⁸⁴ ADR [online]. American arbitration association, 2020 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.adr.org/>

⁸⁵ Resolving Disputes in Sport. In: *WIPO* [online]. World Intellectual Property Organization, 2020 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.wipo.int/ip-sport/en/dispute.html>

⁸⁶ LINDHOLM, J. *Court of Arbitration for Sport and Its Jurisprudence: An Empirical Inquiry into Lex Sportiva*. Springer, 2019. ISBN 978-94-6265-284-2.

⁸⁷ REEB, M. The Role and Functions of the Court of Arbitration for Sports (CAS). In BLACKSHAW, I., SIEKMANN, R., SOEK, J., eds. *The Court of Arbitration for Sports 1984–2004*. The Haag: Asser Press, 2006. ISBN 978-90-6704-204-8.

⁸⁸ Např. MAVROMATI, D. v publikaci BERNASCONI, M. ed. *International Sports Law and Jurisprudence of the CAS, 4th CAS and SAV/FSA Conference Lausanne 2012*. Bern: Colloquium – Editions Weblaw, 2014. ISBN 978-3-906230-11-5, s. 150.

O historii CAS, viz. REEB, M. The Role and Functions of the Court of Arbitration for Sports (CAS). In BLACKSHAW, I., SIEKMANN, R., SOEK, J., eds. *The Court of Arbitration for Sports 1984–2004*. The Haag: Asser Press, 2006. ISBN 978-90-6704-204-8.

vnitřními orgány sportovních organizací, může CAS sloužit jako odvolací orgán. CAS v těchto případech používá odvolací rozhodčí řízení.⁸⁹

Aby mohl být spor předložen k rozhodčímu řízení CAS, musí s tím strany písemně souhlasit. Taková dohoda může být jednorázová, nebo se může objevit ve smlouvě, nebo ve stanovách nebo předpisech sportovní organizace. Strany se mohou předem dohodnout na předložení jakéhokoli budoucího sporu k arbitráži ze strany CAS, nebo se mohou dohodnout, že se obrátí na CAS po vzniku sporu. Pokud odpůrce odmítá jurisdikci CAS, musí to učinit nejpozději ve své odpovědi na podání stěžovatele. V současné době se stále častěji setkáváme s tím, že jednotliví aktéři sportu si dobrovolně sjednávají možnost se v případě sporu obrátit na CAS. Právě proto často jeho kapacity již nestačí a mimo soudní budovu v Lausanne se na jednání i konference často využívají prostory v hotelech v Lausanne. V době COVID⁹⁰ potom CAS umožnil i jednání pomocí videokonference skrz aplikaci Webex⁹¹. S ohledem na nutnost rozhodnout rychle v jednotlivých kauzách a při restrikcích jednotlivých zemí se tato možnost nabízela jako jediné možné řešení.

2.1 Historie Mezinárodního rozhodčího soudu pro sport

Mezinárodní rozhodčí soudu pro sport je relativně nový koncept mezinárodního práva. Po druhé světové válce postupně se sport čím dále více internacionalizoval, přibýval počet a význam mezinárodních sportovních soutěží. Dalším velkým impulsem byl rozvoj technologií, především přímých televizních přenosů ze sportovních soutěží, exponenciální nárůst diváků a s nimi i příjmů z reklamy ať už přímo ze sportovních utkání, nebo pro nově vznikající sportovní celebrity. S tím se zákonitě výrazně zvyšoval i celkový objem peněz ve sportu a úměrně s tím i počet sportovních sporů. V osmdesátých letech již začala být neúnosná absence nezávislé autority pro řešení neustále narůstajícího počtu sporů ve sportovním prostředí a to sice takové autority, která by byla oprávněna nejenom vyslovovat závazná rozhodnutí, ale i vedla vrcholové sportovní organizace k reflexi řešení právních sporů ve sportu.

„H. E. Juan Antonio Samaranch byl v roce 1981 zvolen novým prezidentem International Olympic Committee (IOC) a jedním z jeho prvních kroků byla snaha prosadit

⁸⁹ TAS/CAS [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/index.html>

⁹⁰ Reakce Rady na krizi (IPCR). In: *Consilium Europa* [online]. Evropská rada, Rada EU [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/ipcr-response-to-crises/>

⁹¹ Webex [online]. 2020 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.webex.com>

myšlenku vytvoření sportovní jurisdikce. Jeho snaha byla úspěšná již další rok, kdy na zasedání IOC v Římě byl člen IOC a také soudce Mezinárodního soudního dvora v Haagu⁹², Kéba Mbaye pověřen řízením pracovní skupiny pro přípravu stanov budoucího Mezinárodního rozhodčího soudu pro sport (CAS). Tím se naplnila myšlenka prezidenta Samaranche a byla realizována rozhodčí jurisdikce věnovaná řešení sporů přímo nebo nepřímo souvisejících se sportem.⁹³ Mezi dalšími důvody pro zřízení této instituce byla i potřeba vytvořit specializovaný orgán schopný urovnat pružně, rychle a levně mezinárodní spory. První stanovy obsahovaly ustanovení, že rozhodčí řízení zahrnuje pokus o urovnání sporu předem a hrazení všech provozních nákladů soudu ze strany MOV. Tato cesta se nabízela jako jediná nejvhodnější a byla logickým vyústěním skutečnosti, kdy hlavní organizátorem sportu na mezinárodní úrovni byl právě MOV. Zároveň bylo hned od začátku stanoveno, že pravomoc CAS by v žádném případě neměla být ukládána sportovcům nebo federacím, ale měla by zůstat stranám volně dostupná. IOC V roce 1983 IOC ratifikovala stanovy CAS, které vstoupily v platnost dne 30. června 1984. Arbitrážní soud pro sport začal fungovat od té doby pod vedením prezidenta Mbayeho a generálního tajemníka Gilberta Schwaara. Po deseti letech od založení byla struktura CAS zreformována v roce 1994 (tzv. pařížská reforma) na základě rozhodnutí švýcarského nejvyššího soudu, který konstatoval, že „Mezinárodní sportovní arbitráž je skutečně arbitrážním soudem“, ale logicky upozornil na jeho silné vazby k Mezinárodnímu olympijskému výboru (MOV). Základy této reformy byly vyvolány rozhodnutím z 15. 3. 1993 kdy ŠFT (Švýcarský Federální Tribunál), v případě žokeje Elmara Gundela⁹⁴ shledal CAS jako pravou sportovní arbitráž. Tribunál upozornil na početná úzká spojení mezi CAS a MOV a převážně na financování CAS ze strany MOV, jež ho v roce 1984 založil. Dále také na to, že až do vydání výše zmíněného rozsudku bylo MOV kompetentní v upravování statutů CAS.⁹⁵

Z pohledu tribunálu ŠFT byla taková spojení dostatečně závažná, aby se vyskytla otázka o příslušnosti CAS v případech, kdy MOV byla jedna ze stran při řízení před arbitráží CAS. Vzhledem k úzké provázanosti MOV s CASem tak hrozil zřetelný střet zájmu ohrožující nezávislé a spravedlivé rozhodování. Tribunál ŠFT tedy jasně formuloval svůj požadavek, aby CAS snížil svoji závislost na MOV to jak jak po finanční stránce, tak

⁹² International Court of Justice [online]. 2020 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.icj-cij.org/en>

⁹³ History of the CAS. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/general-information/history-of-the-cas.html>

⁹⁴ BLACKSHAW, I. *Leading Cases in Sports Law*. Berlin: Springer, 2013. ISBN 978-90-6704-908-5.

⁹⁵ MESTRE, A. *The Law of the Olympic Games*. The Haag: Asser Press, 2009. ISBN 978-90-6704-304-5.

i organizační. Tento rozsudek v případě Gundel⁹⁶ vedl k hlavní reformě mezinárodní sportovní arbitráže. Výsledkem reformy byla kompletní revize a úprava statutů a regulací CAS tak, aby se staly efektivnějšími a upravily strukturu instituce směrem k úplné nezávislosti vůči MOV, který financoval arbitráž od jejího vzniku.⁹⁷ Největší změnou pramenící z této reformy bylo vytvoření „Mezinárodní arbitrážní rady pro sport“ (dále také jen jako „ICAS“), která se stará o chod a financování CAS. ICAS tak po letech nahradil mezinárodní olympijský výbor, od kterého se CAS touto reformou distancoval.⁹⁸

Další změny zahrnovaly vytvoření dvou rozdílných útvarů (první a odvolávací arbitráže) za účelem vytvořit jasný rozdíl mezi jednotlivými spory. Konečně, reformy CAS byly definitivně zakotveny v „Kodexu sportovně – související arbitráže“, který je účinný od 22. 11. 1994 a byl několikrát novelizován 1. 1. 2004 a naposledy 1. 7. 2020.⁹⁹ Tato poslední novela především zavádí možnosti elektronického jednání CASu ať už formou telekonferencí, videokonferencí a ostatními elektronickými způsoby a dále zavádí jako další úřední jazyk španělštinu a zakazuje rozhodcům z antidopingové divize sloužit v odvolací divizi CAS.

Prvním testem funkčnosti nové koncepce CAS byl případ rumunské gymnastky Andreei Raducanové¹⁰⁰ z roku 2000¹⁰¹, která podala odvolání k švýcarskému federálnímu tribunálu po rozhodnutí CAS v případě odebrání jedné ze tří zlatých medailí, které vyhrála na olympijských hrách v Sydney, pár týdnů před začátkem procesu.¹⁰² ŠFT avšak odvolání zamítlo, aniž by zpochybňovalo otázku nezávislosti nově restrukturované arbitráže. Tak se také dělo do 27. 4. 2003, kdy Tribunál posuzoval výše zmíněnou otázku detailněji při slyšení

⁹⁶ BLACKSHAW, I. CAS 92/A/63 GUNDEL v FEI. In ANDERSON, J., ed. *Leading Cases in Sports Law. ASSER International Sports Law Series* (s. 65–74). The Haag: Asser Press, 2013. ISBN 978-90-6704-908-5.

⁹⁷ MAVROMATI, D., RIGOZZI, A. The application of Swiss law in doping cases before the CAS and the Swiss Federal Tribunal. In: *LawInSport* [online]. 2017 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.lawinsport.com/topics/item/the-application-of-swiss-law-in-doping-cases-before-the-cas-and-the-swiss-federal-tribunal>

⁹⁸ Na oficiální stránce CAS lze nalézt aktuální složení ICAS. Members 2019–2022. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/icas/members-2019-2022.html>

⁹⁹ Code of Sports-related Arbitration: In force as from 1 July 2020. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/CAS_Code_2020_EN_-_modifications_visible.pdf

¹⁰⁰ Andreea Raducan asks IOC for gold medal back from 2000 Olympics. In: *ESPN* [online]. Serving sports fans, 2015 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: https://www.espn.com/olympics/gymnastics/story/_/id/13153317/andreea-raducan-asks-ioc-gold-medal-back-2000-olympics

¹⁰¹ DIKIC, N. a kol. Sports physicians, ethics and antidoping governance: between assistance and negligence. *British Journal of Sports Medicine*, 2013, roč. 47, č. 11, s. 701–704. ISSN 0306-3674.

¹⁰² Arbitration CAS ad hoc Division (O.G. Sydney) 00/011 Andreea Raducan / International Olympic Committee (IOC), award of 28 September 2000. In: *Arbitration Law* [online]. 2000 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: http://www.arbitrationlaw.com/files/free_pdfs/CAS%2000-011%20AR%20v%20IOC%20Award.pdf

dvou ruských běžkařek, Larissi Lazutinové a Olgy Danilové¹⁰³, které se odvolávaly proti rozhodnutí CAS, které je diskvalifikovalo ze zimních olympijských her v Salt Lake City. Tribunál v nevšedně detailním a vyčerpávajícím rozsudku rozebral současnou strukturu a organizaci ICAS a CAS, který ukončil tím, že CAS není „vazalem“ MOV a je dostatečně na něm nezávislý. V současné době CAS řeší mezi 550 a 600 nových případů ročně, přičemž mnoho z nich je spojeno právě s dopingem.¹⁰⁴

2.2 Organizace a struktura ICAS a CAS

2.2.1 CAS

Jak bylo uvedeno výše, CAS má sídlo ve Švýcarsku v Lausanne. Dočasný soudní dvůr se vždy zřizuje v místě olympijských her. Od 22. 11. 1994 Kodex sportovní arbitráže (dále jen jako „kodex“) upravuje organizaci a procesy arbitráže CAS. Jak jsem již výše uvedla, Kodex byl několikrát novelizován. V roce 2013 shrnul dlouhodobé principy judikatury CAS nebo postupy arbitrů a soudní kanceláře. Nejnovější verze je rozdělena do dvou částí. Další významná změna se stala v roce 2018, s účinností od 1. ledna 2019, kdy byla přijata pravidla a úprava stanov pro Anti-dopingovou divizi.

Trvalá Antidopingová divize (ADD) byla také 1. ledna 2019 v CAS zřízena¹⁰⁵ a jejím prvním presidentem se stal bývalý soudce Švýcarského federálního soudu Ivo Eusebio.¹⁰⁶ Tím CAS jasně naznačil stěžejní problematiku dopingů v činnosti a rozhodování CAS. Současné se zřízením ADD byl ustanoven i nový separátní seznam anti-dopingových rozhodců oddělených od ostatních rozhodců CAS tak, aby se zabránilo duplicitě rozhodců při prvoinstanční a odvolací arbitráži. Seznam ADD obsahuje 21 rozhodců, 24 samostatných

¹⁰³ GORBYLEV, S. A short story of an athlete: does he question independence and impartiality of the Court of Arbitration for Sports? *The International Sports Law Journal*, 2013, roč. 13, č. 3–4, s. 294–298. ISSN 1567-7559.

¹⁰⁴ Například kauzy Cladie Pechstein, Adriana Mutu, Larissi Lazutinové zmiňované v této práci.

¹⁰⁵ CAS Anti-Doping Division. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/cas-anti-doping-division.html>

¹⁰⁶ BLACKSHAW, I. Doping: CAS establishes an anti-doping division. In: *Sports and Taxation* [online]. 2019 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.sportsandtaxation.com/2019/01/doping-cas-establishes-an-anti-doping-division/>

rozhodců a 9 rozhodců pro záležitosti odporující WADC.¹⁰⁷ Deset mezinárodních sportovních federací zatím delegovalo prvoinstanční arbitráže na CAS ADD a další o tom uvažují.

Kodex stanovuje pravidla pro čtyři odlišné typy řízení:

1. *řádné rozhodčí řízení;*
2. *odvolací rozhodčí řízení;*
3. *poradní řízení, které je nesporné a umožňuje sportovním subjektům vyhledávat poradní stanoviska od CAS;*
4. *mediační řízení.*

Dvě klasické části arbitráže jsou písemné řízení, založené na výměně stanovisek stran a ústní řízení před rozhodci obvykle v sídle CAS v Lausanne.

CAS provádí své funkce prostřednictvím arbitrů, kterých je nejméně sto padesát. Rozhodci sedí v panelech, které mají od jednoho do tří členů. Jedna z nových a hlavních funkcí, které plynou z výše zmíněné reformy, bylo vytvoření dvou sekcí.

„*Standardní*“, pro jednoinstanční spory, které jsou předloženy CAS a rozhodují se mezi šesti a dvanácti měsíci, a „*Odvolávací*“ pro finální rozhodnutí, které musí být dokončeno do čtyř měsíců. Nesmíme zapomenout ani na dočasné ad hoc divize¹⁰⁸, zřizované od olympijských her 1996 v Atlantě, a mediační řízení. Ad hoc divize (AHD) řeší bezprostřední spory během olympijských her v limitu 24 hodin. Dříve ještě existovala tzv. *konzultační procedura*, ale ta již byla zrušena. Sekční prezidenti CAS řídí počáteční úkony arbitrážních řízení (předběžná opatření, odklady, tvorba panelů rozhodců) před vlastním jmenováním rozhodců, kteří následně přebírají arbitrážní proces. Rozhodci jsou pak jmenováni na čtyři roky s možností opakovaného jmenování.

CAS je financován¹⁰⁹ z 33 % IOC (International Olympic Committee), 33 % ANOC (Association of National Olympic Committees)¹¹⁰, 25 % ASOIF (Association of Summer Olympic International Federations)¹¹¹ a 8 % AIOWF (Association of International Olympic

¹⁰⁷ CAS Anti-Doping Division. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/cas-anti-doping-division.html>

¹⁰⁸ Ad hoc Divisions In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/ad-hoc-division.html>

¹⁰⁹ BLACKSHAW, I. Settling international sports disputes through the Court of Arbitration for Sport. *Sports Law & Taxation*, 2020, roč. 11, č. 2, s. 8–12. ISSN 2211-0895.

¹¹⁰ ANOC [online]. Association of National Olympic Committees, 2020 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.anocolympic.org/>

¹¹¹ ASOIF [online]. The Association of Summer Olympic International Federation, 2020 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.asoif.com/>

Winter Sports Federations)¹¹². Ceny CAS arbitráže se řídí Stanovami CAS články 56 a 57 Pro sportovce, kteří si nemohou dovolit tyto ceny, zřídil CAS pro bono službu.

2.2.2 ICAS

ICAS je nejvyšším orgánem CAS. Hlavní úlohou rady je zabezpečit nezávislost arbitráže a práv stran. Jak již bylo zmíněno, stará se o financování a administrativu CAS. Rada je složena z dvaceti členů, kteří musí být vysoce zkušené právníci, jež jsou dobře obeznámeni se záležitostmi arbitráže a sportovního práva.

Složení ICAS je 5 sportovních osobností, 5 členů nezávislých na sportu, 5 členů Mezinárodního olympijského výboru a 5 osob z Asociace federací letních olympijských her. Členové ICAS jsou voleni na 4 roky s možností znovuzvolení. Po svém zvolení musí členové podepsat deklaraci, která je zavazuje k výkonu funkce zcela objektivně a nezávisle. To pochopitelně znamená, že člen rady nemůže za žádných okolností hrát roli v procesech před CAS. ICAS je řízen radou, která se skládá z prezidenta (v současné době je jím John Coates), dvou vice-prezidentů a dvou prezidentů sekcí CAS.¹¹³ ICAS rozhoduje prostou většinou za podmínky nadpoloviční přítomnosti členů, s výjimkou změn kodexu, které vyžadují dvoutřetinový souhlas. Vlastní funkce ICASu je specifikovaná v článku S6 kodexu.

2.3 Jurisdikce CASu a její problémy

Postavení a pravomoc mezinárodní rozhodčí arbitráže byla v minulosti a zcela jistě ještě mnohokrát bude rozporována. Několik případů stížností k Evropskému soudu pro lidská práva (ESLP) ukazuje, že ani rozhodnutí CAS nemusí být konečná. Pravomoc tribunálu není založena zákonem ani žádnou jinou mezinárodní smlouvou či dohodou. Toto je třeba uvést hned na začátku. Pravomoc CASu se tak zakládá rozhodčí doložkou udělenou mezi jednotlivými sportovními svazy a jejich členy, kdy ve velké většině případů mají jednotlivé sportovní svazy arbitrážní doložky uvedeny ve svých stanovách a CAS je tak poslední instancí v případě řešení sportovních sporů. Zde je na místě se vrátit a uvědomit si již zmiňovanou pyramidovou strukturu uvedenou v Příloze č. 1 této práce, která ilustruje vztah, vazby a z toho vyplývající pravomoc CASu a zároveň nám napomáhá si uvědomit, že vše

¹¹² AIMS [online]. Alliance of Independent Recognised Members of Sport, 2020 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <http://aimsisf.org/news/tag/aiowf/>

¹¹³ The Board. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/icas/the-board.html>

vychází od jednotlivců, konkrétně sportovců, tedy členů konkrétního spolku, kteří již svým členstvím a rozhodnutím účastnit se v rámci konkrétního organizovaného sportu souhlasí s tím, že se podrobí konkrétním pravidlům. Součástí těchto pravidel je dost často právě rozhodčí doložka, jež určuje pravomoc CASu řešit spory at' již jako první instance v některých kauzách nebo jako odvolací orgán od národních orgánů.¹¹⁴

Jak bylo uvedeno, CAS se po své reformě v roce 1994 formálně oddělil od MOV, nicméně minimálně za upozornění stojí prohlášení předsedy MOV Thomase Bacha v reakci na zrušení doživotních trestů ruských sportovců v roce 2018, které si zaslouží citovat, protože bezděčně poukazuje na stále přetrvávající vliv MOV na CAS: „*Takové rozhodnutí jsme nečekali, považují ho za překvapivé a velmi nešťastné. Celou situaci jsme důkladně rozebrali na včerejším i dnešním jednání Výkonného výboru. Verdikt dokazuje, že CAS musí rychle reformovat svou interní strukturu, aby jeho rozsudky měly větší kvalitu a kontinuitu.*“¹¹⁵ CAS je také stále z jedné třetiny financován MOV.

Nezávislost a nestrannost CASu také občas vzbuzuje pozornost, protože seznam obsahující v současnosti kolem 400 rozhodců z 87 zemí, je uzavřený a určený ICASem. Sportovec je tedy omezen tímto seznamem a nemůže si svobodně zvolit svého rozhodce¹¹⁶, jak konstatoval Švýcarský federální soud v kauze Lazutina. ŠFT nicméně potvrdil oprávněnost takového uzavřeného seznamu a s tím souvisejícím omezením výběru rozhodců.¹¹⁷

Rozhodci CAS také nejsou vázáni předchozími precedentními rozhodnutími CASu, takže mohou shodné případy rozhodnout pokaždé odlišně.¹¹⁸ Nicméně se většinou snaží zachovávat právní kontinuitu svých rozhodnutí a to hlavně z důvodu principu legitimního očekávání. Jednou za dva roky při příležitosti konference CASu, která se koná v září, potom vychází publikace s těmi nejdůležitějšími rozhodnutími. Význam těchto rozhodnutí je ten, že se tyto poté objevují v odůvodnění dalších rozhodnutí CAS.

¹¹⁴ Jurisdiction of the CAS upheld; a pathological clause has to be supplemented in a way that will ensure its effectiveness. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. 2011 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <http://www.swissarbitrationdecisions.com/jurisdiction-of-the-cas-upheld-a-pathological-clause-has-to-be-s/>

¹¹⁵ Nepohodlné rozhodnutí Mezinárodní sportovní arbitráže. In: *Česká justice* [online]. 2018 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/blog/nepohodlne-rozhodnuti-mezinarodni-sportovni-arbitraze/>

¹¹⁶ BOISSON DE CHAZOUMES, L., COUTURIER, S. CAS procedures and their efficiency. *CAS Bulletin*, 2019, č. 2, s. 7–17. ISSN 1353-0232.

¹¹⁷ SFT 129 III 445 S.457, [Larissa Lazutina and Olga Danilova v. IOC, FIS and CAS], 21 ASA Bull. 601, 605–620 (2003).

¹¹⁸ BLACKSHAW, I. Settling international sports disputes through the Court of Arbitration for Sport. *Sports Law & Taxation*, 2020, roč. 11, č. 2, s. 8–12. ISSN 2211-0895.

Výklad jurisdikce CASu je dalším možným úskalím, protože v řadě rozhodnutí CAS popřel svou jurisdikci ve vnitrostátních fotbalových sporech v případech, které se netýkaly dopingu. Pokud se blíže podíváme do fotbalových předpisů, zjistíme, že problém je v tom, že CAS uplatňuje svůj vlastní konkrétní výklad (jasného) znění stanov FIFA a má navíc výklad, který se liší od Švýcarského federálního tribunálu při posuzování, zda jsou či nejsou splněny podmínky pro přijetí příslušnosti.¹¹⁹ Podle článku 66 stanov FIFA totiž FIFA výslovně uznává CAS k řešení sporů mezi FIFA, jejími členy, konfederacemi, ligami, kluby, hráči, funkcionáři a licencovanými agenty a agenty hráčů. Článek 67 odst. 1 stanov FIFA dále stanoví, že odvolání proti konečným rozhodnutím přijatým právními orgány FIFA a proti rozhodnutím přijatým konfederacemi, členy nebo ligami musí být podána u CAS do 21 dnů od oznámení dotyčného rozhodnutí. V čl. 67 odst. 2 se uvádí, že se na CAS lze obrátit až po vyčerpání všech ostatních vnitřních orgánů řešení.^{120 121}

Zcela jistě za zmínku ohledně pravomoci stojí potom dva rozsudky ESLP a to kauza Mutu¹²² a tolik skloňovaná kauza Pechstein v. Švýcarsko ze dne 2.10.2018, stížnosti č. 40575/10 a 67474/10. Oba profesionální sportovci rozporovali nezávislost a nestrannost tribunálu CAS ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy, předmětem těchto stížností pak byly zejména námitky porušení práva na spravedlivý proces. ESLP CAS ve svém závěru pak považuje za „tribunál založený zákonem“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy, neboť rozhoduje na základě švýcarského federálního zákona o mezinárodním právu soukromém a judikatury švýcarského federálního Nejvyššího soudu, který plní funkci jakéhosi kvazi odvolacího soudu o CAS.¹²³ ESLP potvrdil rozsudek (5 soudců proti 2), pouze dal za pravdu německé rychlobruslařce ohledně absence veřejného jednání. Důsledkem kauzy Pechstein byla ale i změna pravidel CAS, rozšiřující možnost veřejných slyšení na žádost atleta. Adrian Mutu zpochybňoval

¹¹⁹ LEVY, R. The jurisdiction of CAS in domestic football disputes – a potential pitfall. In: *LawInSport* [online]. 2014 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: <https://www.lawinsport.com/topics/item/the-jurisdiction-of-cas-in-domestic-football-disputes-a-potential-pitfall>

¹²⁰ ECtHR decision on Mutu and Pechstein case. In: *LawInSport* [online]. 2019 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: <https://www.sportslaw.world/pechstein-and-mutu-case/>

¹²¹ LEVY, R. The jurisdiction of CAS in domestic football disputes – a potential pitfall. In: *LawInSport* [online]. 2014 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: <https://www.lawinsport.com/topics/item/the-jurisdiction-of-cas-in-domestic-football-disputes-a-potential-pitfall>

¹²² Mutu and Pechstein v. Switzerland: Strasbourg's Assessment of the Right to a Fair Hearing in Sports Arbitration. In: *Strasbourg Observers* [online]. 2018 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <https://strasbourgobservers.com/2018/11/30/mutu-and-pechstein-v-switzerland-strasbourgs-assessment-of-the-right-to-a-fair-hearing-in-sports-arbitration/>

¹²³ CIENCIALA, R., KMEC, J., SEDLÁČEK, D. Kauzy Pechsteinová a Mutu a mezinárodní sportovní arbitráž před Evropským soudem pro lidská práva. In: *Právní prostor* [online]. 2018 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/kauzy-pechsteinova-a-mutu-a-mezinarodni-sportovni-arbitraz-pred-evropskym-soudem-pro-lidska-prava>

neutrannost odvolacího řízení CAS, protože předseda senátu byl údajně napojen na advokátní kancelář pracující pro majitele klubu Chelsea a rozhodce jmenovaný Chelsea byl předsedou rozhodčího senátu v prvním řízení před CAS. ESLP nicméně rozhodl, že neutrannost předsedy rozhodčího senátu by bylo možno zpochybňovat pouze v případě, pokud by předmětem prvního i třetího řízení byly tytéž otázky, což nebyl tento případ, i když se obě řízení týkala téže věci.

2.4 Vztah mezi CAS a FIFA

„Mimořádný kongres FIFA, jenž byl pořádán dne 7. 7. 2001 v Buenos Aires v Argentině, rozhodl na jeho zasedání o vytvoření arbitrážního tribunálu pro fotbal.“¹²⁴ ¹²⁵ Původně bylo rozhodnuto ve prospěch založení zcela nezávislé arbitrážního tribunálu s jeho vlastní infrastrukturou a administrací.

„FIFA poskytla finance na zřízení mezinárodní komory pro fotbalové arbitráže (CIAF) ale záhy zjistila, že jejich dotace jsou nedostatečné k tomu, aby pomohly k naplnění cílů při zřizování a rozvinutí nezávislé arbitrážní komory pro fotbal. Kromě toho se ukázalo, že kroky požadované k založení takového nezávislého projektu, jsou příliš časově náročné kvůli nezbytnosti implementovat nový soudní systém v souladu se statuty FIFA.“¹²⁶

Na setkání v Curychu ve dnech 23. – 24. září 2002 rozhodl výkonný výbor FIFA, že projekt, který měl založit plně nezávislý arbitrážní tribunál, není možný. Výkonný výbor nařídil prezidentovi FIFA¹²⁷, aby vyhodnotil alternativy, které by mohly se blížit ke stejnému výsledku, který byl původně zamýšlen. Konkrétně se jednalo o možnost, zda je FIFA schopna uznat jurisdikci mezinárodní sportovní arbitráže (CAS). Mimo to výkonný výbor pověřil prezidenta, aby provedl všechny nezbytné kroky k dosáhnutí výše zmíněnému záměru.¹²⁸

Po intenzivních a konstruktivních diskuzích, které se uskutečnily mezi FIFA a ICAS se nadace financující CAS rozhodla dát svolení k vytvoření speciálního seznamu arbitrů pro

¹²⁴ PANAGIOTOPOULOS, D. Sporting jurisdictional order and arbitration. *The Tsinghua China Law Review*, 2013, roč. 10, č. 130, s. 130–140. ISSN 2151-8904.

¹²⁵ Arbitration Tribunal for Football (TAF) – Court of Arbitration for Sport (CAS), Circular no. 827 [online]. Zurich, 2002 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <http://www.centrostudisport.it/PDF/FIFA/246.pdf>

¹²⁶ Arbitration Tribunal for Football (TAF) – Court of Arbitration for Sport (CAS), Circular no. 827 [online]. Zurich, 2002 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <https://www.yumpu.com/en/document/read/20829637/arbitration-tribunal-for-football-fifacom>

¹²⁷ Arbitration Tribunal for Football (TAF) – Court of Arbitration for Sport (CAS) [online]. [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: https://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/tas_827_en_63.pdf

¹²⁸ SFT 129 III 445 S.457, [Larissa Lazutina and Olga Danilova v. IOC, FIS and CAS], 21 ASA Bull. 601, 605–620 (2003).

fotbalové záležitosti v souladu se statuty FIFA. Na druhé straně FIFA souhlasila s uznáním jurisdikce CAS. Při příležitosti jejich setkání dne 11. 11. 2002 v Ósace, potvrdil ICAS začlenění nově vytvořeného seznamu arbitrů pro fotbalové záležitosti u mezinárodní sportovní arbitráže.¹²⁹

„CAS byl tedy připraven se zabývat rozhodnutími, které se uskutečnily po 11. 11. 2002 jako odvolací orgán. Při sporu se použijí již zavedené procesní pravidla CAS. Bylo potvrzeno, že administrativa bude povedena tehdejším generálním sekretářem CAS, který jmenuje další zaměstnance z důvodu zajištění patřičného řízení u fotbalových případů. CAS zároveň potvrdil, že při arbitrážních sporech budou vyjmuta pravidla hry (Laws of the game).“¹³⁰

Odvolací arbitráž CAS se řídí článkem R47 a násl. Předpisu Sportovní arbitráže. Toto řízení je detailně shrnuto v Příloze 4 této práce (Předpis Sportovní arbitráže, edice 2017).

2.5 Odvolání k Švýcarskému federálnímu tribunálu

„Možnost odvolání k ŠFT je následkem skutečnosti, že sídlo CASu je ve Švýcarsku v Lausanne, přestože CAS má ještě dvě decentralizované kanceláře, a to jednu v New Yorku a druhou v Sydney, žádný vliv na jurisdikci ŠFT to již nemá. V posledních letech se Švýcarský federální tribunál potýká s narůstajícím počtem odvolání, jež mají za cíl zrušení rozhodčího nálezu vzdaného CASem. Některé nálezy ŠFT se zabývají interpretací a vyjasněním procesních pravidel CASu, podrobně specifikované důvody pro podání odvolání jsou stanoveny v čl. 192 švýcarského zákona o soukromém mezinárodním právu (PILA). Právě podrobné studium judikatury ŠFT umožňuje získat přehled a předběžný odhad na možnosti případného úspěchu v odvoláních od CASu.“¹³¹

Rozhodnutí CASu jsou závazná a konečná podle čl. V odst. 1 (e) NYC pro strany sporu a tedy neplatí možnost dvojinstančnosti řízení. Strany sporu se podle čl. R59 a R46 procesních pravidel CASu pouze mohou, ve lhůtě 30 dnů po obdržení rozhodnutí

¹²⁹ SFT 129 III 445 S.457, [Larissa Lazutina and Olga Danilova v. IOC, FIS and CAS], 21 ASA Bull. 601, 605–620 (2003).

¹³⁰ Tamtéž.

¹³¹ RIGOZZI, A. Challenging Awards of the Court of Arbitration for Sports. *Journal of International Dispute Settlement*, 2010, roč. 1, č. 1, s. 217–265. ISSN 2040-3585.

navrhovatelem,¹³² odvolat k ŠFT na základě čl. 190 odst. 2 PILA.¹³³ Pokud se strany neodvolají, je rozhodnutí CASu vykonatelné.

ŠFT nepřipouští důvody apelační povahy, ale funguje jako omezený kasační soud pouze pro důvody, které jsou vypočtené v čl. 190 odst. 2 PILA. ŠFT má možnost zjišťovat právní základy žaloby včetně předběžných otázek, je však vázán skutkovým stavem zjištěným CASem s výjimkou případů napadení skutkových zjištění. Přezkum ŠFT je velmi restriktivní a v žádném případě nepřezkoumává rozhodnutí CASu meritorně. Předmětem přezkumu ŠFT tedy například nemůže být chybné posouzení faktů, nesprávná interpretace smlouvy, námitky na průtahy v řízení, odkazy na ECHR nebo odkazy na Švýcarskou Ústavu. Přezkoumávat rozhodnutí CASu překvapivě nelze ani, pokud rozhodce nebyl způsobilý být rozhodcem, nebo byl nesprávně ustanoven. To byl také důvod 21% (26 ze 125) odvolání ke ŠFT. Nejčastějším důvodem odvolání je ale námitka podjatosti rozhodce, nebo nesprávná akceptace nebo odmítnutí jurisdikce rozhodčím orgánem (29 zamítavých a 5 vyhovujících rozhodnutí). Otázku jurisdikce, která úzce souvisí s porušením práva být slyšen, specifikují čl. 186, 177, 178 PILA. Jde obvykle o rozšíření působnosti arbitrážní doložky arbitrážním soudem, přijetí jurisdikce nad stranou, která není signatářem arbitrážní doložky, nebo spory o počty arbitrů. Pro porušení práva být slyšen nebo principu rovnosti stran bylo v posledních dvou letech vydáno 17 zamítavých a 3 vyhovující rozsudky. ŠFT také judikoval, že neexistuje nárok stran na veřejné slyšení v rámci mezinárodní arbitráže, i když je to v některých případech žádoucí. Zároveň není možné napadnout mezitímní rozhodnutí, nebo usnesení v průběhu řízení z jiných důvodů než uvedených v čl. 190 odst. 2 PILA. Oproti tomu opomenutí vyžádat si odůvodnění rozhodnutí nevylučuje odvolání k ŠFT, ovšem logicky možnosti svým způsobem limituje. Přípustnost a přesná procesní pravidla před ŠFT jsou předpokládána v čl. 77 odst. 1(a) procesních pravidel tribunálu, „*Loi sur le Tribunal Federal*“ (LTF).¹³⁴ Ta stanoví povinnou existenci konečného rozhodnutí vydaného arbitrážním soudem se sídlem v

¹³² COCCIA, M. The jurisprudence of the Swiss Federal Tribunal on challenges against CAS awards. In BERNASCONI, M. ed. *International Sports Law and Jurisprudence of the CAS, 4th CAS and SAV/FSA Conference Lausanne 2012*. Bern: Colloquium – Editions Weblaw, 2014. ISBN 978-3-906230-11-5, s. 208.

¹³³ PILA se aplikuje na tzv. mezinárodní arbitráže (*Swiss International arbitration*), tj. když rozhodčí tribunál má sídlo ve Švýcarsku (tedy CAS v Lausanne) a jedna ze stran sporu má sídlo či bydliště mimo Švýcarsko. Nicméně od 1. ledna 2011 ve světle nové úpravy civilního procesu má ŠFT jurisdikci také k přezkumu vnitrostátních rozhodčích nálezů (*Swiss Domestic Arbitration*), tj. kdy všechny strany sporu mají sídlo či bydliště ve Švýcarsku), pokud se ovšem strany sporu nedohodnou na jurisdikci soudu ve švýcarském kantonu, viz COCCIA M. *The jurisprudence of the Swiss Federal Tribunal on challenges against CAS awards*.

¹³⁴ Loi sur le Tribunal fédéral (LTF). In: *Le Conseil fédéral* [online]. [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <https://www.admin.ch/opc/fr/classified-compilation/20010204/index.html>

Lausanne a dle čl. 76 LFT musí mít odvolatel procesní způsobilost, jež prokáže skutečností, že byl stranou řízení před CASem a má právní zájem hodný ochrany.

*Přestože počet případů před ŠFT stále narůstá, a to zejména v posledních letech, úspěšnost odvolatelů zůstává velmi nízká. Od doby vzniku CASu před 30 lety bylo podáno 126 odvolání a z toho pouze 10 jich bylo ze strany ŠFT přijato ŠFT v posledních dvou letech odmítl 34 rozhodnutí souvisejících s CASem, z tohoto čísla 32 odvolání bylo odmítnuto, 2 byly odmítnuty pro nedostatek pravomoci, 5 bylo nepřípustných, 26 bylo zamítnuto. K tomu byla podána jedna jediná žádost o přezkum od roku 2012.*¹³⁵

Práce¹³⁵ významné odbornice na problematiku sportovní arbitráže a praxi ŠFT Dr. Despiny Mavromati, zmiňuje výběr některých zajímavých judikatur ŠFT z oblastí vztahujících se ke sportovnímu právu. U následujících čtrnácti judikátů ŠFT je pouze v maximální možné stručnosti zmíněn důvod odvolání k ŠFT. Abstrakty rozhodnutí lze nalézt v práci¹³⁵, zatímco plné judikáty jsou odkazovány pod čarou. Tři z těchto judikátů se zabývají principem dobré víry. V rozhodnutí 4A_110/2012, X v. UCI¹³⁶ ŠFT zdůraznil princip dobré víry a odmítl povinnost arbitra odhalit případný střet zájmu a také automatickou diskvalifikaci rozhodce na základě podjatosti.¹³⁷ V rozhodnutí 4A_476/2012, x v. A¹³⁸ ŠFT konstatoval, že námitka podle čl. 190 odst. 2 (a) PILA musí být vznesena ihned poté, co se účastník řízení o skutečnosti dozví, jinak účastník ztrácí možnost ji v řízení uplatnit, protože odporuje principu dobré víry.¹³⁹ Princip důvěry a dobré víry stran je aplikován také v rozhodnutí 4A_244/2012, FCX. v. Y.,¹⁴⁰ týkající se potvrzení arbitrážní doložky. Jinak není možné

¹³⁵ Mavromati, D. Jurisprudence of the Swiss Federal Tribunal in Appeals Against CAS Awards. FSA/TAS Conference [online]. 2014 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z:

https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2573304

¹³⁶ Rozhodnutí 4A_110/2012, X v. UCI. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. 2012 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: http://www.swissarbitrationdecisions.com/sites/default/files/9%20octobre%202012%204A%20110%202012_0.pdf

¹³⁷ MAVROMATI, D. Jurisprudence of the Swiss Federal Tribunal in Appeals Against CAS Awards. FSA/TAS Conference [online]. 2014 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2573304

¹³⁸ 4A_476/2012, x v. A. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. 2012 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <http://www.swissarbitrationdecisions.com/procedural-good-faith-requires-objections-be-raised-immediately>

¹³⁹ Swiss International Arbitration Decisions [online]. [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: <http://www.swissarbitrationdecisions.com/>

Tribunal Federal [online]. [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: <https://www.bger.ch/fr/index.htm>

¹⁴⁰ Rozhodnutí 4A_244/2012. In: *Tribunal Federal* [online]. 2012 [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: https://www.bger.ch/ext/eurospider/live/de/php/aza/http/index.php?highlight_docid=aza%3A%2F%2F17-01-2013-4A_244-2012&lang=de&type=show_document&zoom=YES&

přijmout jurisdikci, protože tím implicitně vylučujeme možnost přístupu stran k civilním soudům.

Častým důvodem pro zamítnutí odvolání je nedodržení příslušné lhůty.¹³⁵ V rozhodnutí 4A_620/2012, X v. FIFA,¹⁴¹ týkajícího se odvoláním proti disciplinárnímu rozhodnutí, jež vydala FIFA pro nevykonatelnost rozhodnutí.¹⁴² Odvolatel vnesl námitku podjatosti arbitra po uplynutí stanovené 7 denní lhůty a až po potvrzení jeho funkce CASem. ŠFT konstatoval porušení lhůty a navíc i rozpor s principem dobré víry. V rozhodnutí 4A_682/2012¹⁴³ Egyptské FA ŠFT řešil otázku ne/vyčerpání domácích opravných prostředků před odvoláním k CASu. Pokud respondent neuvedl námitku nedostatku jurisdikce ve lhůtě 20ti dní, arbitrážní soud si ověřuje svoji jurisdikci ex offo, z dostupných informací a bez nutnosti provádět vlastní šetření. Podobný případ po lhůtě vynesené námítky, a tedy nepřipustné, a tedy nedostatku jurisdikce byl i č. 4A_654/2011 Srbské FA.¹⁴⁴ Podobně ŠFT zamítl opožděně podané odvolání č. 4A_476/2013, X. v. Z. vs. FIFA i přes jasně specifikovanou lhůtu 30 dnů od notifikace nálezu stěžovateli. Tato lhůta nemůže být prodloužena a počíná běžet den následující po dni doručení nálezu. U nepřevzetí platí fikce doručení po uplynutí 7 denní lhůty. S lhůtami souvisí i rozhodnutí 4A_468/2013 (uplynutí prekluzivní lhůty), nebo dopingová kauza 4A_636/2011,¹⁴⁵ kdy v době podání odvolání trest zákazu činnosti již vypršel. V rozhodnutí 4A_134/2012,¹⁴⁶ Olympique des Alpes ŠFT prohlásil, že právní zájem na podaném odvolání musí trvat nejen v době, kdy bylo odvolání podáno, ale i v době kdy je rozsudek ŠFT vyhlášen.

¹⁴¹ 4A_620/2012, X v. FIFA. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. 2012 [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: <http://www.swissarbitrationdecisions.com/sites/default/files/29%20mai%202013%204A%20%20620%202012.pdf>

¹⁴² Tamtéž.

¹⁴³ Rozhodnutí 4A_682/2012. In: *Tribunal Federal* [online]. 2012 [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: https://www.bger.ch/ext/eurospider/live/de/php/aza/http/index.php?highlight_docid=aza%3A%2F%2F20-06-2013-4A_682-2012&lang=de&type=show_document&zoom=YES&

¹⁴⁴ Rozhodnutí 4A_682/2012. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. 2012 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: http://www.swissarbitrationdecisions.com/sites/default/files/20%20juin%202013%204A%20682%202012_0.pdf

¹⁴⁵ Rozhodnutí 4A_468/2013 In: *Tribunal Federal* [online]. 2013 [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: https://www.bger.ch/ext/eurospider/live/de/php/aza/http/index.php?highlight_docid=aza%3A%2F%2F21-10-2013-4A_468-2013&lang=de&type=show_document&zoom=YES&

¹⁴⁶ Consolidated Index of Articles, Notes & Decisions. *ASA Bulletin*, 2014, vol. 32, č. 4.

Další zajímavé judikáty¹³⁵ se týkají například práva na právní pomoc č. 4A_178/2014, A. v. NADA,¹⁴⁷ kdy ŠFT judikoval, že neexistuje nárok na osvobození od soudních poplatků, ale nevyjasnil otázku možnosti ukončení arbitrážní doložky z důvodu nedostatku finančních prostředků v zájmu ochrany přístupu ke spravedlnosti.

V otázce pramenů práva 4A_110/2012, X. v. UCI,¹⁴⁸ se ŠFT jasně vyslovil, že rozhodnutí CASu nemohou být považována za pramen práva. Arbitři totiž odvozují svojí jurisdikci na základě vůle stran, zatímco ŠFT je nejvyšší soudní autoritou v rámci Švýcarské konfederace a jeho rozhodnutí jsou závazná i pro nižší soudy.

V rozhodnutí č. 4A_274/2012,¹⁴⁹ Šachové federace, ŠFT konstatoval, že nevyhovění žádosti stran sporu jmenovat znalce, by mohlo založit porušení práva být slyšen v rámci řízení při hodnocení důkazů.

V dopingové rozhodnutí 4A_730/2012, X. v. IAAF,¹⁵⁰ ŠFT deklaroval, že nemohlo dojít k porušení principu *ne ultra petita* a odvolatel tak postrádal právní zájem, jestliže ve své podstatě pouze výňatek rozhodnutí o porušení antidopingového pravidla, doručený druhý den po jednání, byl pro něj příznivější, než celý rozhodčí nález doručený až několik měsíců poté.

Jedním ze dvou mimořádných rozhodnutí, kde ŠFT dal za pravdu odvolateli pod jednacím č. 4A_6/2014 bylo odvolání proti rozhodnutí FIFA, kde za situace kdy obě strany podaly odvolání a jedna ze stran vzala zpět své podání CAS přesto rozhodoval. Nemůže tak být anulováno rozhodnutí FIFA pro stranu, jež vzala své odvolání zpět.

V zajímavém rozsudku ŠFT 8. září 2020 zamítl odvolání Mokgadi Caster Semenyanové proti rozhodnutí CASu, v kauze takzvaných testosteronových pravidel IAAF. CAS zakázal Caster Semenyanové start na středních (400 m a 1 míle) běžeckých tratích,

¹⁴⁷ MAVROMATI, D. Jurisprudence of the Swiss Federal Tribunal in Appeals Against CAS Awards. *FSA/TAS Conference* [online]. 2014 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2573304

¹⁴⁸ Rozhodnutí 4A_110/2012, X v. UCI. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. 2012 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: http://www.swissarbitrationdecisions.com/sites/default/files/9%20octobre%202012%204A%20110%202012_0.pdf

¹⁴⁹ MAVROMATI, D. The CAS Panel's Right to Exclude Evidence Based on Article R57 Para. 3 CAS Code: A Limit to CAS Full Power of Review? *CAS Bulletin/Bulletin TAS*, 2014.

¹⁵⁰ MAVROMATI, D. Jurisprudence of the Swiss Federal Tribunal in Appeals Against CAS Awards. *FSA/TAS Conference* [online]. 2014 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2573304

protože její přirozená hladina testosteronu přesahuje povolený limit.¹⁵¹ Tyto testy se provádějí od roku 1960 s cílem zajistit spravedlivé podmínky soutěžení žen, které mají obecně nižší sportovní výkonnost než muži. Toto rozhodnutí naráží na problematiku lidských práv a genderové spravedlnosti (muži žádný limit testosteronu nemají) a odráží širší problém nerovnosti v mezinárodní sportovní arbitráži. Mezi vědci také nepanuje jednoznačná shoda, zda vyšší hladina testosteronu skutečně představuje soutěžní výhodu, obvykle udávanou ve výši 3%. Problém je pochopitelně v tom, že i pokud jde o výhodu, není to rozhodně jediná možná sportovní výhoda (například delší nohy, lepší tréninkové možnosti, výživa atd.) mezi ostatními, které se ale nepenalizují. Na druhé straně je potřeba si uvědomit, že absolutní spravedlnost je nedosažitelná a sportovní právo, stejně jako i jiné oblasti práva se může pouze snažit se k němu přibližovat. Podle stejné logiky by jinak bylo možné zpochybňovat například váhové kategorie zápasníků nebo boxerů a v konečné fázi i vlastní dělení sportu na mužské a ženské kategorie.

Závěrem tak lze shrnout, že za situace nesprávného obsazení panelu rozhodčího soudu mají strany povinnost obezřetnosti a arbitři sami nemají povinnost odkrývat informace, které považují za známé stranám sporu. Princip dobré víry se velmi často objevuje v podáních a má velmi speciální význam ve vztahu k námitce podjatosti arbitra, kde v kontextu času tato námitka musí být uplatněna co nejdříve. Je také nezbytné rozlišovat mezi existencí a interpretací arbitrážní doložky, kde v prvním případě je na ni nahlíženo poněkud restriktivně oproti její interpretaci, kde je ponechán poněkud širší prostor pro uvážení. Z předložených případů je potom více než jasné, že šance na úspěch v rámci odvolání před ŠFT jsou velmi minimální, téměř nulové a lze potom jen spekulovat, zda je tak v rámci solidarity, protože byt' institucionálně rozdílné, přesto ve stejné zemi působící soudy se snaží svá rozhodnutí podržet, nebo z důvodu určité politické korektnosti a možná i nedostatečné znalosti sportovních předpisů, které by bylo třeba do hloubky nastudovat.

2.6 Ad hoc divize

Mimo klasické řízení CAS popsané v předchozích řádcích této práce existuje také možnost tzv. ad hoc divizí. Tato forma řízení je využívána v rámci nejvýznamnějších sportovních akcí, a to hlavně z důvodu rychlosti a větší flexibility. Svoji premiéru měla ad

¹⁵¹ <https://opiniojuris.org/2020/09/30/the-decision-of-the-swiss-federal-supreme-court-in-the-caster-semenya-case-a-human-rights-and-gender-analysis/>

hoc divize v roce 1996 na Olympijských hrách v Atlantě. V rámci této divize bylo na hrách přítomno 12 rozhodců, a to za účelem řešení případných sporů vzniklých v místě konání olympijských her. Mimo olympijské hry fungují ad hoc divize například na světových fotbalových šampionátech či evropských fotbalových šampionátech.

Jelikož se řízení v rámci ad hoc divize poměrně liší od toho klasického, řídí se svými vlastními procesními pravidly. Co se týče složení ad hoc divize, tak tuto tvoří společně rozhodci, prezident dané ad hoc divize a kancelář, která plní administrativní úlohu. Jak bylo uvedeno výše, hlavním důvodem existence ad hoc divizí je schopnost řešit vzniklé spory rychle a efektivně a proto jsou také všichni členové dané ad hoc divize přítomni po celou dobu sportovní akce, pro kterou byla ad hoc divize ustavena.

Specifickým rozdílem, který opět hovoří ve prospěch rychlosti tohoto typu řízení je fakt, že celé řízení se koná bez výměny písemných podání. I když je sídlo každé ad hoc divize jiné, z procesního hlediska se za sídlo považuje stále Lausanne. Řízení samotné probíhá ve francouzštině nebo v angličtině a strany sporu mohou, avšak nemusí být právně zastoupeny. Pro každý probíhající spor zvolí panel rozhodců prezidenta ad hoc divize a ten může dle svého uvážení ustanovit mimo jiné i samorozhodce.

Celá výše uvedená procedura pak netrvá déle než 24 hodin a to od podání žádosti až do vydání rozhodnutí, které je okamžitě vykonatelné a nelze ho napadnout žádným opravným prostředkem. Kromě nákladů na zastoupení, svědky atd. je celý proces bezplatný.

Kromě výše uvedeného je potřeba také uvést, že ačkoliv hlavním zájmem je rychlost a to mimo jiné vzhledem k časově omezeným možnostem ohraničeným dobou konání sportovní akce, rozhodci se v rámci ad hoc divize mohou rozhodnout že rozhodnutí nevydají a strany sporu odkážou ke klasickému arbitrážnímu řízení před CAS.

Činnost Divize CAS na olympijských hrách v Riu 2016

Mezinárodní rozhodčí soud pro sport (CAS) otevřel na olympijských hrách v Riu de Janeiro v roce 2016 dvě dočasné divize a to v období od 26. 7. 2016 do závěrečného dne her 21. 8. 2016, za účelem vyřešení právních sporů a dopingových případů.¹⁵² Prezidenti a arbitři pro každou divizi byli vybráni mezinárodní arbitrážní radou pro sport (ICAS). Vybraní arbitři pro divize byli buď advokáti, soudci nebo profesori specializovaní na sportovní právo nebo na arbitrážní záležitosti. Generální sekretář CAS Matthieu Reeb vedl sekretariát v Riu spolu

¹⁵² Activities of the CAS Divisions at the Olympic Games Rio 2016. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Report_on_the_activities_of_the_CAS_Divisions_at_the_2016_Rio_Olympic_Games__short_version__FINAL.pdf

s personálem z CAS. Podle dohody s advokátní asociací Ria de Janeiro byli *pro bono* dostupní asistovat účastníkům her před divizí CAS také advokáti sídlící v Riu de Janeiro.¹⁵³

Ad hoc Divizi mezinárodní sportovní arbitráže (CAS) na letních olympijských hrách v Riu vedli prezident Michael Lenard z USA a její ctihodnost Ellen Gracie Northfleetová jako viceprezidentka. Bylo zaregistrováno 28 případů od otevření Divize a byl tak dosažen nový rekord případů pro *ad hoc* Divizi v rámci konání olympijských her.¹⁵⁴ Tento počet je ovšem silně ovlivněn případem ruských atletů. 16 z 28 případů se totiž týkalo otázky způsobilosti ruských atletů, které následovaly jako důsledek rozhodnutí výkonného výboru mezinárodního olympijského výboru z 24. 7. 2016.

Speciální pravidla pro *ad hoc* divize při olympijských hrách se tak vztahují na spory, které vzniknou buď v průběhu olympijských her anebo deset dní předcházejících slavnostní ceremonii zahájení olympijských her. V případě, kdy je zde požadavek na zahájení arbitrážního řízení ať již proti rozhodnutí IOC, národního olympijského výboru, mezinárodní organizace nebo organizační komise pro olympijské hry, stěžovatel musí vyčerpat nejprve všechny dostupné mezinárodní prostředky ochrany, jež mu jsou dostupné a které vyplývají z předpisů a směrnic dané organizace, s výjimkou situace, kdy by takovéto vyčerpání všech dostupných mechanismů tvořilo případné dovolání k *ad hoc* divizi neúčinné z časových důvodů. Neboli bylo by uskutečněno tzv. *ex post*. Stanovuje se speciální seznam arbitrů pro řízení *ad hoc*. Ve výše uvedeném seznamu jsou arbitři vybraní z klasického seznamu CASu, kteří jsou přítomní osobně na olympijských hrách. Jedinou podmínkou zůstává, že nesmí být zároveň arbitry pro anti-dopingovou divizi. Pro způsob komunikace mezi stranami je možno využít emailu ale i telefonu, za současného písemného potvrzení. V případě absence písemného potvrzení, komunikace v ústní formě se považuje za platnou, jestliže je adresátovi známa. V extrémně urgentních případech, může panel nebo prezident *ad hoc* divize rozhodnout o pozastavení účinnosti předmětného rozhodnutí, aniž by slyšel druhou stranu, tedy odpůrce. Při posuzování vydání takového rozhodnutí musí být bráno v potaz, zda žadateli hrozí nenapravitelná újma, jeho šance na úspěch ohledně předmětu sporu a zda zájmy navrhovatele převáží zájmy oponenta případně ostatních členů olympijského hnutí. Panel musí rozhodnout do 24hodin s výjimkou mimořádných okolností, které mohou nastat a na základě prodloužení lhůty presidentem *ad hoc* divize. Rozhodnutí je ihned vykonatelné,

¹⁵³ *Ad hoc Divisions In: TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/ad-hoc-division.html>

¹⁵⁴ PANAGIOTOPOULOS, D. Sporting jurisdictional order and arbitration. *The Tsinghua China Law Review*, 2013, roč. 10, č. 130, s. 130–140. ISSN 2151-8904.

konečné a pro strany závazné. Řízení je zdarma, s výjimkou nákladů stran na právní zastoupení, svědky a překladatele.

Poprvé v historii olympijských her byl CAS zodpovědný jako prvoinstanční orgán za dopingové záležitosti, které se vyskytují při příležitosti konání olympijských her. Tato nová struktura nazvaná jako CAS Anti – dopingová divize řešila dopingové případy ve shodě s anti-dopingovými předpisy mezinárodního olympijského výboru. Měli také pravomoc uložit provizorní vyloučení, které mělo přijít na závěr procedury a bylo možné se proti němu odvolat ke CAS *ad hoc* Divizi v Riu nebo před CAS v Lausanne po konci olympijských her. Anti – dopingové divizi CAS předsedali paní Carole Malinvaud z Francie a soudce Ivo Eusebio ze Švýcarska přičemž zaznamenali 8 případů. Mezinárodní sportovní organizace tím delegovaly svoje pravomoci na Anti – dopingovou divizi pro řešení otázek, zda došlo k porušení anti-dopingového pravidla a pokud ano, také jakou sankci za takové porušení uložit. Veškerá rozhodnutí by měla být v souladu s WADA kodexem.¹⁵⁵

Oba typy zrychlených a určitým způsobem zkrácených řízení lze přirovnat k tzv. nouzovému rozhodci dle pravidel pro rozhodčí řízení čl. 29, Mezinárodní obchodní komory (dále jen „ICC“)¹⁵⁶. Zde se jedná o vydání bezodkladného ochranného či předběžného opatření, s jehož vydáním nelze čekat na ustavení rozhodčího senátu („Nouzová opatření“). Obdobně jako ve výše popsanych CAS předpisech musí být návrh doručen před předáním spisu rozhodčímu senátu a to bez ohledu na to, zda navrhovatel již podal svoji žádost na zahájení rozhodčího řízení. Rozhodce je obvykle jmenován předsedou ve lhůtě dvou dnů od doručení žádosti a během co nejkratší doby, opět obvykle během dvou dnů od předání spisu, sestaví procesní harmonogram řízení. Takovéto rozhodnutí se vydává písemnou formou odůvodněného usnesení a je pro strany závazné. Rozhodnutí pak musí být vydáno nejpozději 15. den po předání spisu nouzovému rozhodci, avšak tato lhůta může být v nezbytně nutných případech prodloužena. Oproti tomu není nikterak závazné pro rozhodčí senát, který ho může kdykoli změnit nebo svým usnesením zrušit. Strany mohou souhlasně vyloučit možnost ustanovení nouzového rozhodce nebo využít jiného řízení, které poskytuje stranám jinou formu předběžného opatření. Je zajímavé zmínit, že strany sporu mají paralelně vedle ustanovení o nouzovém rozhodci nadále možnost žádat o vydání opatření nařízených soudním orgánem a existuje zde pouze informační povinnost směrem k sekretariátu. Náklady na řízení jsou ve srovnání s CASem poměrně kontrastní, kdy v tomto případě musí žadatel zaplatit

¹⁵⁵ DAVID, P. *A Guide to the World Anti-doping Code: The Fight for the Spirit of Sport*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017. ISBN 978-1-31680-962-4.

¹⁵⁶ ICC [online]. International Chamber of Commerce, 2020 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <https://iccwbo.org/>

částku 40 000 USD, sestávající se z 10 000 USD na správní výlohy ICC a 30 000 USD na úhradu odměny a výloh nouzového rozhodce. Tato odměna může být během řízení kdykoli navýšena. Jestliže však strana, která žádost podala, takové navýšení neuhradí, bude žádost považována za vzatou zpět.

Dle čl. 30 pravidel ICC se pravidla o zrychleném vztahují na spory do 2 000 000 USD, nebo jestliže se strany tak dohodnou. Konference (porada se stranami ohledně procesních opatření, jež se koná při sepisování návrhu Mandátu rozhodčího senátu) o vedení sporu se uskuteční nejpozději do 15 dnů od předání spisu rozhodčímu senátu. Senát může po poradě se stranami rozhodnout spor jen na základě listin, jež mu byly stranami předloženy a přijmout na základě nich vhodná procesní opatření. Nález musí být vydán ve lhůtě 6 měsíců od data konference o vedení sporu, přičemž tato lhůta může být soudem prodloužena.

3 Praktické otázky arbitrážního řízení u fotbalových kauz

V této kapitole se zaměřím na některé specifické rysy arbitrážních řízení ve fotbale. Fotbal patří k nejrozšířenějším sportům ve světě, figurují v něm ohromné částky peněz ať už za přestupy hráčů, televizní a vysílací práva, vstupné, nebo za reklamu a merchandising, v neposlední řadě potom státní dotace. Není tedy překvapivé, že také vytváří velkou část agendy sportovní arbitráže. Zároveň se ve fotbalových sporech vyskytují některá právní specifika, se kterými se musí arbitráž vyrovnat. Za zmínku stojí možnost jednostranného ukončení smlouvy, ať již ze strany hráče nebo klubu, potom omezení možnosti přestupů u mladistvých, výchovné, tréninkové kompenzace, a další platby, provizorní ITC¹⁵⁷ karty, specifické způsoby sankcí v případě nesplnění povinností a další.

3.1 Lhůty

V první řadě je třeba odlišit standardní řádné arbitrážní řízení od řízení odvolacího. Odvolací řízení je zahájeno prohlášením o odvolání stěžovatele (Statement of Appeal). V prvním uvedeném případě lhůty pro podání žaloby neběží, na rozdíl od odvolacího řízení. Tam platí obecná odvolací lhůta 21 dnů od doručení napadeného rozhodnutí, která vychází z čl. 49 CAS procesních pravidel a aplikuje se v případech, kdy chybí časový limit v pravidlech sportovní asociace či v dohodě mezi stranami. Do 10 dnů ode dne, kdy vyprší lhůta k odvolání, předkládá stěžovatel druhé odvolací podání (Appeal brief), ve kterém má možnost dále detailně rozvést právní argumentaci, nebo prohlásit, že vše již detailně popsal v prohlášení o odvolání. V případě, kdy by stěžovatel opomněl takové prohlášení učinit, pojí se s tím stejné účinky jako se zmeškáním lhůty pro podání odvolání a řízení tak bude zastaveno. Odpůrce na argumenty stěžovatele odpovídá (Answer) ve lhůtě do 20 dnů po obdržení podání. Všechny lhůty CAS se počítají podle švýcarského procesního práva *lex fori*, které respektuje Evropskou Úmluvu o počítání lhůt z roku 1972¹⁵⁸. V čl. 67 FIFA Stanov nalezneme shodnou lhůtu 21 dnů od notifikace předmětného rozhodnutí, oproti tomu v čl. 62.3 UEFA Stanov je lhůta kratší a to konkrétně 10 dnů od notifikace daného rozhodnutí. Jak FIFA, tak UEFA shodně ve svých rozhodnutích podávají poučení o možnosti odvolání

¹⁵⁷ BARLETT, E. The nine-step process to complete a football transfer, as explained by Fifa. In: *Independent* [online]. 2017 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/sport/football/international/how-football-transfer-works-a7546121.html>

¹⁵⁸ European Treaty Series No. 76: European Convention on the Calculation of Time-Limits [online]. [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/16800730b5>

ke CAS podat a v jaké lhůtě tak může účastník řízení učinit. Lhůty jsou sice ve výše uvedených případech rozdílné, nicméně následky jsou shodné. Arbitrážní soud nebude mít nadále jurisdikci pro rozhodování sporů a jakékoli podání bude považováno za nepřipustné.¹⁵⁹

Za zmínku jistě stojí možnost požádat o prodloužení lhůty, kdy o tom do 5 dnů rozhoduje generální sekretář, delší období je potom v rukách presidenta příslušné divize s výjimkou vyjádření k podanému odvolání, kde prodloužení není možné. Procesní předpisy také znají možnost přerušení řízení na základě odůvodněné žádosti, o kterém též rozhoduje prezident příslušné divize.¹⁶⁰ S takovýmto přerušením se můžeme například setkat v situaci, kdy strana nemá k dispozici kompletní spis z první instance, jestliže mluvíme o odvolání a žádá tak o možnost se seznámit s kompletní materií. Zde se potom kancelář CASu zajímá i o stanovisko druhé strany, zda s takovým postupem souhlasí či nikoli a podle toho potom rozhodne o případném přerušení či nikoli. Ve většině případů se kancelář potom snaží stranám vyhovět a poskytnout dostatek času na vyjádření. Setkala jsem se i s argumentací, kdy klub použil jako důvod pro prodloužení vrchol sezóny – finále o pohár a bylo mu vyhověno.

3.2 Rozhodné právo

Panel rozhoduje případ dle právního řádu, který si strany zvolily. V případě absence takové volby, potom dle švýcarského práva. Strany také mohou požádat, aby panel rozhodoval, dle pravidel *ex aequo et bono*³³.

Co se týče rozhodného práva co do meritů věci u odvolacího řízení, panel rozhoduje dle relevantních předpisů a pravidel a až subsidiárně dle právního řádu, který si strany zvolily nebo v případě absence takové volby dle sídla země, jejíž svaz předmětné rozhodnutí vydal.

Jestliže vezmeme za příklad kauzu CAS 2015/A/4053 Martin Suss v. Fotbalová Asociace České republiky¹⁶¹, směrnice a pravidla použitelná v této kauze byla pravidla FAČR a subsidiárně pak české právo. Relevantní ustanovení jsou zmíněna v příloze 8 této práce.

¹⁵⁹ Directions with Respect to the Appeals Procedure before CAS (Code of Sports-related Arbitration, 2019 edition). In: *Recourses FIFA* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://resources.fifa.com/image/upload/cas-directions.pdf?cloudid=gjxcv9hd2uzhkehjvqv5>

¹⁶⁰ R32(3) CAS.

¹⁶¹ Arbitration CAS 2015/A/4053 Martin Sus v. Czech Republic Football Association (CRFA), award of 19 January 2016. In: *Jurisprudence TAS/CAS* [online]. [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/4053.pdf>

Při zkoumání pravomoci orgánů FAČR, zkoumal panel nejdříve články 3.1, 30.1 Stanov FAČR a čl. 5.1 a 27.3 Rozhodčího řádu FAČR¹⁶². Dle ustálené judikatury CASu, musí být stanovy a předpisy jednotlivých asociací vyloženy v první řadě objektivně. Další významnou roli hrají jazykový a gramatický výklad. Následně panel provede systematickou analýzu předpisů a vezme v úvahu jejich regulační kontext. V poslední řadě, tam kde je to stranami navrženo, vezme panel v úvahu úmysl zákonodárce stejně tak jako historický kontext, viz CAS 2013/A/3453¹⁶³, č. 76 a CAS 2011/A/2436¹⁶⁴, č. 12. V daném případě panel zkoumal, zda spor FAČR vs. hráč spadá pod pravomoc orgánů FAČR, ať již pod pravomoc arbitrážní komise nebo sbor rozhodců.

CAS tak zkoumal tři základní články stanov a to čl. 29.1, 3.1., a 30.1. Při výkladu článků 29.1 a 3 Stanov jednoznačně vyplývá, že rozhodovací orgány FAČR nemají pravomoc rozhodovat spor, kde FAČR je jednou ze stran. Neboť pojem člen dle čl. 3.1. se vztahuje na fyzické osoby (jednotlivce) nebo právnické osoby (kluby). FAČR však není ani jednotlivcem ani klubem. Je pravdou, že čl. 30.1. stanov není vyčerpán a ještě zde existuje jakési sběrné označení“ další obdobné spory, avšak panel zastal takový názor, že pod tuto skupinu se nemohou zařadit spory, kde FAČR je jednou ze stran. Neboť spory vyjmenované v čl. 30.1. stanov lze považovat za tzv. horizontální spory, neboli spory kde strany jsou na stejné úrovni. Situace je zcela odlišná tam, kde je FAČR stranou sporu, neboť v takovém vertikálním sporu je FAČR stranou a zároveň rozhodovacím orgánem a předmětné rozhodnutí se jej bezprostředně dotýká.

Jedna ze stran může požádat panel, aby nařídil druhé straně poskytnout dokumenty, které jsou v její moci nebo pod její kontrolou. Strana, která tak požaduje, musí přesvědčit panel, že tyto dokumenty skutečně existují a jsou relevantní k případu. Jestliže to panel považuje za vhodné, může kdykoli během procesu nařídít jedné ze stran vydání dodatečných dokumentů, výslech svědků, nebo určit znalce. Panel může nařídít stranám, aby přispěly k takovým dodatečným nákladům. Volbu znalce by panel měl nejprve konzultovat se stranami, jeho osoba potom musí splňovat podmínku nezávislosti a před jeho jmenováním

¹⁶² Řád rozhodčích a delegátů. In: *FAČR* [online]. Praha: Fotbalová asociace České republiky, 2020 [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/uredni-deska-predpisy/256?category=1>

¹⁶³ Arbitration CAS 2013/A/3453 FC Petrolul Ploiesti v. Union des Associations Européennes de Football (UEFA), award of 20 February 2014 (operative part of 28 January 2014). In: *Jurisprudence TAS/CAS* [online]. 2014 [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/3453.pdf>

¹⁶⁴ Arbitration CAS 2011/A/2436 Associação Académica de Coimbra – OAF v. Suwon Samsung Bluewings FC, award of 25 May 2012. In: *Jurisprudence TAS/CAS* [online]. 2012 [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/2436.pdf>

znalec musí být vyzván, aby odkryl okolnosti, které by mohly způsobit pochybnosti o jeho nestrannosti.

Panel má podle článku R57 Kodexu CAS¹⁶⁵ plnou pravomoc přezkoumávat fakta, skutečnosti a předpisy. Může vydat zcela nové rozhodnutí (řízení de novo), které nahradí napadené rozhodnutí nebo zruší rozhodnutí a vrátí věc zpět předchozí instanci. Přezkumný proces tak může zahrnout řízení od samého počátku vzniku sporu, s výhradou podle článku R57 (3) Kodexu CA. Předseda panelu může požádat o předání dokumentů federace, sdružení nebo orgánu souvisejícího se sportem, jehož rozhodnutí je předmětem odvolání. Po předání spisu CAS komisi vydá předseda panelu pokyny týkající se slyšení pro vyslechnutí stran, svědků a znalců, včetně ústních argumentů.

Po konzultaci se stranami se panel může, pokud se domnívá, že je dostatečně dobře informován, rozhodnout, že neuskuteční slyšení. Na jednání se řízení koná za zavřenými dveřmi, pokud se strany nedohodnou jinak. Na žádost fyzické osoby, která je účastníkem řízení, by mělo být uspořádáno veřejné slyšení, má-li záležitost disciplinární povahu. Taková žádost však může být zamítnuta v zájmu morálky, veřejného pořádku, národní bezpečnosti, pokud to vyžadují zájmy nezletilých nebo ochrana soukromého života stran, pokud by publicita poškozovala zájmy spravedlnosti, pokud je řízení výhradně vztahovalo se k právním otázkám nebo k tomu, že jednání vedené v prvním stupni již bylo veřejné.

Panel má pravomoc vyloučit důkazy předložené stranami, pokud jim byly k dispozici již dříve nebo by je mohly přiměřeně zjistit před vydáním napadeného rozhodnutí. Použijí se rovněž články R44.2 a R44.3 Kodexu CAS.

Pokud se některá ze stran nebo některý z jejích svědků řádně předvolá a nedostaví se, panel může přesto pokračovat v jednání a vydat rozsudek.

3.3 Standardní doložky

Aby mohl být spor předložen k rozhodčímu řízení CAS, musí s tím strany písemně souhlasit.¹⁶⁶ Doporučená doložka před CAS, vhodná k vložení do smlouvy, by měla podle předpisu CASu vypadat následovně: *„Jakýkoliv spor, jakákoliv kontroverze nebo žaloba plynoucí ze smlouvy nebo vztahující se ke smlouvě a další dodatky smlouvy včetně, ale*

¹⁶⁵ Code: Procedural Rules. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/code-procedural-rules.html>

¹⁶⁶ Validity of an arbitration clause by reference. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. 2010 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <http://www.swissarbitrationdecisions.com/validity-of-an-arbitration-clause-by-reference/>

*ne výhradně, jejího vyhotovení, platnosti, závaznosti, interpretace, plnění, porušení nebo ukončení a včetně mimosmluvních nároků budou předloženy k mediaci v souladu s mediačními předpisy CAS. Jazykem mediace bude...*¹⁶⁷

Dodatečná doložka v případě absence dohody o sporu má následující znění:

*„Pokud nebyl spor vyřešen do 90 dnů od počátku mediace nebo pokud před vypršením této doby jedna ze stran nebude bez řádného důvodu pokračovat v mediaci, spor bude, na základě podání žádosti o arbitráž jednou ze stran, postoupen a finálně urovnán arbitráží v souladu s Předpisem sportovní arbitráže. Pokud okolnosti vyžadují, mediátor může, dle vlastního uvážení nebo na základě žádosti jedné ze stran, požádat prezidenta CAS o prodloužení časového limitu.“*¹⁶⁸

Spor o platně uzavřenou arbitrážní doložku názorně ilustruje kauza Vajda s maďarským fotbalovým klubem, jež je detailně rozepsána níže, ale také velmi medializovaný případ Claudie Pechsteinové, popsany dále v části 4.2.

3.4 Rozhodci

Jedno z nejdůležitějších rozhodnutí v rámci rozhodčího řízení je právě volba rozhodce. Každá strana sporu si určí svého rozhodce do senátu. V řádném arbitrážním řízení je prezident panelu zvolen souhlasným prohlášením obou arbitrů stran, oproti tomu v odvolacím řízení je jmenován prezidentem odvolací komory. Při výběru arbitra bychom měli rozhodovat dle následujících kritérií a to, zda již rozhodoval v obdobném případě, zohlednit právní vzdělání kontinentálního nebo anglosaského právního řádu, profesní zkušenosti, zda budeme aplikovat případně švýcarské právo, jazykové vybavení arbitra s ohledem na okolnosti případu. Procesní pravidla CASu umožňují vznést námitku podjatosti dle čl. 34, je zde stanovena lhůta 7 dnů ode dne, kdy se daná strana dozvěděla o důvodech zakládajících důvod k podání námítky. Dle Kodexu CAS pak o takové námitce rozhodne ICAS Board (případně celý ICAS). V poslední době Švýcarský federální soud odkazuje na pravidla IBA.¹⁶⁹

V momentě, kdy je rozhodce jednou ze stran jmenován, podepisuje tzv. přijetí a prohlášení o nezávislosti a nestrannosti, kde může uvést v příloze kauzy, které by případně

¹⁶⁷ Standard clauses. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/standard-clauses.html>

¹⁶⁸ Tamtéž.

¹⁶⁹ IBA guides, rules and other free materiál. In: *IBA* [online]. International bar association [cit. 2020-08-27]. Dostupné z: https://www.ibanet.org/Publications/publications_IBA_guides_and_free_materials.aspx

mohly mít vliv na jeho nezávislost či nestrannost.¹⁷⁰ V tomto prohlášení rozhodce též stvrzuje, že je seznámen s pravidly CASu a je způsobilý a připravený poskytnout služby rozhodce dle pravidel tribunálu. Současně stvrzuje svoji jazykovou vybavenost a schopnost v daném jazyce řízení sporu vést a rozhodnout. Toto tak umožňuje pro strany sporu mít určitou kontrolu nad řízením, aby se mohly samy rozhodnout, zda je zde podle nich překážka a zda je nezbytné pro zajištění spravedlivého procesu vybrat jiného rozhodce či nikoli. Strany řízení mají potom pocit větší spravedlnosti, a zbaví je tak pochyb o případné podjatosti ze strany rozhodce.

Jak již bylo v rámci této práce uvedeno, CAS má uzavřený seznam asi 400 arbitrů, znalců mezinárodní arbitráže s vysokou znalostí sportovních norem. Seznam rozhodců CASu se skládá z osobností, jež mají odpovídající právní vzdělání, znalost sportovního práva a mezinárodní arbitráže, dobrou znalost sportu obecně, dobrou znalost alespoň jednoho z jazyků CASu a celkově jejich osobnost a kvalifikace budou respektovány IOC, mezinárodními svazy a národními olympijskými výbory.¹⁷¹ Vedle obecného seznamu je i veden speciální tzv. fotbalový seznam rozhodců, kteří mají bližší znalost fotbalových předpisů, jež jsou poměrně obsáhlé, a to i s odkazem na rozhodovací praxi komory FIFA DRC.¹⁷² Novinkou potom je speciální seznam rozhodců, který je určen pro dopingové kauzy, Ohledně seznamu mediátorů, tam je kladen požadavek na zkušenosti s mediací a znalost sportovního prostředí obecně. Při jmenování rozhodců ICAS bere v potaz reprezentaci podle jednotlivých kontinentů a různých právních řádů. V případě smrti, rezignace nebo pracovní neschopnosti, rozhodce by měl být okamžitě nahrazen na zbývající část stávajícího funkčního období. Po svém jmenování, musí rozhodci složit přísahu, že svoji funkci budou vykonávat osobně, objektivně, nezávisle a nestranně a to v souladu s předpisy CASu. Rozhodci CASu nemohou vystupovat před tímto soudem jako právní zástupci stran. Mají povinnost mlčenlivosti, jež je zakotvena v pravidlech CASu.

Vyloučení rozhodce dle čl. 35 pravidel CASu je možné za situace, že rozhodce odmítá, nebo nemůže vykonávat své povinnosti v přiměřeném časovém úseku. Opět mají

¹⁷⁰ CAS 2020/A/6957.

¹⁷¹ List of arbitrators (general list). In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/list-of-arbitrators-general-list.html>

¹⁷² List of arbitrators (football list). In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/list-of-arbitrators-football-list.html>

všichni zúčastnění právo se k odstranění vyjádřit. Považuji za nezbytné upozornit na skutečnost, že o odstranění rozhodce nemohou strany požádat.

3.5 Smírčí řízení

3.5.1 Smír

Podle čl. 42 CAS procesních pravidel, prezident se prezident divize před tím, než postoupí případ panelu a zároveň panel kdykoli během řízení, pokusí o to, aby se dohodly na smírném vyřešení sporu. Na základě žádosti stran lze smír uzavřít ve formě rozhodčího nálezu.¹⁷³

V rámci řízení tak platí obdobně jako v každém civilním procesu zásada priority smírného vyřízení věci. Rozhodci pak k žádosti stran vydají rozhodčí nález, v němž je smír zahrnut. Smírné vyřešení sporu je tak možné kdykoli a roli hraje hned několik důležitých faktorů jako je výše finanční částky, rychlost jejího získání, osobní vazby a vztahy, či výhled do budoucna. Vzhledem k tomu, že rozhodčí řízení je obecně méně formální, měla by být i možnost uzavření smíru daleko větší a častější. Velkou roli samozřejmě hrají postavy rozhodců, kteří způsobem, jakým řízení samotné vedou a tím, jak působí na strany, mohou výrazně napomoci k uzavření smíru. Je třeba upozornit na to, že forma a účinky nálezu schvalujícího smír jsou identické jako v případě, kdy je rozhodčí nález vydáván rozhodci bez smírné dohody stran. Dále za podstatné považuji uvést, že v momentě, kdy jsou strany vyzvány k mediaci ze strany CASu, lhůty pro vyjádření jsou pozastaveny až do doby než se vyjádří k návrhu.¹⁷⁴

Příkladem lze uvést kauzu CAS 2015/A/4164 I.H. v/Al Ahli¹⁷⁵, kdy trenér žádal kompenzaci za jednostranně ukončenou smlouvu. Přestože zpočátku klub rozporoval jurisdikci CASu, později právě uzavřením smíru a výslovnou žádostí o ukončení procesních postupů a vydání nálezu zahrnujícího smírnou dohodu akceptoval jurisdikci CASu. Dalším případem je potom kauza CAS 2020/A/6957 Hassania Union Sport Agadir v. Miroslav

¹⁷³ CAS Mediation Rules (in force as from 1 September 2013; amended on 1 January 2016). In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/CAS_Mediation_Rules_2016_clean_.pdf

¹⁷⁴ CAS 2020/A/6957, e-mail ze dne 28. 4. 2020.

¹⁷⁵ Arbitration CAS 2018/A/5618 Shabab Al Ahli Dubai Club v. Shanghai SIPG Football Club, award of 10 October 2018. In: *Jurisprudence TAS/CAS* [online]. 2018 [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: <http://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/5618.pdf>

Markovic, kde jen pár dní před nařízením ústním jednání strany požádaly CAS, aby jejich smír zahrnul do svého nálezu.

V prvním zmiňovaném případě se strany až v průběhu nařízeného ústního v jeho samém závěru se dohodly, že se pokusí o smírné vyřešení případu a panel tak pozastavil arbitrážní řízení. O měsíc později byl panel prostřednictvím dopisu informován o podepsané smírné dohodě s žádostí o její zahrnutí do rozhodčího nálezu. Podle švýcarského práva má arbitrážní tribunál pravomoc vydat rozhodčí nálezy dle smírné dohody stran, čímž žalobce získá exekuční titul. Panel tak ověřuje bona fide povahu obsahu dohody, jestliže nedošlo k manipulaci stran a její obsah tak není v rozporu s kogentními normami. Nález samotný potom ukončuje arbitrážní řízení, s tím že náklady řízení dle dohody šly za stranou žalující a každá ze stran nesla své náklady na právní zastoupení. Strany uzavřely smír, ale přesto nebylo plněno dobrovolně a případ musel být postoupen Disciplinární komisi FIFA k výkonu rozhodnutí. Na výzvu této komise však došlo k dobrovolnému plnění a nepřistoupilo se tak k žádným sankcím.

Oproti tomu v kauze Hassania Union Sport Agadit v. Miroslav Markovic, FIFA strany žalované s postupem dle mediace nesouhlasily a případ se tak dostal do odvolacího řízení.¹⁷⁶

3.6 Ústní jednání

Pokud strany sporu trvají na ústním jednání, rozhodci si to od nich nechají potvrdit, nicméně konečné rozhodnutí je na rozhodcích. Pokud mají rozhodci dostatek písemných podkladů, vycházejí při rozhodování pouze z nich. Při ústním jednání jsou vyslechnuty argumenty stran sporu, proběhne výslech svědků a znalců. Následují závěrečná shrnující stručná stanoviska a argumenty stran omezená na předmět písemných podání. Odpůrce hovoří jako poslední. V odvolacím řízení by měl hovořit jako poslední stěžovatel, aby měl možnost reagovat na argumenty protistrany. Ústní jednání jsou neveřejná, pokud se strany nedohodnou jinak. Z jednání může být pořízen záznam a strany mohou požádat o jeho kopii na nosiči dat. Výslech svědků nebo znalců také může probíhat prostřednictvím videokonference.

3.7 Volba jazyka

Na první pohled se může zdát, že se nejedná až o tak důležitou věc. Opak je však pravdou, volba jazyka se následně totiž promítne do nákladů a samotné délky řízení.

¹⁷⁶ CAS 2020/A/6957.

Oficiálním jazykem CASu je angličtina a francouzština. To však nebrání tomu, aby byl na základě žádosti zvolen jiný jazyk jako jednací za souhlasu panelu arbitrů. Umožňuje to čl. 29 procesních pravidel CAS. V současné praxi se tak velmi často objevuje volba španělského, německého nebo italského jazyka. Není však vyloučena ani možnost vést řízení bilingválně.

Za zmínku stojí i skutečnost, že CAS umožňuje účastníkům řízení, aby si na jednání přivedli vlastní překladatele, ze zkušeností však vyplývá, že toto není preferovaná varianta, protože mnohdy potom svědkům překládají advokáti a právníci, což potom vede k tomu, že zjištění ke kterým panel potom dochází, nejsou zcela bez jakéhokoli zabarvení.

Za podstatné považuji zde uvést, že rozhodci ve svém prohlášení o přijetí musí stvrdit, že ovládají jazyk, ve kterém je řízení vedeno.

3.8 Rozhodčí nález

Rozhodčí nález by měl být usnesen většinou rozhodců či v případě absence většiny, samotným presidentem. Rozhodnutí musí být ve formě písemné, datované a podepsané. Rozhodčí nález by měl obsahovat odůvodnění. Před tím, než je rozhodnutí podepsané rozhodci, je rozhodnutí zkontrolováno generálním sekretářem CASu, zejména jeho forma a základní právní principy. Odlišné stanovisko rozhodce není uznáno ani oznamováno. Panel se může rozhodnout oznámit stranám výrokovou část rozhodnutí, před samotným oznámením odůvodnění, vynutitelnost takového rozhodnutí nastává již jeho oznámením výrokové části. Rozhodnutí je konečné a pro strany sporu též závazné samotnou notifikací. Výroková část rozhodnutí by měla být stranám oznámena do třech měsíců od obdržení spisu panelem, tato lhůta může však být prodloužena o dalších třech měsících na základě odůvodněné žádosti presidenta panelu. Rozhodnutí je veřejné, avšak na základě žádosti stran nebude uveřejněno.¹⁷⁷ Z vlastní praxe jsem se několikrát setkala s tím, že tato lhůta 3 měsíců byla i dvakrát po sobě prodloužena a na rozhodnutí se tak čekalo přes půl roku, je třeba si však uvědomit, že rozhodci jsou z celého světa, různých časových pásem, což značně prodlužuje celý proces.

Strany mohou též požádat dle čl. 63 pravidel o výklad rozhodnutí. Musí se tak stát do 45 dnů od oznámení rozhodnutí, je potom na posouzení presidenta relevantní divize, zda existují relevantní důvody pro poskytnutí výkladu. Jestliže prezident shledá, že rozhodnutí je nejasné, nekompletní, jednotlivá ustanovení si vzájemně odporují, či obsahuje písarské nebo

¹⁷⁷ Code: Procedural Rules. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/code-procedural-rules.html>

matematické chyby, potom rozhodnutí předá panelu, který jej vydal a ten potom musí ve lhůtě jednoho měsíce předmětné rozhodnutí vyložit.

3.9 Zkrácené řízení

V obou typech řízení za výslovného explicitního souhlasu obou stran je možnost výrazného zkrácení procesních lhůt, což je právě jedna ze zásadních výhod arbitrážního řízení. Jako příklad lze uvést kauzu „Messi“, která byla podána před zahajovacím ceremoniálem pekingských olympijských her v roce 2008. Nebo případ Franka Riberiho v průběhu semifinále UEFA Champions league. Je podstatné si uvědomit, že zkrácené řízení má své benefity ale zároveň jsou na úkor snížené ochrany procesních práv.

3.10 Předběžná opatření

V situacích, kdy nemáme souhlas obou stran sporu, nebo kdy zkrácené řízení by nedostatečně ochránilo zájmy stran, existuje dle čl. 37 procesních pravidel možnost pro předběžná opatření ještě před zahájením samotného řízení. Co se týče předpokladů, které je potřeba naplnit, požaduje procesní řád následující:

(i) navrhované předběžné opatření je skutečně nutné k ochraně navrhovatele před neodčinitelnou (či jen těžko odčinitelnou) újмой,

(ii) navrhovatel má šanci uspět v meritu věci, a

(iii) jeho zájem převažuje nad zájmem odpůrce. Otázkou stále zůstává, zda tyto podmínky musí být splněny alternativně či kumulativně. Judikatura CASu se k tomu často staví rozdílně a tak je potřeba soudit případ od případu jednotlivé kauzy.

Podle Článku R37 Kodexu CAS, Prezident Odvolacího oddělení CAS je oprávněn zvážit odklad výkonu napadeného rozhodnutí, pokud Panel není ustanoven.

V souladu s běžnou rozhodovací praxí CAS a jako obecné pravidlo, při rozhodování o vydání předběžného opatření musí být zváženo, zdali je předběžné opatření nezbytné k ochraně odvolatele před nenapravitelnou škodou, pravděpodobnost úspěchu odvolání a zdali zájmy odvolatele převažují zájmy Odpůrce.¹⁷⁸ Tato kritéria jsou kumulativní.^{179 180}

¹⁷⁸ Více v rozhodnutí CAS 2003/O/486; CAS 2013/A/3199; CAS 2010/A/2071; 2001/A/329 a CAS 2001/A/324.

¹⁷⁹ Více v CAS 2013/A/3199; CAS 2010/A/2071 a 2007/A/1403.

¹⁸⁰ PATOCCHI, P. Předběžná opatření v mezinárodní arbitráži. In BERNASCONI, M., ed. *Mezinárodní sportovní právo a rozhodovací praxe CAS* (s. 68–72). 2012.

Tato kritéria jsou také jasně stanovena v Článku R37 (5) Předpisu a jsou kumulativní (CAS 2007/A/1403, 12. prosinec 2007); TAS 2007/A/1397, 27. říjen 2007; a CAS 2010/A/2071, 6. duben 2010).

Dovolím si názorně ilustrovat v rámci kauzy Patrika Vajdy žádost odvolatele o odklad výkonu rozhodnutí. Odvolatel, spolu s podáním odvolání, současně požádal o odklad výkonu rozhodnutí a argumentoval nepřiměřenou výší částky, kterou dle rozhodnutí FIFA musí uhradit a zároveň svoji špatnou finanční situaci. Zároveň potom zmínil, že sám hráč si již našel nový klub a tak jeho existence není již závislá na výkonu sporného rozhodnutí. Po zahájení odvolacího řízení byl odvolatel poučen následovně. V souladu se stálou rozhodovací praxí CASu (více například nařízení o předběžném opatření v případě CAS 2004/A/780), rozhodnutí finanční povahy vydané soukromou švýcarskou asociací nebo sdružením není vynutitelné, když je proti němu podáno odvolání. A jako takové potom bude zamítnuto. Odvolatel byl potom vyzván, aby kancelář CASu informoval, zda trvá na své žádosti či nikoli a to spolu s poučením, že bude muset případně nést související náklady řízení. Vzhledem k běžné praxi CASu, náklady této části řízení byly ustanoveny v konečném rozhodnutí nebo v jiném konečném úkonu této arbitráže.

Prezident Odvolacího arbitrážního oddělení CASu je dle čl. 37 kompetentní posoudit, zda bude odložen výkon rozhodnutí, neboť nebyl ještě panel ustanoven. S odkazem na ustálenou judikaturu CASu¹⁸¹ rozhodl, že napadené rozhodnutí je rozhodnutí k zaplacení peněžní částky s termínem splatnosti, a tak představuje rozhodnutí finanční povahy, které je vydáno soukromou švýcarskou asociací nebo sdružením, a jako takové není vynutitelné, když je proti němu podáno odvolání. Žádost odvolatele o doložení výkonu rozhodnutí byla, z tohoto důvodu, zamítnuta.¹⁸²

3.11 Vykonatelnost rozhodčích nálezů

Newyorská úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů¹⁸³ může být aplikována v případě kauz řešených u CAS v řádném a odvolacím řízení, tzn. lze se obrátit na obecný soud v sídle povinného k výkonu rozhodnutí. Můžeme se tedy rozhodnout, zda zvolíme v rámci výkonu rozhodnutí tzv. sportovní cestu nebo cestu civilních soudů. V rámci sportovních asociací je však vhodnější a efektivnější výkon rozhodnutí skrze orgány sportovní

¹⁸¹ CAS 2004/A/780.

¹⁸² CAS 2018/A/6016.

¹⁸³ Vyhláška č. 74/1959 Sb., ministra zahraničních věcí o Úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.

asociace pod hrozbou disciplinárního řízení, finanční pokuty a případně odečtu bodů či jiných dalších sankcí. Rovněž je důležité rozlišit vykonatelnost na národní a mezinárodní úrovni a zároveň je nezbytné analyzovat předpisy jednotlivých sportovních organizací.¹⁸⁴

Další otázkou tak je, jaký je vlastně rozsah jurisdikce CASu. CAS jako arbitrážní soud má rozhodovací a deklaratorní kompetenci a zcela postrádá vynucovací mechanismy. Z toho vyplývá, že vynutitelnost jeho nálezů spočívá na bedrech národních, konfederálních asociací, FIFA a dalších mezinárodních případně národních sportovních institucí, jež uznaly pravomoc CASu jako nejvyšší rozhodovací autority.

3.11.1 Vykonatelnost v rámci řízení FIFA

FIFA uznala CAS svým oběžníkem č. 827¹⁸⁵ ze dne 10. 12. 2002 jako absolutně nezávislý arbitrážní tribunál, jehož legitimita a nezávislost byla opakovaně potvrzena ŠFT. Přestože původně měla v úmyslu založit vlastní mezinárodní tribunál pro fotbalové spory, nakonec od této myšlenky upustila, a to právě z důvodu vysoké časové a finanční náročnosti. A právě jako malý ústupek byla pro FIFU vytvořen speciální seznam fotbalových arbitrů, a právě na to konto se FIFA zavázala uznat jurisdikci CASu. Stanovy FIFA uznávají CAS jako nejvyšší autoritu dle čl. 67 odst. 1, 2 a tuto jurisdikci ukládají za povinnost i svým členským zemím a konfederacím dle čl. 68 Stanov FIFA.

Obecné uznání na statutární úrovni má zároveň svůj doplněk v disciplinárním řádu a to konkrétně jeho článek 64, jehož přesné znění pochází z roku 2011 a obsahuje vykonatelné ustanovení s konkrétní podobou celého systému sankcí oproti obecnému ustanovení, jež je obsaženo ve stanovách.

3.11.1.1 Exkurz: Disciplinární řád FIFA čl. 6

Původní disciplinární řád z roku 2009 založil systém sankcí pro nesplnění povinností uložených v rozhodnutí CAS. Původní znění nerozlišovalo mezi rozhodnutími vydanými v různých řízeních, každé rozhodnutí tak bylo vykonatelné dle článku 64 disciplinárního řádu FIFA. Tento absolutní systém vykonatelnosti byl změněn v roce 2011, kdy FIFA představila dodatky k stávajícímu disciplinárnímu řádu. Do budoucna tak byly vykonatelnými jen rozhodnutí CAS, jež byla vydána až jako následná v rámci odvolacího řízení. Rozhodnutí tak

¹⁸⁴ The New York Convention [online]. [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <http://www.newyorkconvention.org/>

¹⁸⁵ Arbitration Tribunal for Football (TAF) – Court of Arbitration for Sport (CAS) [online]. [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: https://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/tas_827_en_63.pdf

musí být konečné a závazné. Nesmí být předmětem možného odvolání k CASu, případně takové řízení u CASu nesmí běžet nebo jeho lhůta pro podání takového odvolání již vypršela.

Zajímavé situace nastávají například za situace, kdy klub, jemuž má být uložena povinnost ke splnění, je v insolvenčním řízení. Ve fotbalovém prostředí se tak jedná o bohužel celkem častou zkušenost, kdy kluby spadnou do insolvenčního řízení i úmyslně za účelem vyhnutí se svých finančních závazků. Později potom založí nový klub pod podobným nebo jiným názvem. Stalo se tak v kauze Shakhtar Donetsk v. FIFA & Real Zaragoza SAD. (CAS 2012/A/2750)¹⁸⁶, kdy obchodní soud v Zaragoze vydal usnesení, ve kterém zakázal Španělské fotbalové asociaci výkon rozhodnutí do té doby, než bude skončeno insolvenční řízení. V dalším případě UC Sampdoria v. Club San Lorenzo de Almagro & FIFA i v tomto případě byla FIFA nucena poslat dopis stěžovateli, tedy informovat o skutečnosti, že FIFA soudní orgány nejsou v pozici, aby pokračovaly v řízení.¹⁸⁷

Otázkou stále zůstává, zda výše uvedené dopisy v obou případech mohou být jakýmkoli způsobem napadnuty a s jakými právními následky. Závěrem je třeba upozornit, že dle čl. 68 disciplinárního řádu vykonatelnost rozhodnutí CASu, jež mají povahu prvoinstančních rozhodnutí, potom zůstává v rukou jednotlivých národních svazů a jejich orgánů.

3.11.2 Vykonatelnost rozhodčích nálezů na konfederační úrovni

UEFA ve svém čl. 11 disciplinárního řádu upravuje vykonatelnost rozhodčího nálezu CASu, a to hned ve dvou případech: v situaci kdy jednou stranou sporu je právě UEFA a potom v momentě, kdy spor je veden mezi dvěma členskými asociacemi, bez ohledu na to jaký typ řízení to je.

3.11.3 Vykonatelnost rozhodčích nálezů na národní úrovni

Dle čl. 15 odst. 1 písm. f) Stanov FAČR má každý člen asociace zejména právo obrátit se, po vyčerpání všech prostředků, které vyplývají z těchto Stanov a předpisů na jejich základě vydaných, na soud, aby rozhodl o neplatnosti rozhodnutí orgánu Asociace pro jeho

¹⁸⁶ CAS 2012/A/2750 Shakhtar Donetsk v. FIFA & Real Zaragoza S.A.D. In: *Arbitration* [online]. Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <http://arbitration.kiev.ua/uploads/kucher/2750.pdf>

¹⁸⁷ CAS 2008/A/1519 – FC Shakhtar Donetsk (Ukraine) v/ Mr. Matuzalem Francelino da Silva (Brazil) & Real Zaragoza SAD (Spain) & FIFA and CAS 2008/A/1520. In: *Arbitration Law* [online]. [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <https://arbitrationlaw.com/library/cas-2008a1519—fc-shakhtar-donetsk-ukraine-v-mr-matuzalem-francelino-da-silva-brazil-real>

rozpor se zákonem nebo s těmito Stanovami; každý člen Asociace má též právo domáhat se přezkumu rozhodnutí orgánu Asociace u Rozhodčího soudu pro sport se sídlem v Lausanne, tak jak je stanoveno v předpisech FIFA a UEFA. Podrobnější procesní postup v předpisech FAČR však nenalezneme.¹⁸⁸

3.11.4 Vykonatelnost rozhodčích nálezů mimo sportovní prostředí

Mohou však také nastat situace, kdy vykonatelnost rozhodnutí po sportovní linii zkrátka není možná. Může se tak stát v případě, kdy žalovaná je obchodní společnost, jež měla pro sportovní svaz uspořádat přátelské utkání a nestalo se tak. Potom je třeba si uvědomit, že CAS je arbitrážní soud se sídlem ve Švýcarsku a jeho rozhodnutí jsou vydávána dle švýcarského práva. Když povinný nesplní dobrovolně svoji povinnost, je potom potřeba jít linií mezinárodního práva soukromého a aplikovat Newyorskou úmluvu o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.¹⁸⁹ To vše samozřejmě za předpokladu, že povinný má sídlo v zemi, jež je signatářem výše uvedené úmluvy.

3.12 Náklady řízení

Na úvod je třeba zmínit, že řízení před CASem není úplně levnou záležitostí. Po podání žádosti, případně odvolání, musí žadatel zaplatit kanceláři CASu nevratný poplatek 1 000 CHF, bez jehož zaplacení nebude řízení ani zahájeno.^{190 191} Tento nevratný poplatek je nezbytný proto, aby se CAS vůbec začal podáním zabývat. Od poplatku nelze upustit ani v případech, kdy je poskytnuta právní pomoc, či kdy je jedna ze stran jinak osvobozena od placení nákladů řízení. Lze potom pouze spekulovat, do jaké míry je zaplacení částky ve výši 1 000 CHF nepřekonatelnou překážkou v přístupu ke spravedlnosti či nikoli.

Ze své zkušenosti a praxe jsem zažila hned několik případů, kdy jednotlivým fotbalistům tento poplatek přišel příliš vysoký a raději se rozhodli podání ke CASu vůbec

¹⁸⁸ Stanovy FAČR. In: *FAČR* [online]. Praha: Fotbalová asociace České republiky [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/document/download/64947>

¹⁸⁹ The New York Convention [online]. [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <http://www.newyorkconvention.org/>

¹⁹⁰ TROVA, E., ALEXANDRAKIS, V., SKOURIS, P. *The Law of Olympic Games of European Union*. Baden-Baden: Nomos, 2011. ISBN 978-3-8329-6372-9, s. 102.

LUKOMSKI, J. Arbitration Clauses in sport governing bodies' statutes: consent or restraint? Analysis from the perspective of Article 6(1) of the European Convention on Human Rights. *The International Sports Law Journal*, 2013, roč. 13, č. 1–2, s. 60–70. ISSN 1567-7559.

¹⁹¹ LUKOMSKI, J. Arbitration Clauses in sport governing bodies' statutes: consent or restraint? Analysis from the perspective of Article 6(1) of the European Convention on Human Rights. *The International Sports Law Journal*, 2013, roč. 13, č. 1–2, s. 60–70. ISSN 1567-7559.

nepodávat. Jednalo se o hráče, kteří se po delší dobu potýkali s tím, že nedostávali odměnu, byli bez jakéhokoli příjmu, a proto pro ně i tento základní poplatek znamenal ve svém důsledku překážku v přístupu ke spravedlnosti. Jakmile je ustanoven panel, kancelář CASu oznámí žadateli částku, způsob platby, splatnost a její výši, jako zálohu, na náhradu nákladů řízení. Výše zálohy je dle čl. 64.2. pravidel CASu rozdělena rovným dílem mezi strany sporu. Za situace, že jedna ze stran se rozhodne svůj díl nezaplatit, může jej doplatit druhá strana. Stává se to velmi často, asi není překvapením, že strana žalovaná nebude chtít zaplatit svůj díl a bude tak spoléhat, že mnohdy vysoké částky zálohy nákladů řízení tak budou důvodem a třeba překážkou přístupu k spravedlnosti a následně zastavení řízení (čl. 64.2. pravidel CASu). Toto pravidlo bylo zavedeno za účelem určité garance toho, aby byly zaplacený náklady na rozhodčí řízení. Je důležité zmínit, že v průběhu odvolacího řízení není možné vznést protinávrh. Každá ze stran nese náklady na vlastní svědky, znalce a případně překladatele. Jestliže se však panel rozhodne určit znalce, požádá o pomoc překladatele nebo vyslechne z vlastní vůle svědka, vydá zároveň usnesení, ve kterém určí, kdo náklady ponese.¹⁹²

Za zmínku jistě stojí uvést, že v obecné rovině nelze přehodnotit výši zálohy na náhradu nákladů řízení. Až na situaci, kdy místo panelu o třech rozhodcích strana, která nemá dostatek finančních prostředků, souhlasí se samorozhodcem. Tato situace nastala v případě Vajdy, kterému se budu detailněji věnovat dále v rámci této práce.¹⁹³

Na závěr celého procesu určí kancelář CASu konečnou částku nákladů řízení, která zahrnuje následující položky: poplatek kanceláři CASu, administrativní náklady CASu, náklady na rozhodce dle aktuálního sazebníku¹⁹⁴, případně na ad hoc úředníka, byl-li přidělen, příspěvek na výdaje CASu a náklady na znalce, svědky a překladatele. V rozhodnutí samotném nebo separátně v usnesení, což bývá i častější praxí, panel určí, kdo ponese náklady řízení, případně jakým dílem budou poměrně rozděleny. Jako obecná zásada se používá, že náhrada nákladů řízení je přiznána té straně, která měla úspěch ve věci. Strany se však mohou dohodnout odlišně. Specifická záloha na náklady řízení může být požadována v případech, kdy se uplatní předběžné opatření dle čl. 37 CAS pravidel.

¹⁹² Arbitration costs. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/arbitration-costs.html>

¹⁹³ CAS 2018/A/6016 Club Győr v. Patrik Vajda.

¹⁹⁴ Arbitration costs. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/arbitration-costs.html>

V rámci řízení existuje i možnost osvobození od nákladů řízení. O nároku na právní pomoc rozhoduje rada ICASu, která v souladu s čl. 6 odst. 9 a prováděcími předpisy o právní pomoci zřídila fond právní pomoci za účelem garance přístupu ke spravedlnosti fyzickým osobám, jež se nalézají bez dostatečných finančních prostředků. V souladu s aplikací obecných právních zásad a čl. 5 výše uvedených prováděcích předpisů, nárok na právní pomoc je přiznán na základě odůvodněné žádosti, která je podložena příslušnými dokumenty, každé fyzické osobě, která prokáže, že její příjem a jmění nejsou dostatečné k pokrytí nákladů řízení, aniž by tím zasáhla do části jmění potřebného k podpoře své a své rodiny.

Právní pomoc bude odmítnuta, pokud je zřejmé, že žadatelova žaloba nebo obhajoba nemá právní základ. Právní pomoc bude odmítnuta i v případě, pokud je zřejmé, že žaloba nebo obhajoba jsou nesmyslné nebo šikanózní. Žadateli může být poskytnuta paušální částka k pokrytí jeho cestovních a ubytovacích nákladů a těchto nákladů na svědky, odborníky a tlumočníky v souvislosti s jednáním před CAS a také cestovních a ubytovacích nákladů právního zástupce pro bono.

ICAS často zdůrazňuje, že právní pomoc by měla být poskytnuta pouze za účelem vznést žalobu či odvolání před CAS. Když se žadatel nalézá v pozici žalovaného tak jako se stalo v kauze Patrika Vajdy¹⁹⁵ vzhledem k tomu, že žadatel nemusel nést zálohu na náklady řízení, jeho žádost by měla být odmítnuta. Vzhledem k tomu, že však v této kauze žadatel prokázal nedostatečné příjmy, byla mu poskytnuta paušální částka ve výši 1 000 CHF po předložení jednotlivých účtů k pokrytí jeho cestovních a ubytovacích nákladů a těchto nákladů na svědky, odborníky a tlumočníky v souvislosti s jednáním před CAS. Zároveň však bylo zdůrazněno, že svědci a experti budou slyšeni pomocí telefonu či videokonference.

3.13 Mimořádná opatření

V současné situaci způsobené celosvětovou pandemií koronaviru SARS-CoV-2 vznikají nové právní situace, se kterými se nejen sportovní právo musí urychleně vyrovnávat. Mnoho soutěží po celém světě muselo být nečekaně přerušeno na neurčitou dobu. Jednou z prvních byla například Čínská superliga. V takové situaci je potřeba rozhodnout, zda je klub oprávněn přestat hráči vyplácet odměnu v důsledku přerušení soutěže, nebo ne. Pokud zaměstnanecká smlouva na tuto situaci pamatuje, postupuje se podle smlouvy. Takové rozhodování je ale komplikováno v případě, že zaměstnanecká smlouva hráče neobsahuje

¹⁹⁵ CAS 2018/A/6016.

ustanovení upravující tyto situace. Pokud zaměstnanecká smlouva žádné takové ustanovení neobsahuje, při rozhodování o sporu, který vznikne v souvislosti s nevyplácením odměny kvůli přerušení soutěže, budou se rozhodovací orgány FIFA a/nebo Rozhodčí soud pro sport (CAS) pravděpodobně odvolávat na švýcarské právo.

Dalším opatřením, kterým CAS reaguje na současnou situaci je úprava článků¹⁹⁶ R31 a R32 Code of Sports-related Arbitration¹⁹⁷ tak, aby umožňovaly elektronickou komunikaci pomocí datové schránky CASu a zohledňovaly možná omezení činnosti v jednotlivých zemích. Před nahráním dokumentů¹⁹⁸ je nutné se zaregistrovat, abyste získali heslo. Jedná se o výrazný posun, kdy dosud CAS komunikoval jen a pouze prostřednictvím faxu či služby DHL neboli kurýrní službou. Tyto změněné články teď nově zní – článek R31 § 3¹⁹⁹ a článek R32 § 2.²⁰⁰

Dalšími opatřeními jsou slyšení probíhající prostřednictvím videokonferencí již zmiňovaného Webexu, a pokud to není možné jejich rušení nebo odkládání. Zároveň si CAS vyhrazuje právo na další opatření, pokud se ukáží nezbytnými.

3.14 Ilustrační příklad judikatury CASu

Průběh a některé zásadní procesní otázky, ať již odklad vykonatelnosti rozhodnutí či zpochybňování jurisdikce a další si dovolím ilustrovat na následujícím příkladu rozhodčího

¹⁹⁶ The Covid-19, the Court of Arbitration for Sport (CAS) – Emergency Guidelines, valid from 16 March 2020 In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/CAS_Guidelines_COVID-19_15.05.20.pdf

¹⁹⁷ Code of Sports-related Arbitration, in force as from 1 July 2020 In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/CAS_Code_2020__EN_.pdf

¹⁹⁸ Viz návod: E-Filing (dépôt en ligne). In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-30]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/e-filing/e-filing.html>

¹⁹⁹ Článek R31 § 3:

*„Žádost o rozhodčí řízení, odvolání a jakákoli jiná písemná podání, vytištěná nebo uložená na digitálním médiu, musí být stranami doručena kurýrem do kanceláře CAS v tolika kopiích, kolik je jiných stran a rozhodců, spolu s jednu další kopii pro samotný CAS, v opačném případě nebude CAS pokračovat v proceduře. Jsou-li zasílány předem faxem nebo elektronickou poštou na oficiálních e-mailových adresách CAS (procedures@tas.cas.org), je podání platné po přijetí faxu nebo elektronické pošty kanceláří CAS za předpokladu, že písemné podání a jeho kopie budou podány také kurýrem **NEBO NAHRÁNY NA CAS PLATFORMU E-PODATELNY** do prvního následujícího pracovního dne příslušné lhůty, jak je uvedeno výše.“*

²⁰⁰ Článek R32 § 2:

„Na žádost odůvodněnou a po konzultaci s druhou stranou (nebo stranami) může předseda poroty, nebo pokud ještě nebyl jmenován, předseda příslušné divize, prodloužit lhůty stanovené v Procedurálních pravidlech, s výjimkou lhůty pro podání odvolání, pokud to okolnosti odůvodňují a pokud původní lhůta ještě neuplynula. S výjimkou lhůty pro odvolání může generální tajemník CAS rozhodnout o každé žádosti o první prodloužení lhůty maximálně o 2 TÝDNY bez konzultace s druhou stranou nebo stranami. Strany se mohou také dohodnout na pozastavení řízení do určitého data. Poté by kancelář CAS vydala dopis potvrzující takové pozastavení.“

nálezu vydaného CASem – arbitráž mezi maďarským fotbalovým klubem a slovenským fotbalovým hráčem, s kterým mám osobní zkušenost a právě proto jsem si dovolila tomuto případu věnovat podstatnou část své práce, neboť pevně věřím, že osobní zkušenost a detailní znalost celého případu může být pro čtenáře obohacující. Následující příklad ukazuje, jak nepřesně formulovaná arbitrážní doložka (viz sekce 3.2.2.) může zkomplikovat a prodražit fotbalovému klubu řešení sporu. V následujícím, detailně popsáném příkladu, byl nepřesně a vágně specifikován maďarský pracovní a správní soud. Těchto soudů bylo v Maďarsku několik a doložka neurčovala, který z nich bude řešit případné spory. Tato chyba pak způsobila neúspěch odvolání maďarského fotbalového klubu proti rozhodnutí DRC FIFA.

3.14.1 Úvod do případu

V tomto případě se Maďarský fotbalový klub odvolal ke CAS proti rozhodnutí Komory FIFA pro řešení sporů (DRC)²⁰¹ ve věci sporu vyplývajícího z profesionální smlouvy fotbalového hráče (hráč).

Stranami sporu tak byl profesionální fotbalista slovenské národnosti a maďarský profesionální fotbalový klub soutěžící v druhém stupni Maďarské fotbalové ligy. Klub byl a je členem Maďarské fotbalové federace²⁰², která je přidružena k federaci FIFA.

3.14.2 Skutkové okolnosti

Klub a hráč uzavřeli v roce 2017 tříletou pracovní smlouvu. Hráč měl dle smlouvy nárok na měsíční mzdu splatnou k 15. dni následujícího měsíce a zároveň na měsíční příspěvek na dopravu.

V pracovní smlouvě se smluvní strany dohodly, že: *„Zaměstnavatel prohlašuje, že v případě, že zaměstnanec utrpí úraz (pracovní úraz) během sportovní činnosti vykonávané v rámci této smlouvy, vyplatí zaměstnanci mzdu očištěnou o srážky pojistného na sociální zabezpečení v její plné výši v souladu se smlouvou a ustanoveními zákoníku práce.“*

V prosinci 2017 upozornil hráč klub na neplnění jeho povinností, neboť mu neuhradil část mzdy za srpen 2017. Zároveň po klubu požadoval, aby mu vyplatil mzdu v plné výši za září, říjen a listopadu roku 2017. Klub tak vyzval k vyplacení dlužné částky.

²⁰¹ Dispute Resolution Chamber. In: *FIFA* [online]. Fédération Internationale de Football Association [cit. 2020-08-31]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/who-we-are/legal/judicial-bodies/dispute-resolution-chamber/faq/>

²⁰² MLSZ [online]. Hungarian Football Federation [cit. 2020-08-31]. Dostupné z: <https://en.mlsz.hu/>

Vzhledem k tomu, že dlužná částka zůstala ze strany klubu nesplacena, zaslal hráč klubu v lednu 2018 varovný dopis, ve kterém ho informoval o tom, že v případě dalšího prodlení s platbou dlužné částky v příštích pěti dnech ukončí pracovní smlouvu v souladu s ustanoveními předpisů FIFA o statutu a přestupu hráčů (předpisy FIFA).²⁰³

Klub dlužnou částku nedoplatil a hráč ukončil pracovní smlouvu s okamžitým účinkem doporučeným dopisem v lednu 2018 a nadále požadoval splacení dlužné částky, úrok z prodlení a náhradu škody za porušení smluvních povinností.

V březnu 2018 hráč poslal klubu další dopis, ve kterém ho informoval o obdržení platby za dlužné mzdy za srpen, září a říjen 2017 a zároveň požadoval zaplacení zbývajících dlužných částek odpovídajících mzdám za listopad a prosinec 2017 a náhradu škody za porušení smluvních povinností. Pro vyrovnaní zbývajících dlužných částek poskytl hráč klubu 15denní lhůtu. V dopise uvedl, že v případě neuhrazení dlužné částky se obrátí na FIFA.

3.14.3 Řízení před Komorou pro řešení sporů FIFA (DRC)

V dubnu 2018 vznesl hráč u DRC²⁰⁴ návrh proti klubu pro porušení smluvních povinností.

Ve svém vyjádření vznesl klub námitku na příslušnost orgánů FIFA a rovněž namítl, že podle čl. 49 pracovní smlouvy „*se má věcí zabývat Maďarský pracovní a správní soud*“.²⁰⁵ Dále klub tvrdil, že s hráčem uzavřel dohodu o skončení pracovního poměru v březnu 2018.

Ve své odpovědi hráč trval na příslušnosti soudních orgánů FIFA a tvrdil, že Maďarský pracovní a správní soud není orgánem příslušným k tomu v dané věci rozhodovat, neboť nesplňuje požadavky předpisů FIFA. Hráč navíc popřel, že by podepsal dohodu o skončení pracovního poměru, a uvedl, že příslušný dokument, který klub v řízení předložil, je zfalšovaný. Po vedení FIFA požadoval, aby klubu nařídila předložit originál předmětného dokumentu.

Klub trval na tom, že hráč dohodu o skončení pracovního poměru podepsal a předložil výpovědi několika svědků, kteří toto tvrzení podpořili. Co se týká žádosti o poskytnutí

²⁰³ Regulations on the Status and Transfer of Players. In: *FIFA* [online]. Fédération Internationale de Football Association [cit. 2020-08-31]. Dostupné z: <https://resources.fifa.com/image/upload/regulations-on-the-status-and-transfer-of-players-2018-2925437.pdf?cloudid=c83ynehmkp62h5vgwg9g>

²⁰⁴ Decisions of Dispute Resolution Chamber In: *FIFA* [online]. Fédération Internationale de Football Association [cit. 2020-08-31]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/who-we-are/legal/judicial-bodies/dispute-resolution-chamber/decisions/>

²⁰⁵ Judicial systém. In: *Birosag* [online]. Courts of Hungary [cit. 2020-08-31]. Dostupné z: <https://birosag.hu/en/judicial-system>

originálu dohody o skončení pracovního poměru, klub uvedl, že originály nemá k dispozici, neboť si je vzal hráč a svévolně si je ponechal.

Vzhledem k tomu, že je hráč profesionálním fotbalistou, informoval DRC o tom, že po skončení pracovní smlouvy zůstal nezaměstnaný do konce června 2018, kdy uzavřel novou pracovní smlouvu se slovenským fotbalovým klubem.

V září 2018 vydala DRC napadené rozhodnutí, kterým byl nárok hráče částečně přiznán. V tomto rozhodnutí bylo uvedeno, že nárok navrhovatele – hráče je přípustný, a že se částečně přijímá. Odpůrce byl povinen navrhovateli zaplatit dlužnou odměnu, náhradu škody za porušení smluvních povinností, a úrok z prodlení. Dále bylo v rozhodnutí uvedeno, že v případě, že klub nesplní stanovené povinnosti, může být věc na základě žádosti předložena disciplinárnímu výboru FIFA pro posouzení a vydání formálního rozhodnutí.

3.14.4 Odůvodnění napadeného rozhodnutí

Odůvodnění napadeného rozhodnutí může být shrnuto tak, že DRC měla za to, že je orgánem příslušným k řešení daného sporu, a to na základě ustanovení čl. 24 odst. 1 a čl. 22 písm. b) předpisů FIFA.²⁰⁶ DRC však také vzala na vědomí, že klub zpochybnil jurisdikci FIFA na základě čl. 49 pracovní smlouvy, podle které by měl být příslušným orgánem k řešení daného sporu „Maďarský pracovní a správní soud“. Komora vzala v potaz, že příslušnost Maďarského pracovního a správního soudu hráč zpochybňoval, neboť tento soud není „*nezávislým rozhodčím soudem, který by byl založený na vnitrostátní úrovni v rámci sdružení a/nebo kolektivní smlouvy tak, jak stojí v předpisech FIFA.*“ V této souvislosti Komora zjistila, že čl. 49 pracovní smlouvy nestanovuje žádné ustanovení, které by jurisdikci jednoznačně přisuzovalo jednomu konkrétnímu soudnímu orgánu v Maďarsku, neboť se v textu píše pouze o „správním a pracovním soudu“ bez uvedení dalších detailů, což je v rozporu s tím, co se požaduje v souladu s běžnou praxí a judikaturou FIFA. Komora navíc shledala, že dotčený čl. 49 stanovuje, že „*strany se mohou obrátit na Maďarskou fotbalovou federaci či federaci FIFA*“, čímž přiznává, že FIFA může být orgánem příslušným k řešení dané věci.

Komora proto zamítla námitku klubu a potvrdila, že je orgánem příslušným k řešení tohoto sporu podle čl. 22 písm. b) předpisů FIFA. Komora dále rozhodla, že vydání předpisů

²⁰⁶ Regulations on the Status and Transfer of Players In: FIFA [online]. Fédération Internationale de Football Association [cit. 2020-09-03]. Dostupné z: https://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/regulations_on_the_status_and_transfer_of_players_en_33410.pdf

FIFA z roku 2018²⁰⁷ je na podstatu této věci použitelné, neboť předmětný nárok byl před orgány FIFA vznesen v dubnu 2018.

Komora vzala v potaz skutkovou podstatu věci a to, že strany explicitně zmínily ukončení pracovní smlouvy, avšak nedodaly originál smlouvy o skončení pracovního poměru podepsaný oběma stranami. Hráč navíc namítl, že jeho podpis na dokumentu předloženým klubem je zfalšovaný. Komora proto shledala, že ve smyslu čl. 12 odst. 3 Pravidel řídících proces o statusu hráčů neunesl klub své důkazní břemeno. Komora měla proto za to, že klub nezvládl dokázat, že dohoda o skončení pracovního poměru byla nade vše pochybnosti mezi stranami uzavřena.

Taktéž Komora připomněla, že podle smlouvy měl klub i nadále povinnost hráči vyplácet jeho mzdu, a to i v případě zranění, aniž by po něm požadoval splnění jakéhokoliv specifického administrativního úkonu nezbytného k tomu podporu v nezaměstnanosti obdržet.

Při zvážení skutkových okolností Komora rozhodla, že ode dne ukončení pracovní smlouvy klub opakovaně porušoval své finanční povinnosti vůči hráči, a proto Komora seznala, že hráč měl řádný důvod k tomu pracovní smlouvu v lednu 2018 ukončit.

V souladu s čl. 17 předpisů FIFA Komora nadále shledala, že hráč má nárok na to obdržet náhradu škody za porušení smluvních povinností.

Vzhledem k tomu, že v pracovní smlouvě chybí doložka o náhradě škody, a vzhledem ke kritériím stanoveným v čl. 17 předpisů FIFA ohledně výpočtu výše náhrady škody za porušení smluvních povinností vzala Komora pro výpočet v potaz výši dlužné částky podle pracovní smlouvy ode dne ukončení do 30. června 2020.

Požadavek hráče úročit danou částku „do dne jejího splacení“ Komora považovala za nejasný a zamítla jej.

3.14.5 Řízení před Rozhodčím soudem pro sport

V listopadu 2018 zaslal klub (dále také jen jako „Odvolatel“) CASu odůvodnění o odvolání proti hráči (dále také jen jako „Odpůrce“) v souvislosti s rozhodnutím, proti kterému bylo podáno odvolání v souladu s čl. R47 a R48 Řádu arbitráže²⁰⁸ ve sportu (dále jen

²⁰⁷ Regulations on the Status and Transfer of Players In: *FIFA* [online]. Fédération Internationale de Football Association [cit. 2020-09-03]. Dostupné z: https://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/regulations_on_the_status_and_transfer_of_players_en_33410.pdf

²⁰⁸ Code: Procedural Rules. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/code-procedural-rules.html>

„Řád CAS“) z roku 2017. Odvolatel dále podal návrh na odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí. Nedokázal se tak smířit s prvoinstančním rozhodnutím a rozhodl se investovat nemalé prostředky za účelem zvrácení prvoinstančního rozhodnutí.

V dopise adresovaném stranám v listopadu 2018 Kancelář CAS připomněla, jak bylo již rozebráno v rámci procesního průběhu řízení, že v souladu s judikaturou není napadené rozhodnutí finanční povahy vydané soukromým švýcarským sdružením vykonatelné, a návrh na odklad vykonatelnosti byl proto zamítnut. Odvolatele kancelář vyzvala, aby ji informoval během příštích 3 dnů o tom, zda chce návrh na odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí nadále podat či stáhnout.

V lednu 2019 Odvolatel požádal, aby jeho námitka vůči příslušnosti orgánů FIFA v otázce napadeného rozhodnutí byla prostřednictvím částečného rozhodčího nálezů prohlášena za předběžnou otázku založenou na písemně předložených připomínkách stran bez ústního jednání.

Následně v lednu 2019 předložil odpůrce své připomínky týkající se žádosti odvolatele, ve kterých tvrdil, že nesouhlasí s tím, aby bylo zpochybnění příslušnosti orgánů FIFA částečným rozhodčím nálezem prohlášeno za předmět předběžné otázky.

Dne 31. ledna 2019 vydal předseda odvolacího odboru CAS příkaz na návrh na odklad vykonatelnosti rozhodnutí, čímž byl Odvolatelův návrh zamítnut na základě předpokladu, že napadené rozhodnutí není vykonatelné v době odvolacího řízení, a proto nemůže být jeho vykonatelnost odložena.

Na začátku dubna 2019 informovala Kancelář CAS²⁰⁹ strany o tom, že po konzultaci se stranami se jediný rozhodce rozhodl, že uspořádá slyšení a že námitkou vznesenou odvolatelem na jurisdikci FIFA se bude zabývat při rozboru skutkové podstaty věci. Tento postup byl předem relativně předvídatelným, neboť z praxe CASu se otázka jurisdikce řeší až v rámci rozhodčího nálezů jako takového.

V srpnu 2019 informovala Kancelář CAS strany o tom, že se jediný rozhodce rozhodl svolat slyšení na září 2019 ve městě Lausanne, Švýcarsko.

²⁰⁹ Addresses and contacts In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/general-information/addresses-and-contacts.html>

3.14.6 Vyjádření stran sporu

a) Připomínky a požadavky odvolatele – klubu

Odvolatel nejprve trval na tom, že Komora FIFA nemá v případě jurisdikci, a že je proto napadené rozhodnutí chybné na základě následujících argumentů.

Čl. 49 pracovní smlouvy obsahuje doložku o jurisdikci, která ji přisuzuje Maďarskému pracovnímu a správnímu soudu v případě pracovního sporu. Vyplývá to ze znění předmětné doložky, a FIFA má proto jurisdikci pouze „v jiných případech“. Čl. 22 předpisů FIFA by měl být vyložen v tom smyslu, že obecně vzato v případě sporů vyplývajících z profesionálních smluv hráčů, jako je v tomto případě, má FIFA jurisdikci, pouze pokud nepřisoudily strany v doložce smlouvy jurisdikci vnitrostátnímu soudu. Jinak by došlo podle čl. 22 předpisů FIFA k porušení práva hráče nebo klubu na to domáhat se zjednání nápravy před občanskoprávním soudem. Strany se navíc podle čl. 50 pracovní smlouvy dohodly na tom, že se na jejich smluvní vztah vztahují právní předpisy maďarského práva a maďarské právo se odpovídá Maďarskému pracovnímu a správnímu soudu, který představuje jediný orgán příslušný k tomu rozhodovat o dané věci. V neposlední řadě není pochyb o tom, že Maďarský pracovní a administrativní soud splňuje kritéria nezávislosti, spravedlivého soudu a rovného zastoupení v souladu s čl. 22 předpisů FIFA.

S ohledem na skutkovou podstatu případu nevzala Komora FIFA v potaz listinné důkazy a argumenty předložené odvolatelem v souvislosti s uzavřením dohody o skončení pracovního poměru, a proto došla k mylnému závěru, že byla pracovní smlouva ukončena hráčem v lednu 2018.

Čl. 20 pracovní smlouvy stanovuje povinnost klubu vyplácet hráči mzdu během období pracovní neschopnosti ze zdravotních důvodů. Toto znění musí být vykládáno v tom smyslu, že povinností klubu bylo vyplácet hráči pouze rozdíl mezi jeho měsíční mzdou a podporou v nezaměstnanosti, kterou pobíral.

Klub navíc nikdy hráčův dopis o ukončení smlouvy neobdržel a během řízení u orgánů FIFA hráč nepředložil žádný dokument potvrzující opak.

V každém případě hráč neupřesnil, v čem mělo spočívat údajné porušení povinností ze strany klubu. Nedodal ani žádný důkaz újmy, kterou údajně utrpěl, ani kauzálního vztahu mezi údajným porušením povinností a údajnou újmou.

Odvolatel požadoval vydání nového rozhodnutí, případně změnu dosavadního rozhodnutí či jeho zamítnutí.

b) Připomínky a návrhové žádání odpůrce – hráče

Pracovní smlouvu ukončil hráč s řádným důvodem v lednu 2018, neboť klub nedodržel své povinnosti týkající se výplaty mezd za srpen, září, říjen, listopad a prosinec 2017. Hráč nejprve klub upozornil na neplnění jeho povinností a poslal mu několik varovných dopisů. Poté pracovní smlouvu ukončil. Nikdy nepožadoval vyplacení nemocenské a mzdy za dobu plynoucí od ukončení pracovní smlouvy byly vymáhány jako náhrada škody za porušení smluvních povinností. To, že mu klub zaplatil po skončení pracovní smlouvy, označuje hráč za částečné splacení výše zmíněných dlužných částek. Hráč ve skutečnosti požadoval pouze vyplacení mezd za listopad a prosinec 2017 a náhradu škody za porušení smluvních povinností. Dopis o skončení pracovního poměru byl klubu řádně doručen, což klub doložil potvrzením o doručení předloženým odpůrcem. Tento dokument orgánům FIFA předložil rovněž hráč.

Co se dohody o skončení pracovního poměru týká, hráč argumentoval tím, že během řízení před DRC odvolatel předložil dvě kopie příslušného dokumentu, jednu ve slovenštině a jednu v maďarštině. Oba dokumenty měly být údajně podepsány hráčem i klubem. Hráč v tomto ohledu popřel pravost svého podpisu na slovenské a maďarské verzi dohody a uvedl, že se v obou případech jedná o kopie jeho podpisu z pracovní smlouvy, což jasně vyplývá z porovnání příslušných stránek předmětných dokumentů.

V den, kdy byla dohoda o skončení pracovního poměru údajně uzavřena (tj. 23. března 2018), nebyl hráč v Maďarsku, což je doloženo zdravotním potvrzením ze dne 23. března 2018, které potvrzuje, že byl v té době hráč na Slovensku.

Hráč dále považoval za nesporné, že pracovní smlouva byla ukončena 23. ledna 2018 z řádných důvodů uvedených výše.

Hráč CAS požádal, aby potvrdil platnost napadeného rozhodnutí, nařídil jeho výkon, a uvalil klubu povinnost zaplatit zbývající dlužné částky, včetně nákladů řízení u CAS a právních výloh.

3.14.7 Jurisdikce

Ve své odvolací dokumentaci se odvolatel odkazuje na čl. 58 odst. 1 předpisů FIFA, který jurisdikci přisuzuje CAS. Odpůrcem nebyla jurisdikce CAS vůbec zpochybněna. Podepsáním Řádu odvolacího řízení strany potvrdily, že jurisdikci CAS v této věci nezpochybňují. Zcela jistě stojí za úvahu, proč odvolatel podepsal souhlas s jurisdikcí CASu,

která v tuto chvíli byla odvozená od jurisdikce prvoinstančního rozhodnutí FIFA DRC, neboť kdyby takového rozhodnutí nebylo, neměl by se kam odvolat. Lze tedy shrnout, že podepsáním Řádu odvolacího řízení tak odvolatel nepřímo potvrdil i jurisdikci FIFA DRC. Lze se jen domnívat, zda tak učinil z nedostatku znalosti a nevědomosti či úmyslně.

3.14.8 Přípustnost odvolání

Čl. R 49 Řádu CAS²¹⁰ stanovuje podmínky přípustnosti odvolání. To jsou především časové lhůty od obdržení rozhodnutí²¹¹. Podobná časová lhůta je obsažena i v čl. 58 odst. 1 stanov FIFA²¹². Lhůta byla však zachována, a tak podle zmíněných předpisů obou organizací, bylo odvolání přípustné a nic tedy nebránilo samotnému projednání odvolání.

3.14.9 Rozhodné právo

Čl. R 58 Řádu CAS stanovuje s ohledem na hmotněprávní pravidla/zákony uplatnitelné vzhledem k podstatě sporu²¹³.

Takovéto ustanovení nepřipouští žádnou odchylku a nařizuje hierarchii norem, z čehož pro jediného rozhodce vyplývá povinnost rozhodnout o věci podle předpisů příslušné „federace, sdružení či jiného sportovního orgánu.“ Pokud by se v tomto souboru norem vyskytla mezera, bude naplněna „zákonnými pravidly vybranými stranami.

Jediný rozhodce podotkl, že v souladu s čl. 50 anglického znění pracovní smlouvy „*se vztah stran řídí maďarským právem. Záležitosti neupravené touto pracovní smlouvou se budou řídit zákoníkem práce, sportovním právem a dalšími relevantními legislativními pravidly zaměstnavatele, MLSZ, UEFA a FIFA.*“

Vzhledem k výše řečenému a v souladu s čl. R 58 Řádu CAS měl jediný rozhodce za to, že bude tento spor posuzován především podle předpisů FIFA z roku 2018 a maďarské

²¹⁰ Code: Procedural Rules. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/code-procedural-rules.html>

²¹¹ „V případě absence časové lhůty uvedené ve stanovách či předpisech federace, sdružení či jiného sportovního orgánu, nebo v případě předchozí dohody, je časová lhůta odvolání stanovena na 21 dnů od obdržení rozhodnutí, proti kterému se odvolání podává.“

²¹² „Odvolání proti finálním rozhodnutím přijatých soudními orgány FIFA a proti rozhodnutím přijatých konfederacemi, členskými sdruženími či ligami by měla být CAS předložena do 21 dnů od oznámení dotčeného rozhodnutí.“

²¹³ „Panel rozhodne o sporu na základě uplatnitelných předpisů a druhotně na základě pravidel právních předpisů země, ve které sídlí daná federace, sdružení či sportovní orgán, který vydal napadené rozhodnutí, nebo na základě platných právních předpisů, které bude panel považovat za vhodné. V takovémto případě nebude panel své rozhodnutí nijak zdůvodňovat.“

právo se bude uplatňovat subsidiárně. Opět se jedná o běžnou praxi, kdy znalost předpisů FIFA jsou nezbytným předpokladem pro rozhodování těchto kauz z fotbalového prostředí a výkon funkce rozhodce, kdy oproti tomu znalost maďarského práva lze jen těžko očekávat.

3.14.10 Právní analýza

Předběžné řízení

Jediný rozhodce se zcela logicky zaměřil, zda případ má tzv. mezinárodní prvek a zda měla již FIFA jurisdikci, proto se zaměřil na ustanovení čl. 22 předpisů FIFA²¹⁴, které, v relevantních částech, stanovují jurisdikci FIFA a její vztah k občanskému soudu²¹⁵.

Článek pracovní smlouvy č. 49 zněl tak, že „*Strany souhlasí, že se vynasnaží případné spory vyřešit smírem prostřednictvím jednání. Pokud se jim to nepodaří — v případech upravených pravidly MLSZ a FIFA — mohou se obrátit na organizační úseky MLSZ anebo pravomoc FIFA. V případě sporů vyplývajících z profesionálních smluv se mohou obrátit na Maďarský pracovní a správní soud. Strany stanovují, že k řešení všech ostatních sporů vyplývajících z jejich pracovněprávního vztahu má výlučnou jurisdikci Rozhodčí soud pro sport podle čl. 47 sportovního práva. Počet rozhodců se stanovuje na 3, průběh řízení určují Procedurální pravidla rozhodčího soudu.*“

Jediný rozhodce zastával názor, že podle ustanovení výše zmíněného čl. 49 mají, přinejmenším teoreticky, jurisdikci zároveň i soudní orgány MLSZ (Maďarská fotbalová federace) a FIFA²¹⁶.

Znění příslušné části textu nevylučuje potenciální jurisdikce maďarských občanských soudů jurisdikci FIFA, což znamená, že doložka o jurisdikci v čl. 49 stanovuje alternativní soudní orgány, na které se mohou strany obrátit, což potvrzuje i použití výrazu „*mohou se strany obrátit na organizační úseky MLSZ anebo pravomoc FIFA.*“

²¹⁴ Regulations on the Status and Transfer of Players In: FIFA [online]. Fédération Internationale de Football Association [cit. 2020-09-03]. Dostupné z: https://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/regulations_on_the_status_and_transfer_of_players_en_33410.pdf

²¹⁵ „*Aniž by bylo dotčeno právo jakéhokoliv hráče či klubu na to hledat zjednání nápravy u občanského soudu v rámci řízení o sporech vyplývajících z profesionálních smluv, má FIFA jurisdikci v následujících oblastech b) spory vyplývající z profesionálních smluv mezi klubem a hráčem, které mají mezinárodní rozměr. Jurisdikci nemá pouze v případě, že byl na vnitrostátní úrovni v rámci sdružení a/nebo kolektivní smlouvy založen nezávislý rozhodčí soud, který by zaručoval spravedlivé řízení a respektoval zásady rovného zastoupení hráčů a klubů.*“

²¹⁶ „*Pokud se jim to nepodaří — v případech upravených pravidly MLSZ a FIFA — mohou se strany obrátit na organizační úseky MLSZ anebo pravomoc FIFA. V případě sporů vyplývajících z profesionálních smluv se mohou obrátit na Maďarský pracovní a správní soud.*“

Jediný rozhodce poznamenal, že koexistence dvou možných jurisdikcí je zcela slučitelná s ustanovením čl. 22 předpisů FIFA, podle kterého v případě sporů vyplývajících z profesionálních smluv mají hráči a kluby vždy právo domáhat se zjednání nápravy u občanského soudu. To znamená, že jakákoliv strana sporu vyplývajícího z profesionální smlouvy má možnost rozhodnout se, zda věc předloží před běžný občanský soud či se bude domáhat zjednání nápravy u rozhodčích orgánů FIFA.

Odvolatelův argument o tom, že FIFA má jurisdikci pouze v případě absence jakékoliv doložky přisuzující jurisdikci vnitrostátnímu soudu, není v souladu se zněním čl. 22 předpisů FIFA. V případě sporů vyplývajících z profesionálních smluv s mezinárodním rozměrem, jak je tomu v tomto případě, navíc čl. 22 odst. b předpisů FIFA přisuzuje orgánům FIFA jurisdikci jako obecné pravidlo, které platí vždy, ledaže by existovala alternativní jurisdikce takového vnitrostátního soudu založeného v rámci příslušné asociace a/nebo kolektivní smlouvy, který by splňoval nezbytné podmínky (nezávislost, záruka spravedlivého řízení, zásada rovného zastoupení hráčů a klubů).

Když je proto hráč cizinec v zemi, kde klub sídlí (tj. spor vyplývající z profesionálních smluv má tzv. mezinárodní rozměr), automaticky vzniká jurisdikce orgánů FIFA, ledaže by se na spory vztahovala alternativní jurisdikce vnitrostátního rozhodčího soudu podle čl. 22 předpisů FIFA.

Pro úplnost jediný rozhodce uvedl, že odpůrce namítl, že Maďarský pracovní a správní spor, uvedený odvolatelem jako příslušný orgán s jurisdikcí, nesplňuje požadavky stanovené čl. 22 písm. b) předpisů FIFA. V tomto ohledu jediný rozhodce poznamenal, že tyto argumenty nejsou relevantní k tomu vyloučit jurisdikci maďarského soudu, neboť požadavky stanovené čl. 22 písm. b) předpisů FIFA se vztahují pouze na alternativní jurisdikce vnitrostátního rozhodčího soudu, nikoliv občanského soudu, jakým je Maďarský pracovní a správní soud. Jurisdikce Maďarského pracovního a správního soudu byla z rozhodování o této věci vyloučena, neboť nebyla zjištěna žádná další okolnost, která by jurisdikci přisuzovala výhradně maďarským občanským soudům. Proto se hráč rozhodl pro Komoru FIFA podle čl. 22 předpisů FIFA, a dal tak přednost tomuto soudnímu orgánu před občanským soudem.

3.14.11 Podstata věci

Poté kdy jsme zodpověděli otázku jurisdikce, dostáváme se k samotné podstatě sporu a tj. zda byl pracovní poměr mezi stranami ukončen dohodou o skončení pracovního poměru

v březnu 2018, a nikoliv hráčem v lednu 2018, neboť odvolatel popírá, že by od hráče obdržel dopis o skončení pracovního poměru. Hráč podle odvolatele v každém případě neupřesnil porušení smluvních povinností, kterých se měl klub údajně dopustit, a/nebo újmu, kterou měl hráč utrpět. Klub navíc hráči po lednu 2018 nadále vyplácel mzdu, což dokazuje, že pracovní smlouva byla tou dobou stále platná a závazná. Co se týká toho, že klub nedodal originál dohody o skončení pracovního poměru, odvolatel tvrdil, že si hráč vzal veškeré originály svévolně k sobě a nikdy je nevrátil, tudíž je klub nemohl předložit. Odvolatel trval na tom, že strany uzavřely dohodu o skončení pracovního poměru a že byla smlouva plněna, což potvrzuje potvrzení o platbě doložené klubem na důkaz toho, že klub plnil své finanční závazky vyplývající z pracovní smlouvy.

Odpůrce na druhou stranu trval na tom, že pracovní smlouvu ukončil zasláním dopisu o skončení pracovního poměru v lednu 2018, neboť mu klub soustavně nevyplácel mzdu; že dopis o skončení pracovního poměru byl klubu doložen, což dokazuje potvrzením o doručení; že dohodu o skončení pracovního poměru nepodepsal a že částky, které mu klub vyplácel po skončení pracovní smlouvy, odpovídají částečným splátkám mezd, které mu klub dlužil; že hráčovy podpisy na kopiích smlouvy o skončení pracovního poměru předložené odvolatelem během řízení u orgánů FIFA nejsou pravé, neboť se jedná o duplikát jeho vlastních podpisů z pracovní smlouvy.

S ohledem na dohodu o skončení pracovního poměru jediný rozhodce podotkl, že břemeno dokázat uzavření smlouvy mezi stranami bylo na straně odvolatele. Odvolatel však nedodal originál smlouvy s podpisem hráče a hráč na druhé straně popřel, že by takový dokument podepsal. Co se týká psaných výpovědí a korespondence předložené odvolatelem v přílohách, jediný rozhodce konstatoval, že se vztahují k okolnostem, které dokazují, že mezi stranami probíhala jednání s cílem vyřešit spor smírem. Tyto dokumenty nejsou však vhodné k tomu jediného rozhodce dostatečně přesvědčit o tom, že hráč smlouvu o skončení pracovního poměru skutečně podepsal, svévolně vzal veškeré originály a klubu je nevrátil, jak odvolatel tvrdil. I kdyby bylo dokázáno, že hráčův agent návrh dohody o skončení pracovního poměru podepsal, je to okolnost, která v žádném případě nedokazuje uzavření dohody o skončení pracovního poměru mezi stranami, neboť odvolatel nepředložil nic, co by dokazovalo, že finální znění této dohody hráč skutečně podepsal.

Na základě výše uvedeného měl jediný rozhodce za to, že odvolatel v tomto ohledu neunesl své důkazní břemeno.

Co se týče toho, zda hráč měl či neměl důvod ukončit pracovní smlouvu, v tomto ohledu hráč tvrdil, že v době, kdy byla pracovní smlouva ukončena, mu klub dlužil část mzdy za srpen 2017 a celé mzdy za září, říjen a listopad 2018.

Jediný rozhodce souhlasil se závěrem Komory pro řešení sporů FIFA uvedeným v napadeném rozhodnutí, že podle čl. 20 pracovní smlouvy měl klub i nadále povinnost hráči vyplácet mzdu během příslušné doby.

Je dále nesporné, že před ukončením pracovní smlouvy zaslal hráč klubu několik varovných dopisů, čímž mu dával možnost dlužné částky splatit. Jediný rozhodce připomněl, že ačkoliv předpisy FIFA nestanovují žádnou definici „řádného důvodu“, v komentáři FIFA ke čl. 14 stojí, že řádný důvod má být stanoven podle podstaty každého jednotlivého případu a že vícečetné či soustavné porušování podmínek pracovní smlouvy po určitou dobu má být považováno za příznak toho, že porušování smluvních povinností dosáhlo takové závažnosti, že strana trpící tímto porušováním má nárok pracovní smlouvu jednostranně ukončit.

Judikatura CAS rovněž stanovuje, že „opodstatněný důvod“ nebo „řádný důvod“ k ukončení pracovní smlouvy existuje, pokud má porušení smluvních povinností druhé strany (nebo jiné obtěžující okolnosti) takovou povahu, nebo závažnost, že základní podmínky, za kterých byla smlouva uzavřena, již neplatí a od poškozené strany se nemůže v dobré víře očekávat, že bude v pracovním vztahu pokračovat. To se však určuje pro každý případ zvlášť.

Jediný rozhodce dodal, že o ukončení pracovní smlouvy byl klub předem informován několika varovnými dopisy, kterými dával hráč klubu šanci vyhnout se dalším důsledkům, což potvrzuje i judikatura CAS.

Vedle neuhrazených mezd má tak hráč nárok i na náhradu v souladu s čl. 17, odst. 1 předpisů FIFA, které finanční náhradu přisuzují ve prospěch poškozené strany. Jediný rozhodce se navíc řídí judikaturou CAS, dle které ve světle zásady „pozitivního zájmu“, *„by měla být poškozená strana navrácena do situace, ve které by došlo k řádnému plnění pracovní smlouvy.“*

Jediný rozhodce proto souhlasil se zjištěními předloženými napadeným rozhodnutím ohledně toho, že zbytková hodnota pracovní smlouvy k datu původního ukončení bude sloužit jako základ pro výpočet celkové výše náhrady škody za porušení smluvních povinností a že z této částky budou odečteny alternativní částky, které si hráč vydělal po ukončení pracovní smlouvy. To je v souladu se zásadou zmírnění škod a dlouho platné judikatury CAS.

Jediný rozhodce byl přesvědčen, že má hráč nárok na obdržení platby za dlužné mzdy do doby, kdy byla pracovní smlouva ukončena, a to v celkové výši 2,012.204 HUF

odpovídající mzdám za listopad a prosinec 2017, jakož i náhradě škody za porušení smluvních ve výši 29,410.460 HUF.

Odvolání podané klubem proti napadenému rozhodnutí proto zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil v plné míře.

3.14.12 Náklady

Závěrem bylo potom třeba určit náklady samotného řízení podle Řádu CAS²¹⁷ ve znění jeho článku R64.4.²¹⁸ Konečná výše nákladů za arbitráž byla uvedena v rozhodčím nález, nebo byla stranám sdělena zvlášť. Záloha na náklady za řízení, kterou strany již složily, obecně nebude proplacena, pokud nebude její část přesahovat celkovou výši nákladů na arbitráž. Vedle nákladů na arbitráž může jediný rozhodce v nález neúspěšné straně či stranám dále udělit povinnost přispět na právní výlohy a další výdaje vzniklé v souvislosti s tímto řízením podle článku R64.5 Řádu CAS.²¹⁹

Vzhledem k výsledku tohoto řízení, chování stran během řízení a vzhledem k tomu, že je odvolání podané klubem zamítnuto v celé míře, jediný rozhodce stanovil, že náklady na toto odvolací řízení ponese odvolatel, a to včetně nákladů na návrh na odklad vykonatelnosti rozhodnutí předloženém odvolatelem a další příslušná řízení.

Po posouzení věci a hlavních právních otázek a vzhledem k chování stran ukládá jediný rozhodce odvolateli povinnost vyplatit odpůrci příspěvek na právní výlohy a další výdaje vzniklé v souvislosti s tímto řízením.

3.14.13 Rozhodnutí

Vzhledem k výše uvedenému Rozhodčí soud pro sport rozhodl tak, že odvolání maďarským klubem z listopadu 2018 proti rozhodnutí Komory pro řešení sporů FIFA ze září 2018 se zamítlo. Dále rozhodnutí vydané Komorou FIFA ze září 2018 se potvrdilo.

²¹⁷ Code: Procedural Rules. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/code-procedural-rules.html>

²¹⁸ „Na konci řízení určí Kancelář CAS konečnou částku nákladů za arbitráž, které zahrnují poplatek kanceláři CAS, administrativní výlohy CAS vypočítané podle sazebníku CAS, náklady a poplatky za práci rozhodců, poplatky za práci ad hoc právního úředníka, pokud byl povolán, podle sazebníku CAS, příspěvek na další výlohy CAS a výlohy na svědky, odborníky a tlumočníky.“

²¹⁹ „V rozhodčím nález rozhodne panel o tom, která strana ponese náklady na arbitráž, nebo v jakém poměru se o náklady budou strany dělit. Obecně, a aniž by o tom musely strany žádat, platí, že má panel pravomoc udělit neúspěšné straně povinnost přispět na právní výlohy a další výdaje vzniklé v souvislosti s příslušným řízením, zejména výdaje na svědky a tlumočníky. Při přidělování této uhrazovací povinnosti bere panel v potaz složitost a výsledek daného řízení, jakož i chování a finanční možnosti stran.“

Výdaje na předmětnou arbitráž, včetně nákladů vzniklých v souvislosti s odvolatelovým návrhem na odklad vykonatelnosti rozhodnutí, jejíž výše byla určena a částka uhrazena Kanceláří CAS, nesl klub. Klub zaplatil hráči také příspěvek na zákonné poplatky a další výdaje vzniklé v souvislosti s předmětným rozhodčím řízením. Další žádosti byly zamítnuty.

3.15 Závěr

Samotné rozhodnutí je potom velmi zajímavé hned ze dvou aspektů. Jednak je to otázka jurisdikce ať již samotných orgánů FIFA, potažmo z toho vyplývající jurisdikce CASu, která jako taková by měla být svým způsobem odvozena od jurisdikce prvoinstanční, neboť se jedná o odvolací řízení a dále otázka dvojího, byť neprokázaného občanství samotného hráče a s tím související existence či neexistence mezinárodního prvku. Z vlastní zkušenosti považuji za důležité též uvést nezbytnost ústního jednání, přítomnost nejen zástupců stran ale i samotných účastníků, jež se spor týká. Protože celé řízení provází i určitá taktika a psychologie, která souvisí s tím, jaké národnosti zvolíme rozhodce, v jakém jazyce budeme jednat, jak budeme vystupovat. Znalost judikatury CASu, sledování jednotlivých úprav předpisů a dokonalá znalost procesních norem je obrovskou výhodou. Protože potom často i jednotlivé drobné detaily rozhodují, kdo bude úspěšnou a kdo méně úspěšnou stranou, tedy vítězem či poraženým.

4 Doping

Na začátku této kapitoly bych se prvně ráda vrátila k ad hoc divizím. Od začátku roku 2019 mají totiž sportovní organizace možnost využít v rámci CAS služeb trvalé antidopingové divize (ADD). Ta má stejně jako CAS samotný sídlo v Lausanne ve Švýcarsku a jejím hlavním úkolem je řešení dopingových kauz v první instanci. Tato antidopingová ad hoc divize získává postupně na důležitosti, když jí začíná využívat čím dál tím více sportovních organizací, jako je například Mezinárodní olympijský výbor, Mezinárodní lyžařská federace, Mezinárodní bobová a skeletonová federace nebo Mezinárodní sáňkařská federace, které této divizi postupně předaly svou jurisdikci týkající se rozhodování, zda byla či nebyla porušena antidopingová pravidla.

Stejně jako CAS zohlednil ve svých předpisech důležitost a specifčnost dopingů tím, že jim věnoval speciální ustanovení v rámci svých předpisů a zvláštního seznamu rozhodců, tak si též dovolím věnovat část své práce právě dopingům v kontextu mezinárodní arbitráže ve sportu.

Doping představuje složitou a společensky závažnou problematiku právních sporů a arbitráží ve sportu. Jak již bylo zmíněno v rámci předchozího odstavce, i CAS od 1. ledna 2019 zřídil svoji trvalou antidopingovou divizi ADD.²²⁰ Zároveň také se jedná o problém, kterým se sportovní arbitráž odlišuje od jiných mezinárodních arbitráží, jako je například UNCITRAL a představuje tak velkou část sporů před mezinárodním rozhodčím tribunálem. Za zmínku též stojí postavení CASu vůči dopingovým kauzám, kdy s ohledem na princip již mnohokrát skloňované objektivní odpovědnosti, má rozhodčí tribunál velmi limitované diskreční pravomoci a nedokáže tak pro jednotlivé sportovce nabídnout kompletní sestavu práv v rámci práva na spravedlivý proces, jak by si zřejmě představovali a zasloužili.

Úvodem si dovolím představit doping v obecné rovině, jeho principy, specifika a trochu historie, jelikož to považuji za nezbytné s ohledem na současnou situaci a mnohdy politické spory, do kterých jsme se v minulosti dostali. Sportovní doping můžeme definovat jako používání zakázaných látek antidopingovými organizacemi za účelem získání konkurenční výhody. Rada evropské komise v roce 1963 formulovala jednu z prvních oficiálních definic dopingů: „*Doping představuje látky nebo fyziologické mediátory, které nejsou normálně přítomné v lidském těle použité s cílem vnější pomoci ke zvýšení výkonu*

²²⁰ CAS Anti-Doping Division. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/cas-anti-doping-division.html>

atleta během soutěže.“²²¹ Doping je tak zásadní problém, že trvalá antidopingová divize (ADD)²²² CASu má nejenom svoje vlastní pravidla, ale i seznam specializovaných rozhodců oddělených od ostatních CAS rozhodců.

Doping je významnou oblastí, ve které historicky již vznikla celá řada sporů. „*Doping, který je nerozlučně spojený se sportem, je problém lidské společnosti od počátku známých dějin lidstva.*“²²³ Úměrně ekonomickému nebo společenskému významu sportu se vždy objevovaly pokusy podvádět a tím získat nezasloužené výhody na úkor jiných i za cenu případného poškození vlastního zdraví. Právní otázky nikdy nekončícího a velmi obtížného boje proti dopingům mají často velmi specifické rysy, kterými se liší od jiných oblastí práva a jeho některých obecných zásad. Tím se stává sportovní právo nejenom specifické, ale podle mého názoru může svými přístupy a originálními řešeními obohatit i jiné právní oblasti. Jako příklad výše uvedené specifčnosti je možné uvést rozpor mezi obecnou ochranou lidských práv a jejich sportovní omezení pomocí funkce objektivní odpovědnosti.

4.1 Pojem doping a historie dopingů

Existuje mnoho teorií, které se snaží vysvětlit původ termínu „doping“, který není novým termínem. V 18. století kmen Kafrů v Jižní Africe používal slovo „DOP“ v jejich dialektu kaffern na alkoholický nápoj používaný při náboženském obřadním tanci jako povzbuzující prostředek. Další alkoholický nápoj připravovali Zulové z hroznového vína a kolového nápoje. Tento likér byl hlavně využíván k zlepšení fyzické výkonnosti v bitvách. Během soutěží v běhu nebo chůzi v západní Africe, bylo běžně pití Cola nitida a Cola accuminata²²⁴. Existuje další vysvětlení, které říká, že slovo pochází z holandského výrazu 'doop', kterým obohatili holandští kolonisté americký slang. Výraz se používal pro speciální směs tabáku s Daturou stramonium, označovanou jako jedovatý vysoký plevel, který obsahuje alkaloidy atropin a působí sedativně, halucinace a zmatenost. Nejnověji v roce 1889, slovo 'dope' bylo použito pro přípravu hustého viskózního opia ke kouření, a později v devadesátých letech 19. století se rozšířilo téměř na všechny omamné látky. Termín byl

²²¹ THIEME, D., HEMMERSBACH, P., eds. *Doping in Sports: Handbook of Experimental Pharmacology*. Berlin: Springer, 2010. ISBN 978-3-540-79087-7.

²²² CAS Anti-Doping Division. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/cas-anti-doping-division.html>

²²³ PAOLI, L., DONATI, A. *The Sports Doping Market: Understanding Supply and Demand, and the Challenges of Their Control*. New York: Springer, 2014. ISBN 978-1-4614-8241-3.

²²⁴ ROS, J. J., PELDERS, M., DE SMET, P. A case of positive doping associated with a botanical food supplement. *Pharmacy World and Science*, 1999, roč. 4, s. 44–46. ISSN 1573-739X.

nakonec použit pro různé látky a zejména v oblasti sportu byl později používán ve tvaru „doping“²²⁵. Nicméně slovo samo o sobě najdeme poprvé v anglickém slovníku v roce 1889, kde jeho definice říká, že doping znamená speciální směs opia a narkotik pro koně.

Lidé se vždy snažili najít způsob, jak udělat jejich život bezpečnější, pohodlnější, s co nejmenším úsilím získat co nejvíce a pracovat efektivněji a zároveň trpět méně. Prapůvodní motivací by mohla být jednoduše teorie Darwina²²⁶ jak přežít krutý přirozený výběr prostřednictvím boje s dravci nebo bližními. Pozdějšími motivy by mohl být cíl získat peníze, moc nebo zlepšit své postavení ve společnosti. „*Speciální diety pro soutěžící, kteří byli vybráni z atletů, byly shledány vysoce účinnými při jejich cvičení. V norské mytologii Berserkové pili speciální koktejl s názvem „butoten“, dnes předpokládáme, že tento zvláštní koktejl obsahoval houby Amanita muscaria*“²²⁷, které jsou známé jako muchomůrky. Hlavním efektem byl stav, při kterém se možná až desetkrát zvýšil fyzický výkon sportovců po použití této houby. Tato houba obsahuje bufotenin, o kterém je dobře známo, že může zlepšit fyzický výkon a sílu. Staré zdroje říkají, že bufotenin pochází z kůže ropuchy, stejně jako houby Amanita. „*Čínská rytina z 3. tisíciletí př.nl představuje císaře při žvýkání rostliny Ephedra, která obsahuje stimulant efedrin. Za účelem zvýšení fyzické výkonnosti sportovců ve starověkém Řecku, nabízeli vysoce vzdělaní odborníci speciální výživové doplňky*“²²⁸ s úmyslem zlepšit fyzický výkon konkrétního sportovce. Tito tzv. odborníci jsou v současné době ve sportovním světě vnímáni jako sportovní lékaři, kteří jsou naprosto nezbytní pro dosahování nejlepších možných výkonů. Jsou zodpovědní za denní stravovací režim sportovců, který je vždy upravován před soutěží. Existují speciální dietní pravidla říkající, které jídlo je nejlepší před soutěží, během soutěže, které maso není vůbec přípustné, a co se má pít.

Sportovci v antickém Řecku byli zvyklí na různé diety kombinací různých druhů masa, které by zvýšilo jejich fyzické síly. Pro atlety bylo doporučeno kuřecí maso, vepřové maso pro zápasníky, pro boxery buvolí maso a kozí maso pro skokany. Pověra říkala, že atleti po konzumaci zvláštních druhů masa získají potřebné atributy těchto zvířat. Odborníci později

²²⁵ MULLER, K. R. History of Doping and Doping Control In: THIEME, D., HEMMERSBACH, P., eds. *Doping in Sports: Handbook of Experimental Pharmacology* (s. 1–23). Berlin: Springer, 2010. ISBN 978-3-540-79087-7.

²²⁶ DARWIN, C. *On the origin of species by means of natural selection*. London: Murray, 1859.

²²⁷ DELBEKE, F. From Amanita Muscaria to Somatotropine: The Doping Story. *Biology of Sport*, 2000, roč. 17, č. 2, s. 81–86.

²²⁸ MULLER, K. R. History of Doping and Doping Control. In: THIEME, D., HEMMERSBACH, P., eds. *Doping in Sports: Handbook of Experimental Pharmacology* (s. 1–23). Berlin: Springer, 2010. ISBN 978-3-540-79087-7.

dokázali, že požívání speciálních druhů masa může zvýšit úroveň nandrolonu, který je v kategorii hormonů. Zůstaňme na chvíli v historii, kdy byly hledány jednotlivé látky, které byly použity jako stimulanty výkonu. Při olympijských hrách ve třetím století před naším letopočtem se sportovci snažili zvýšit svůj výkon použitím určitého druhu houby. Filostratos zaznamenal, že lékaři byli značně užiteční pro přípravu sportovců na hry a kuchaři připravovali chléb s analgetickými vlastnostmi. V roce 668 př. n. l. sportovec Chionise ze Sparty praktikoval před soutěží speciální dietu, jedl sušené figy. Později v 1. století našeho letopočtu, sportovci pili speciální bylinný nápoj z *Herba equiseti* (Plinius), který měl zvýšit jejich sílu s tím, že by měli být schopni účastnit se akcí, které vyžadovaly podávat dlouhodobý výkon. Půjdeme-li dále do historie, je velmi těžké najít nějaký důkaz o doping, protože tato praxe byla skrývána kněžími. Během římského období, závodníci na válečných vozech používali ke krmení koní speciální směs, aby koně běželi rychleji. „*Existují také důkazy o požívání dopingových látek gladiátory. Španělé našli během svého amerického dobývání koku v Peru, peyote v Mexiku, nebo halucinogenní kaktus *Lophophora Williamsi*.*“²²⁹ Afrika přispěla s dlouhou historií používání stimulantů *Catha edulis* nebo kolových ořechů mezi jinými. Konečně, doping byl běžně používán při boji během všech velkých konfliktů. Současně s dopováním se ho různé lidské společnosti zároveň snažily omezit. Konaly se pokusy omezit doping ve starověkém Řecku, incké říši nebo Čínském císařství (opiové války v roce 1839). „*Doping je považován za vážný problém a moderní státy se ho snaží potlačit antidopingovou legislativou jako například italský zákon no. 376/2000*²³⁰, *ratifikací UNESCO International Convention against Doping in Sport platné od roku 2007*²³¹, *nebo World Anti-Doping Code Evropské komise.*“²³²

„*Široké rozšíření doping je úzce spjato s rostoucí rolí sportu v moderní společnosti od poloviny devatenáctého století. Jde zejména o profesionalizaci, medializaci, politizaci a komercializaci dnešního sportu.*“²³³

Jako další příklad lze uvést Thomase J. Hickse, Američana narozeného v Anglii 7. 1. 1875, který vyhrál olympijský maraton v roce 1904 během třetích olympijských her

²²⁹ D'ESTE, B. R. Sport doping in times. *Medicina nei secoli*, 1992, roč. 4, č. 2, s. 1–10. ISSN 0394-9001.

²³⁰ PAOLI, L., DONATI, A. *The Sports Doping Market: Understanding Supply and Demand, and the Challenges of Their Control*. New York: Springer, 2014. ISBN 978-1-4614-8241-3.

²³¹ International Convention against Doping in Sport. In: *UNESCO* [online]. United Nations Educational Scientific and Cultural Organization, 2007 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://en.unesco.org/themes/sport-and-anti-doping/convention>

²³² Sport: Doping. In: *European Commission* [online]. [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/sport/>

²³³ PAOLI, L., DONATI, A. *The Sports Doping Market: Understanding Supply and Demand, and the Challenges of Their Control*. New York: Springer, 2014. ISBN 978-1-4614-8241-3.

s pomocí pěti syrových vajec, strychninu a brandy, které mu bylo podáváno v průběhu závodu. Doběhl za americkým kolegou Fredem Lorzem, jehož koncept maratonu spočíval v jízdě poloviny vzdálenosti v autě. Ale ani Hicks nesoutěžil bez vnější pomoci. Jeho trenér, Charles Luas mu pomáhal podkožními injekcemi, když běžec začal ochabovat. „*Rozhodl jsem se proto aplikovat miligram síranu strychninu a dal mu pít velké množství brandy. Vyzrazil znovu, jak nejlépe uměl, ale potřeboval další injekci čtyři míle před koncem, aby zmobilizoval síly za účelem dostat se až do cíle. Použití strychninu, zdaleka nebylo zakázáno, protože bylo nezbytné pro přežití náročných závodů,*“ řekl sportovní historik Alain Lunyenfichter. Historik sportu, Dr. Jean – Pierre de Mondenard²³⁴, řekl: „*Je třeba si uvědomit, že v této době hrozba dopingu na zdraví sportovců nebo čistotu sportovní soutěže ještě nebyla součástí morálky, neboť oficiální zpráva po tomto maratonu říká: maraton ukázal, že z lékařského hlediska je zřejmé, jak léky mohou být velmi užitečné pro sportovce v závodech dlouhých – vzdáleností.*“ Hicks byl, podle dobových zpráv „mezi životem a smrtí“ ale převzal svoji zlatou medaili o několik dní později a žil dalších téměř 60 roků, ačkoli se už nikdy nezúčastnil atletických závodů.

První případy negativních dopingových testů se staly v roce 1910. Bylo to v profesionálním boxu, kde J. Jeffrines po prohře s J. Johnsonem řekl, že dostal nějakou drogu ve svém čaji, ale to se nepodařilo nikdy dokázat. Mezinárodní amatérská atletická federace v roce 1928 poprvé v historii uložila sankce za doping. Byla to smrt dánského cyklisty K. E. Jensena, během olympiády v Římě 1960, která dala podnět pro další krok v boji proti dopingu. Později v roce 1966 to byla FIFA a Mezinárodní cyklistická unie, která představila dopingové testy. Ovšem například první testy na anabolické steroidy byly vyvinuty až v roce 1973, na testosteron v roce 1984, nebo EPO hormon v roce 2012. To vyústilo v situaci, že to bylo nejprve IOC a později WADA, které se staly odpovědnými za dopingové testy a tzv. „zakázaný seznam“. ⁸ Bohužel ani Jensenův případ neodradil ostatní od úmyslu dopovat. Další cyklista T. Simpson zemřel v roce 1965²³⁵, boxer J. Elze v roce 1968, stejně jako několik dalších.

Dopingem se pak v dnešní době rozumí zejména pokus buď samotného sportovce, nebo na popud jiné osoby, jako jeho manažera, trenéra, lékaře, fyzioterapeuta nebo maséra, získat neoprávněnou konkurenční výhodu zvýšením duševní a fyzické výkonnosti

²³⁴ DE MONDENARD, J.-P. Historique et evolution du dopage. *Annales de Toxicologie Analytique*, 2000, roč. 12, č. 1, s. 5–18. ISSN 0768-598X.

²³⁵ TAWARE, G. B., BANSODE, D. (2015). Doping in Sports. *National Journal of Basic Medical Sciences*, 2015, roč. 6, č. 2, s. 89–92. ISSN 2455-1740.

zakázanými prostředky, nebo léčit onemocnění nebo úraz – pokud je to lékařsky neodůvodněné, pouze za účelem účasti v soutěži. To zahrnuje používání, podávání nebo předepisování zakázaných látek před nebo v průběhu soutěže. Tato ustanovení platí i pro mimo-soutěžní testování anabolických steroidů a peptidových hormonů, stejně jako látek s podobnými účinky. Jiné zakázané metody nebo manipulace s odebranými vzorky jsou rovněž klasifikovány jako doping.²³⁶ Podrobné definice v kontextu fotbalu ve vztahu k anti-dopingovému porušení pravidel jsou uvedeny v každoročně aktualizovaném antidopingovém řádu FIFA.²³⁷ Pokud jde o inovaci moderních technologií a jejich budoucí zlepšování, měli bychom uvažovat, zda je tato definice dostatečně obecná a zahrnuje všechny možný doping. Pokud dojdeme k závěru, že není a že existují situace, které v ní nejsou zahrnuty, musíme najít řešení, jak najít nejlepší možnou definici. To znamená definici dostatečně širokou, aby se ponechal prostor pro nové metody dopingů na jedné straně, ale aby byla přesná a ne vágní na straně druhé. Někdy vágní právní formulace způsobují ještě větší problémy, pokud jde o situaci, kdy musíte najít odpovídající sankci za odhalené dopingové provinění.

4.2 Testování drog

Aby bylo možné začít přemýšlet o doping, musíme mít konkrétní důkaz, že k doping došlo. Z tohoto důvodu je testování na drogy absolutně nezbytným předpokladem vyšetřování dopingových případů. Dopingoví komisaři jsou lékaři, kteří jsou velmi důležití aktéři v souvislosti s prevencí, odběrem vzorků a vzděláváním na místní, národní a mezinárodní úrovni.

Pro pochopení právních souvislostí, je důležité vysvětlit základní kroky v procesu testování přítomnosti drog. Podle dopingového protokolu je vzorek moči vždy rozdělen na dva vzorky, každá část je vždy zachována v zapečetěných obalech, označených stejným identifikačním číslem a označením A a B. „*B-vzorek, pomáhá potvrdit, že došlo k porušení antidopingového pravidla, a chrání práva sportovců,*“ řekl generální ředitel WADA David Howman. „Je nutné zdůraznit, že anti-doping je téměř jedinou kontrolu ve společnosti,

²³⁶ FOSTER, K. Lex Sportiva and Lex Ludica: the Court Of Arbitration for Sport's Jurisprudence. *The Entertainment and Sports Law Journal*, 2005, roč. 3, č. 2. ISSN 1748-944X./

SIEKMANN, R., SOEK, J., eds. *Lex Sportiva: What is Sports Law?* The Haag: Springer, 2012. ISBN 978-90-6704-828-6.

²³⁷ NAFZIGER, J. A. Lex Sportiva. In SIEKMANN, R., SOEK, J., eds. *Lex sportiva: what is sports law?* The Haag: Springer, 2012. ISBN 978-90-6704-828-6.

kdy odvolací procedura chrání sportovce, pokud analýza B-vzorku nemá stejné výsledky jako A-vzorek. V tom můžeme vidět důležitost takového postupu.

Z právního hlediska má tento postup velmi důležité důsledky v situaci, kdy máme možnost otevřít B vzorek a přezkoumat tak hodnocení A vzorku. Můžeme jasně říci, že v testování drog stávající mechanismus zajišťuje sportovci jeho základní práva. Můžeme dokonce hovořit o spravedlnosti a právu na spravedlivý proces. Z mého pohledu je tento mechanismus velmi důležitý. Dokonce v rámci soudního procesu můžeme najít procesní chyby nebo chyby v důkazech. To se také děje ve sportovním světě, kdy by taková rozhodnutí mohla mít fatální následky pro kariéru konkrétního sportovce. Jakmile máme možnost přezkoumání rozhodnutí, abychom dosáhli spravedlnosti, je to jen výhoda. Samozřejmě jsou tu i negativní vedlejší účinky, protože taková revize nějakou dobu trvá. To znamená, že u soutěží, jako je mistrovství světa ve fotbale, Tour de France v cyklistice či jiných sportech, kdy potřebujeme výsledky co nejdříve, je tento postup složitější a nákladnější za situace kdy musíme čekat na výsledky. Je ale nutné najít rovnováhu a vynést spravedlivý rozsudek, který bude chránit jednotlivce a budoucí kariéru sportovce. Za zmínku snad stojí čísla, která nám ukazují, že v 99 % B vzorek potvrdí nález A vzorku. Lze potom jen uvažovat, do jaké míry tento mechanismus vyvažuje princip objektivní odpovědnosti a menší ochranu práv sportovců, která právě v dopingu je do určité míry oslabena.

4.3 Seznam zakázaných látek

Abychom mohli mluvit o dopingu, je třeba si říct, jaké látky jsou za doping považovány. K nejčastěji používaným dopingovým látkám patří narkotika, analgetika, anabolické steroidy, nebo modulátory androgenních receptorů. Je velmi důležité stanovit hranici mezi látkami, které nejsou povoleny, a těmi ostatními, které jsou přijatelné. Není to jen záležitost látek zvyšujících výkon, ale otázkou mnohdy zůstávají základní léky, které jsou často nezbytné i pro sportovce, kteří se účastní velkých soutěží. Od roku 1963 byla zodpovědnost v podstatě na Mezinárodním olympijském výboru, který byl zodpovědný za zveřejnění seznamu zakázaných látek. Později v roce 2004 WADA převzala odpovědnost, odpovědným orgánem „seznamu“ je WADA a její expertní skupina. Organizovaná setkání této skupiny se konají třikrát do roka, pro případné revize a opravy seznamu. V „Seznamu“, můžeme nalézt kategorie zakázaných látek, jako jsou steroidy, nebo stimulanty, které jsou aktualizovány každý rok, vydávané k 1. říjnu a nabývající účinnosti dnem 1. ledna následujícího roku.

4.4 Objektivní odpovědnost

Objektivní odpovědností se myslí odpovědnost za následek nějakého protiprávního jednání, a nikoliv jen za takové jednání. Je velmi důležité si uvědomit již na začátku, že tento princip je v některých aspektech kontroverzní a často ze strany sportovců a různých organizací, které je zastupují kritizovaný, zároveň však v oblasti dopingu těžko nahraditelný. Existují společné základní principy, které jsou použitelné v anglo-americkém i kontinentálním právním řádu, jako je právo na spravedlivý proces, které zahrnuje právo být slyšen, presumpce nevinny – vše najdeme v čl. 6 HR úmluvy. V historii jsme museli bojovat o výše uvedené základní principy počínaje francouzskou revolucí, a ještě dnes nejsou tyto zásady přijímány ve všech zemích světa. Jak potom chápat skutečnost, kdy jsme se v principu objektivní odpovědnosti shodli na presumpci viny a přijali jsme tento princip v kodexu WADA? Následující vysvětlení pomůže pochopit, jak tento princip funguje v praxi. Porušení antidopingového pravidla nastane vždy, když je zakázaná látka nalezena v tělesném vzorku, ať již sportovec úmyslně nebo neúmyslně požil zakázanou látku nebo to byla z jeho strany nedbalost nebo jiné zavinění, což znamená, že každý sportovec je přímo odpovědný za látku nalezenou v jeho tělesném vzorku. Výsledky sportovce pro konkrétní soutěž jsou automaticky neplatné, jestliže vzorek pocházel z testu během soutěže. Důkazní břemeno nese sportovec. Ten má možnost se vyhnout nebo snížit sankci, pokud prokáže, jak se látka dostala do jeho těla, nebo za určitých okolností jasně prokáže, že neměl v úmyslu zvýšit svůj sportovní výkon. Zásada objektivní odpovědnosti stanovená v Kodexu byla souhlasně potvrzena v rozhodnutích CASu a Švýcarském federálním soudu.

CAS uvádí jedno vysvětlení, což je případ Quigley proti Mezinárodní unii střelby v roce 1995. „*Je pravda, že objektivní odpovědnost je pravděpodobně v jednotlivých případech určitým způsobem nespravedlivá, jako je případ Quigley, kdy sportovec může brát užívané léky jako výsledek chybného označení nebo vadné rady, pro které není odpovědný zejména v případech náhlého onemocnění v cizí zemi.*“ Dochází ovšem také k situacím, které jsou nespravedlivé, kdy sportovec dostane jídlo otrávené v předvečer důležité soutěže apod. Stejně jako že soutěž nebude odložena, aby se počkalo na uzdravení sportovce, tak i zákaz používání zakázaných látek by neměl být zrušen kvůli možnosti jejich náhodného požití. Rány osudu při soutěži, stejně jako ty v běžném životě, mohou vytvořit mnoho druhů nespravedlnosti, ať už náhodou nebo nedbalostí nezodpovědných osob, které nelze zákonem opravit.

Na druhé straně v situaci, když budeme akceptovat presumpci nevinu, bude celý proces dražší pro federace, mnohdy z důvodu nedostatku důkazů bude sportovec shledán nevinným a samozřejmě to všechno bude trvat delší čas, který nemáme, a to zejména při velkých akcích a důležitých soutěžích. A do důsledku by se tak otevřeli další dveře a možnosti pro doping, který by se tak zcela jistě stal běžnou součástí profesionálního sportu.

4.4.1 Předpoklady vzniku odpovědnosti

Předpoklady vzniku odpovědnosti²³⁸ za porušení antidopingových pravidel tvoří:

- Porušení antidopingových pravidel.
- Přítomnost Zakázané látky nebo jejích metabolitů nebo markérů (včetně zvýšeného množství endogenních látek) nebo prokazuje Použití zakázané metody.
- Příčinná souvislost.

4.4.2 Funkce objektivní odpovědnost

Úprava objektivní odpovědnosti za porušení antidopingových pravidel poskytuje svým uceleným systémem pravidel právní ochranu zejména zdraví a životu fyzických osob. To právní ochrana zabezpečuje zejména preventivně výchovnou funkcí. Alespoň tak je tento princip vysvětlován a bráněn světovou antidopingovou organizací.

Jak již bylo uvedeno, zásada prevence tvoří jednu ze stěžejních zásad, které ovládají celou oblast úpravy občanskoprávních, a tím i soukromoprávních vztahů. Vychází se přitom z obecně uznávané myšlenky, že z individuálního i společenského hlediska je vždy lepší a jednodušší škodám předcházet, než je následně složitým způsobem nahrazovat.

Při objasnění odpovědnosti bez zavinění neboli jinými slovy řečeno objektivní odpovědnosti, se v odborné literatuře uvádí, že ten, kdo má užitky a výhody z určitých dovolených riskantních činností, má nést i riziko škod, které z těchto činností vznikají, a nepřenášet je na poškozené. Dále se jedná o skutečnost stimulovat založením přímé objektivní odpovědnosti prevenční úsilí provozovatelů těchto riskantních činností k maximálnímu zvyšování bezpečnosti jejich provozů a tím k eliminování či alespoň k minimalizování jejich škodlivých vlivů.

²³⁸ SOEK, J. *The strict liability principle and the human rights of athletes in doping cases*. The Haag: Asser Press, 2006. ISBN 978-90-6704-226-0.

Výše uvedené je však jen obtížně aplikovatelné do oblasti sportu ve vztahu úpravy objektivní odpovědnosti za porušení antidopingových pravidel. Z mého pohledu je hlavním důvodem této úpravy skutečnost, že v procesu prohlubování a zdokonalování vědecko-technického procesu, pokroku a rozvoje nejen hospodářského, ale zejména technologického a informačního, dochází k situacím, kdy některé způsoby a metody dopingů buď nejsou detekovatelné vůbec, nebo jsou obtížně zjištěitelné a jen po velmi krátkou dobu.

A tak tato obtížná zjištěitelnost a prokazatelnost dopingů a jeho různých metod zřejmě vedla k zakotvení úpravy objektivní odpovědnosti za porušení antidopingových pravidel.

Ve spojení úpravy objektivní odpovědnosti za porušení antidopingových pravidel s preventivně výchovnou funkcí si musíme uvědomit, že sport a fotbal zejména se svojí nejširší členskou základnou působí na velké množství mládeže a dětí, tím spíše za těchto okolností je nezbytné působit na tyto nejmladší skupiny preventivně, neboť používání podpůrných látek může negativně ovlivnit budoucí zdraví jednotlivých sportovců.

Vedle toho je třeba vzít v úvahu, že vrcholoví sportovci plní ve společnosti funkci vzorovou, kdy se k nim upíná celá řada nejen dětí a mládeže ale i dospělých a považují je za své vzory a vzhlížejí k nim, tím spíše je třeba klást důraz na preventivní funkci v oblasti dopingů, vzdělávání a osvěty.

Plná odpovědnost hráčů, jednotlivých sportovců by měla vést k situaci, že se budou zcela vyhýbat dopingovým přípravkům. Bohužel to však mnohdy vede k tomu, že jsou vynalézány metody dopingů, které jsou téměř nedetekovatelné nebo zjištěitelné jen ve velmi krátkém časovém úseku a za vynaložení velkých finančních nákladů.

4.4.3 Delikt ní způsobilost

Vzhledem k tomu, že nevyžadujeme u objektivní odpovědnosti způsobilost k zavinění, respektive k zaviněnému protiprávnímu úkonu (delikt ní způsobilost), může za doping tedy odpovídat i nezletilá fyzická osoba stejně tak jako fyzická osoba postižená duševní poruchou ať přechodnou či nikoli jen přechodnou. Jak již bylo jednou uvedeno, je-li odpovědnost fyzické osoby založena na objektivním principu, je to dáno především tím, že je sledována zvýšená ochrana života a zdraví sportovců. Proto se v zákulisí proslychá, že nezletilý se raději netestují, protože není zřejmé, kdo by následně nesl odpovědnost v případě pozitivního nálezů. Byl by to rodič nezletilého nebo trenér, který mu zakázanou látku podal?

4.5 Porušení antidopingových neboli sportovních pravidel

Porušení antidopingových neboli sportovních pravidel jsou definována v antidopingových kodexech následujícími způsoby.

- *Přítomnost zakázané látky nebo jejích metabolitů²³⁹ nebo markerů ve vzorku sportovce.*

Podle pravidla striktní odpovědnosti je sportovec odpovědný a k porušení antidopingových pravidel dojde vždy, kdykoliv je ve vzorku sportovce nalezena zakázaná látka. K porušení pravidel dojde, ať už sportovec použil zakázanou látku úmyslně nebo neúmyslně, z nedbalosti, nebo jinak zavinil její použití. Jestliže je pozitivní laboratorní nález zjištěn při soutěži, jsou výsledky této soutěže Nicméně sportovec má následně možnost snížit sankce, nebo dokonce se jim vyhnout, pokud může prokázat, že nenese zavinění nebo, že nese jen nevýznamné zavinění, nebo v některých případech, že neměl v úmyslu si zlepšit sportovní výkonnost.

- *Použití zakázané látky nebo metody, kdy výše uvedené může být prokázáno jakýmkoliv spolehlivým způsobem.*

Použití nebo pokus o použití zakázané látky nebo metody může být prokázáno jakýmkoliv spolehlivým způsobem, myšleno přiznáním sportovce, výpovědí svědka, listinným důkazem, závěry vyvozenými z dlouhodobého profilování nebo jinou analytickou informací, která by jinak nesplňovala všechny požadavky pro prokázání přítomnosti zakázané látky podle článku

- *Odmítnutí nebo nedostavení se k odběru vzorku.*

Tento článek rozšiřuje pravidlo běžné před Kodexem tím, že zahrnuje „jiné vyhýbání se odběru vzorku“ mezi zakázané jednání. Jako porušení antidopingového pravidla bude tak například posuzován i případ, kdy se prokáže, že se sportovec skrývá před komisařem dopingové kontroly, aby se vyhnul výzvě nebo samotnému testování. Porušení ve smyslu „odmítnutí nebo nedostavení se k odběru vzorku“ může být buď úmysl, nebo nedbalost sportovce, zatímco vyhýbání se odběru vzorku představuje úmyslné chování sportovce.

- *Neposkytnutí informací o pobytu a nezastižení pro dopingovou kontrolu prohlášená podle pravidel.*
- *Podvádění nebo pokus o podvádění v průběhu kterékoli části dopingové kontroly.*

²³⁹ MÖLLER, I. a kol. Screening for the synthetic cannabinoid JWH-018 and its major metabolites in human doping controls. *Drug testing and analysis*, 2011, roč. 3, č. 9, s. 609–620. ISSN 1942-7611.

Tento článek zakazuje jednání, které narušuje proces dopingové kontroly, ale které jinak není zahrnuto do definice zakázaných metod. Jedná se například o měnění identifikačních čísel na formuláři dopingové kontroly během testu, rozbití nádoby B v průběhu analýzy vzorku B nebo poskytnutí klamné informace antidopingové organizaci.

Dále se jedná o „*držení zakázané metody nebo zakázané látky sportovcem, obchodování nebo pokus o obchodování s jakoukoli zakázanou látkou nebo zakázanou metodou a v poslední řadě podání nebo pokus o podání jakékoliv zakázané metody nebo zakázané látky sportovci při soutěži nebo podání nebo pokus o podání jakékoliv metody nebo látky zakázané mimo soutěž sportovci v období mimo soutěž, nebo asistování, povzbuzování, napomáhání, navádění, zakrývání skutečnosti nebo jiná spoluvina týkající se porušení nebo pokusu o porušení antidopingového pravidla.*“

Pokládám za důležité zdůraznit, že důkazní břemeno nese antidopingová organizace, která musí prokázat porušení antidopingového pravidla k dostatečné spokojenosti rozhodovacího orgánu s vědomím závažnosti takového obvinění.

4.6 Arbitrážní doložka v dopingových věcech a její osobní působnost

Kompetentní odvolací orgán je dle čl. 13.2.1 a 13.2.2 WADA²⁴⁰ odlišný ve vztahu k tomu, zda zde existuje mezinárodní prvek či nikoli. S výjimkou případů, kde orgán první instance bezdůvodně odmítl vydat rozhodnutí v přiměřené době. V takovém případě Panel CASu shledal, že v takovém případě se jedná o odmítnutí spravedlnosti, otvírající cestu pro odvolání přímo ke CASu.

Rozsah přezkumu není omezen dle čl. 13.1.1 WADA. Rozsah přezkumu odvolání dle tohoto článku zahrnuje všechny otázky týkající se záležitosti a není výlučně omezen na otázky nebo rozsah přezkumu před prvním rozhodnutím. CAS automaticky neodkládá vykonatelnost rozhodnutí, proti kterým se podává odvolání. Při rozhodování nemusí CAS brát ohled na úvahy orgánu, proti jehož rozhodnutí se odvolání podává. Výše uvedené je tak speciální úpravou k čl. 57 odst. 3 CAS pravidel. Tímto článkem tak byla zrušena tzv. částečná imunita organizací, jež vydávala rozhodnutí v první instanci.

V případech, kdy se jedná o mezinárodní akci, nebo v případech kdy se jedná o sportovce mezinárodní úrovně, se lze odvolávat výlučně k CASu a podle pravidel platných

²⁴⁰ World Anti-doping Code. In: *Wada* [online]. Montreal: World Anti-doping Agency, 2015 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/wada-2015-world-anti-doping-code.pdf>

pro tento soud. Rozhodnutí CAS jsou pak konečná a závazná s výjimkou přezkumu na základě zákona, jež se vztahují na zrušení nebo výkon rozhodčích nálezů. Mezinárodní akcí je potom myšlena taková akce organizována MOV, MPO, mezinárodním svazem nebo jinou mezinárodní sportovní organizací. Oproti tomu dle čl. 13.2.2 odvolání jiných sportovců nebo jiných osob v případech, kdy nelze uplatnit čl. 13.2.1, je možné se odvolat k nezávislému a nestrannému orgánu v souladu s pravidly stanovenými národní antidopingovou organizací. Pravidla pro takové odvolání budou respektovat následující principy: včasnost, spravedlivost a nestrannost, právo na právního zástupce a včasné, písemné a zdůvodněné rozhodnutí. Antidopingová organizace se pak může rozhodnout, že v souladu s tím poskytne přesto sportovcům nebo jiným osobám právo odvolat se přímo k CASu. Dle čl. 13.1 Směrnice pro kontrolu a postih dopingu platné v ČR rozhodnutí zůstávají v platnosti průběhu odvolání, pokud odvolací orgán nerozhodne jinak. Dle čl. 13.6 rozhodčí komise ČOV je národním antidopingovým dovolacím orgánem ve smyslu 13.2.2 kodexu a 13.7.2 modelových pravidel WADA pro Národní antidopingové organizace. Její statut vydává výkonný výbor ČOV. Rozhodnutí rozhodčí komise ČOV jsou konečná a není proti nim možno podat odvolání s výjimkami v čl. 13.2.3. její rozhodnutí nemohou být zrušena, měněna nebo prohlášena za neplatná ani soudem ani jakýmkoliv rozhodčím tribunálem s výjimkami stanovenými zákonem. Řízení před rozhodčí komisí ČOV se řídí jednacím řádem, který přijímá rozhodčí komise ČOV. Odvolací lhůty jsou v obou případech shodné, ať se již jedná o kauzu s mezinárodním prvkem či nikoli a je to 21 dní od doručení rozhodnutí odvolateli. Strana má právo si vyžádat kopii spisu od orgánu, který vydal rozhodnutí a to do 15 dnů od vydání takového rozhodnutí. Pokud je takový požadavek vznesen, běží této straně lhůta 21 dní pro podání odvolání k CASu ode dne doručení spisu.

4.7 Přístup FIFA k dopingům ve fotbale

Vzhledem k tomu, že se v celé práci věnuji blíže fotbalovým kauzám, jelikož mám vlastní zkušenost z praxe, dovolím si i na tomto místě exkurz do světa fotbalu. Vzdělávání a prevence spolu s pravidelnými soutěžními a mimosoutěžními kontrolami jsou hlavními nástroji boje proti dopingům. Všichni FIFA dopingoví komisaři jsou speciálně vyškolení lékaři. FIFA velmi aktivně podporuje antidopingový výzkum specifických látek a laboratorních metod. Klíčové poselství fotbalové komunity je velmi jednoduché: „*ve fotbale není místo pro doping*.“ Joseph S. Blatter, prezident FIFA, má jasnou představu: zbavit fotbal dopingů.

4.8 Právo na spravedlivé řízení

V článku 8. mezinárodního kodexu nalezneme základní principy zajišťující spravedlivé řízení pro jednotlivé sportovce, jimž bylo sděleno obvinění z porušení antidopingových pravidel. Účelem toho článku je, aby jednotlivé členské země zajistily jednotné a spravedlivé řízení v souladu s níže uvedenými principy.

Mezi výše zmíněné principy patří právo na včasné řízení, spravedlivý a nestranný rozhodovací orgán, právo být zastoupen právníkem na své náklady, právo být informován správným a včasným způsobem o obvinění z porušení antidopingových pravidel, právo vyjádřit se k obvinění z porušení antidopingových pravidel a jeho důsledkům, právo každé strany na předložení důkazů, včetně práva na předvolání a výslech svědků (je na uvážení rozhodovacího orgánu, zda přijme svědectví podané písemně nebo telefonicky), právo na tlumočníka při jednání, přičemž rozhodovací orgán určí, kdo to bude a kdo ponese náklady na tlumočníka, a právo na včasné, písemné a zdůvodněné rozhodnutí, zejména obsahující vysvětlení důvodů jakékoli doby zákazu činnosti. Z výše uvedeného je více než zřejmé, že se jedná o základní principy práva na spravedlivý proces, které se objevují ve všech zemích, kde panuje vláda práva.

4.9 Empirické případy

Mezinárodní olympijský výbor (IOC) uvedl, že „*boj proti doping je velmi obtížné, ne-li nemožné vyhrát.*“ Nicméně tento režim může a často i vede k nespravedlnosti. V jednom z případů v roce 2000 CAS zmínil, že si je vědom skutečnosti, že princip objektivní odpovědnosti může být často nespravedlivý, přesto pro zachování sportu bez drog, dodržování Antidopingového kodexu musí být bez kompromisů vynucováno. Nemůžeme zapomenout ani na tzv. „mimořádné okolnosti“, které tvoří „tvrdé pravidlo“ o něco měkčí a mají za následek napomenutí namísto vyloučení ze soutěže.

V rámci tzv. „sociálních drog“ bych ráda zmínila dva nedávné případy, kdy jedním z nich bylo jednání Disciplinární komise FIFA a ten druhý se řešil přímo u CASu. Oba mají téměř stejnou obhajobu ze strany hráčů, jak se zakázaná látka dostala do jejich těla. První hráč tvrdil, že šel po hádce s manželkou do hospody, kde mu nějaký mladík nabídl inhalovat práškovou sloučeninu, která, jak bylo později zjištěno, obsahovala kokain. Hráč nezapomněl zmínit, že on nikdy nezamýšlel požit jakoukoliv zakázanou látku. Nicméně Disciplinární výbor FIFA v prohlášení uvedl, že princip objektivní odpovědnosti, jako základní princip

antidopingových pravidel jasně říká, že sportovci jsou zodpovědní za to, co požijí. Podle konstantní judikatury CASu, princip objektivní odpovědnosti znamená, že „*sportovec je zodpovědný za jakékoli látky nacházející se v jeho těle, je to hlavně povinnost sportovce, aby zajistil, že žádné zakázané látky, nevstoupí do jeho těla.*“²⁴¹ Chování fotbalisty bylo shledáno jako „*výrazně nedbalostní*“ tím, že inhaloval bez znalosti toho, co předmětný prášek obsahuje. Dalším důležitým a velmi zajímavým prvkem v tomto případě je, že výbor nenašel žádný rozdíl mezi amatérským a profesionálním hráčem, a zmínil, že anti-dopingová pravidla platí stejně pro profesionály jako pro amatéry. Především rozdíl mezi amatéry a profesionály je často sporný a sportovci se mnohdy snaží vyhnout postihu tvrzením, že jsou amatéři a ne profesionální hráči. Každopádně v tomto případě byl hráč shledán vinným a vyloučen ze všech zápasů na dva roky. Další podobný příběh, který byl řešen u CASu, FIFA proti hráči v příslušném řízení. V hráčově vzorku moči byl nalezen benzoylekgonin, což je metabolit kokainu. Hráč se bránil tvrzením, že inhaloval nějaký bílý prášek, a to bez znalosti toho, co to obsahuje, po hádce s manželkou, když odešla z domu s jeho dcerami. Na podobném základě komise rozhodla jako v předchozím případě.

Další případ CASu v roce 2008 se zabýval rozhodnutím FIFA proti hráči, u kterého objevil látku Furosemid, která je v kategorii diuretik a jiných maskujících látek (to se stalo po odvolání FIFA proti rozhodnutí italského fotbalového klubu CGF). Hráč tvrdil, že používal lék léta, protože trpěl diuretikými problémy a bolestí hlavy. Nicméně nikdy nevysvětlil, že neexistuje alternativní léčba a ani nikdy nepožádal o TUE. Zřejmě se nikdy nezajímal o podrobnosti léku. Proto panel shledal hráčovu míru zavinění nebo nedbalosti jako významnou v souvislosti s anti-dopingovým porušením pravidla. Jindy Disciplinární výbor FIFA byl požádán, aby rozhodl o osudu hráče obviněného z dopingu kvůli přítomnosti látek norandrosteron a Noretiocholanolone, které jsou syntetické anabolické androgenní steroidy odvozené od molekuly testosteronu. Zajímavostí v tomto případě je to, že odvolatel nebyl informován o existenci dopisu FIFA, oznamující výsledek analýzy vzorku A a tudíž nepodal žádost o analýzu B vzorku. Nicméně, jak později potvrdil v odvolacím řízení CAS, v tomto případě, hráč byl skutečně řádně informován prostřednictvím své federace v souladu s Disciplinárním řádem FIFA a byl nakonec suspendován na dva roky.²⁴² Nicméně v tomto případě jsme více či méně hovořili o formálních procesních prvcích, nikoli o principu objektivní odpovědnosti. V situaci, kdy můžeme najít procedurální chybu ze strany laboratoře

²⁴¹ Srov. CAS 2007 / A/1364 WADA v / FAW & James.

²⁴² BURTON, M. Who is Jean-Marc Bosman? In: *Independent* [online]. 1995 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/sport/who-is-jean-marc-bosman-1602219.html>

nebo úředníků, sankce by měla být změněna ve prospěch sportovce. Chtěla bych zdůraznit, že pokud by se toto stalo v klasickém soudním systému, měla by být zachována zásada *in dubio pro reo*.

Z judikatury, která byla uvedena výše, je více než jasné, že princip objektivní odpovědnosti je v dnešní době velmi důležité téma a že z posledních případů je možné snadno prokázat tuto hypotézu. Někdy si můžeme položit otázku, zda je tento princip spravedlivý ať již pro profesionální hráče či pro amatéry. Nicméně existují jiné výhody, které fotbalisté využívají, stejně jako velké množství peněz, které vydělávají a spolupráce s mezinárodními organizacemi, které řídí, uspořádávají nebo organizují velké závody. Proto, pokud se chtějí podílet na hře, musí dodržovat pravidla, i když mohou být nespravedlivá nebo dokonce tvrdá.

4.10 Právní aspekty – čestnost, pochybení a fotbal

FIFA je jednou z prvních mezinárodních sportovních federací, které zavedla v roce 1970 antidopingový program. Etika sportu, tělesné zdraví a duševní integrita hráčů jsou základní cíle dopingových kontrol. Od roku 1999 jsou náhodně vylosováni dva hráči z týmu a testováni v každém zápase soutěží FIFA. Předem neoznámené testy byly hromadně zavedeny na tréninková soustředění před 2002 FIFA World Cup. V letech 1994 až 2008 bylo uskutečněno 6,384 dopingových testů na soutěžích FIFA, jen tři z nich byly pozitivní testy: po jednom na konopí, efedrin a nandrolon. Během soutěží a soustředění jsou dopingové testy odpovědností pořadatelů. V roce 2007 se na celém světě uskutečnilo 28 313 dopingových testů ve fotbale. Podle FIFA dopingové kontroly databáze, z toho 91 vzorků bylo pozitivních a 11 z nich byly anabolické steroidy, 61 % pozitivních vzorků bylo kvůli konopí a kokainu. FIFA přistoupila ke kodexu WADA v roce 2009 a převedla příslušná ustanovení kodexu do směrnic.

4.11 Oddělení moci

Jsme obeznámeni s rozdělením moci ve všech demokratických systémech po celém světě. Oddělení pravomocí mezi antidopingové výkonné orgány a disciplinární komise je velmi důležitý právní princip sloužící k tomu, aby se minimalizoval střet zájmů při uplatňování kodexu. Dopingové kontrolní podvýbory reprezentují lékařskou, farmakologickou a lékařsko-právní znalost a zabývají se lékařskými a biochemickými aspekty údajného dopingu. Dále máme disciplinární komisi, která rozhoduje o vhodné sankci

s ohledem na individuální okolnosti daného hráče. Taková sankce jednotlivce může být diskvalifikace, varování, dočasné pozastavení, doba zákazu činnosti, a finanční sankce. Základní doba pozastavení činnosti za zakázané látky a zakázané metody je dva roky. Podle článku 47 odstavce 1 je prominutí nebo snížení doby zákazu činnosti založeno na zvláštních nebo výjimečných okolnostech. V případě, že hráč může určit, jak se určitá látka dostala do jeho těla, a že tato látka nebyla zamýšlena ke zvýšení výkonu, je doba zákazu činnosti nahrazena minimálně napomenutím a nejvýše dvěma lety zákazu činnosti. Nejde-li o zavinění nebo nedbalost za výjimečných okolností, může být předepsaná doba zákazu činnosti zrušena. V konkrétním případě, pokud neexistuje žádné významné zavinění nebo nedbalost ve výjimečných případech, pak může být snížena jinak předepsaná doba zákazu činnosti, ale zkrácená lhůta nesmí být kratší než polovina lhůty jinak platné. Velmi důležité zásady jsou uvedeny v článku 47 odst. čtyři FIFA antidopingového řádu. Zde se uvádí, že všechna rozhodnutí musí být harmonizována tak, aby byly stejné právní podmínky zajištěny pro všechny hráče. Zvláštní nebo výjimečné případy se mohou vyskytovat pouze v případech, kdy jsou okolnosti opravdu výjimečné, a nikoli ve velké většině případů. Uvažovaný důkaz musí být konkrétní a přesvědčivý, aby zdůvodnil hráčovu odchylku od očekávaného standardního chování. Vzhledem k principu objektivní odpovědnosti, nemůže být sankce zcela vyloučena na základě nezavinění nebo nedbalosti v následujících případech: pozitivní test vyplývající ze špatně označeného nebo znečištěného vitamínu nebo doplňku stravy, podání zakázané látky hráči týmu lékařem nebo trenérem bez informování hráče, sabotáž jídla nebo nápoje hráče manželem, trenérem nebo jinou osobou z okruhu hráčových spolupracovníků. Nezletilí nemají zvláštní zacházení samo o sobě, ale mládí a nedostatek zkušeností jsou odpovídající faktory, které je třeba posoudit při určování chyby hráče nebo jiné osoby. V případě, že hráč poskytuje významnou pomoc při odhalení nebo posouzení porušení antidopingových pravidel, pak se podle článku 48 Disciplinárního výboru FIFA může pozastavit část doby zákazu činnosti uložená v jednotlivých případech, ale ne více než tři čtvrti jinak odpovídající doby zákazu. Disciplinární výbor FIFA musí poskytnout písemné odůvodnění pro takové rozhodnutí. Článek 49 uvádí, že když hráč přizná porušení antidopingových pravidel při absenci dalších důkazů, může být doba zákazu činnosti snížena, ale ne pod jednu polovinu období zákazu jinak platného. Existují-li dva nebo více důvodů ke snížení nebo zastavení, pak doba zákazu činnosti může být snížena nebo pozastavena, ale ne méně než na jednu čtvrtinu jinak předepsané doby zákazu činnosti. Na rozdíl od snížení jsou ve čl. 51 přitěžující okolnosti, které mohou prodloužit dobu zákazu činnosti v případě specifických porušení antidopingových pravidel lze dobu nezpůsobilosti zvýšit až na maximálně čtyři roky, pokud

hráč nemůže uspokojivě prokázat Disciplinárnímu výboru FIFA, že nevědomě porušil antidopingové pravidlo. Může se vyhnout této sankci tím, že připustí přestupek okamžitě poté, co byl konfrontován s antidopingovým porušením pravidel FIFA. V antidopingovém řádu máme zvláštní ustanovení pro opakovaná porušení, které jsou stanoveny v článku 52, pro druhé antidopingové porušení pravidel nebo třetím antidopingové porušení pravidla existuje obecné pravidlo celoživotního zákazu činnosti, s výjimkou některých specifických případů.

4.12 Dokazování dopingů

Látky umožňující sportovci dopovat se objevují rychleji než možnosti jejich detekce a odpovídající anti-dopingová legislativa. Dokazování dopingů tedy rozhodně není snadné, ani bezproblémové. Nedá se nade vši pochybnost vyloučit ani odhalení dopujícího sportovce, ani nespravedlivé obvinění sportovce, který vědomě nedopoval.

4.12.1 Důkazní břemeno a jeho závažnost

ADV CR ponese důkazní břemeno, že došlo k porušení antidopingového pravidla. ADV CR se zhodnotí důkazního břemene, jestliže prokáže porušení antidopingového pravidla k dostatečné spokojenosti rozhodovacího orgánu s vědomím závažnosti takového obvinění. Důkazní břemeno je ve všech případech větší než pouhé prokázání pravděpodobnosti, ale nižší než je důkaz nade vši pochybnost. V případech, kde tato směrnice ukládá důkazní břemeno sportovci nebo jiné osobě obviněné z porušení antidopingového pravidla, aby vyvrátila domněnku nebo prokázala určitá fakta nebo okolnosti, bude důkazní břemeno představováno mírou pravděpodobnosti.

Skutkové okolnosti vztahující se k porušení antidopingových pravidel mohou být prokazovány jakýmkoli spolehlivým způsobem včetně doznání. V dopingových případech lze uplatnit následující pravidla dokazování.²⁴³

Apriori se předpokládá kvalitní práce akreditované laboratoře WADA. Tedy, že analýza vzorků i jejich skladování se provádí podle Mezinárodního standardu pro laboratoře. Důkazní břemeno na prokázání možných laboratorních pochybení, které by mohly způsobit

²⁴³ <https://www.antidoping.cz/cs/smernice-pro-kontrolu-a-postih-dopingu-ve-sportu-v-ceske-republice>

pozitivní nález, je na sportovci, případně jiné osobě. Pokud se jim takové pochybení podaří prokázat, pak je na ADV ČR, aby prokázalo, že tato skutečnost nemohla vést k falešně pozitivnímu laboratornímu nálezu. Za nevyvratitelné důkazy proti sportovci, případně jiné oprávněné osobě, se považují skutečnosti, konstatované jako prokázané v rozhodnutí soudu nebo profesního disciplinárního tribunálu majícího příslušnou pravomoc. Obvinění mají ovšem možnost se bránit prokázáním, že rozhodnutí porušilo principy spravedlnosti.

Pokud se sportovec, nebo jiná oprávněná osoba, odmítne zúčastnit jednání (osobně nebo telefonicky podle pokynu rozhodovacího orgánu obeslaného v dostatečném předstihu před jednáním) a zodpovědět otázky rozhodovacího orgánu nebo ADV ČR, který řeší možné porušení antidopingového pravidla, může to být důsledkem rozhodnutí o jejich vině.

Z výše uvedeného je více než zřejmé, že veškeré domněnky a stanovený postup již výše zmíněnou Směrnicí nesvědčí ve prospěch sportovců. Celým smyslem je samozřejmě napomoci urychlení a usnadnění prokazování dopingu, kdy je to zejména čas, který nás tlačí při čekání na výsledky v průběhu jednotlivých soutěží či kvalifikací.

Závěr

Za vzor všech sportovních arbitrážních tribunálů bývá oprávněně označován právě CAS. V mezinárodním měřítku si vydobyl pozici nejvyšší soudní instance, jež je respektována velkou většinou sportovních svazů skrze jurisdikční doložku v jejich stanovách. Byl založen jako opatření proti narůstajícímu počtu civilních sporů, ale také jako prostředek zajišťující rychlý a férový přístup k spravedlnosti. CAS se tak stal dohlížející autoritou nad pravidly a praktikami mezinárodních i národních sportovních svazů, neboť umožňuje odvolání až již po vyčerpání všech vnitřních opravných prostředků. ŠFT uznal CAS jako opravdových a nezávislý arbitrážní soud vydávající pravidelné rozhodčí nálezy a jako jedinou možnost jak vyřešit mezinárodní sportovní spory rychle a relativně málo nákladně, přestože jsou zde stále jisté možnosti na jeho zlepšení. Sportovní arbitráž CAS řeší mezinárodní nebo národní spory podobně jako jiné mezinárodní arbitrážní orgány, jako je například UNCITRAL. Na rozdíl od nich, má ale specializovanou a v některých oblastech i výrazně odlišnou oblast sporů, která vyžaduje podobně specializované znalosti rozhodců a jím odpovídající arbitrážní pravidla, překračující běžné mezinárodní právo do oblasti jako je například biochemie. Proto si CAS nemůže dovolit benevolentní přístup UNCITRALu k výběru rozhodců. Dokonce může být i v konfliktu například s rigidně chápanou Všeobecnou deklarací lidských práv při omezování těchto práv sportovce kvůli současným možnostem kontroly dopingů nebo právu na spravedlivý proces²⁴⁴.

Na druhé straně sílí i kritika současného uspořádání CASu a dlouholeté volání po jeho reformě. Například německý soud (Oberlandsgericht Munchen), v souvislosti s kauzou Pechstein, vidí problém s CASem v jeho institucionálním uspořádání²⁴⁵ a konstatuje, že *„s ohledem na nedostatečnou nezávislost panelů CAS, uložení rozhodčí doložky zbavující sportovce jejího ústavního práva na soudce představuje porušení německého antimonopolního zákona.“*

Problém spočívá hlavně v rozhodcích, na jejichž jmenování mají rozhodující vliv sportovní řídicí orgány, hlavně mezinárodní sportovní federace a hráčské asociace jako je např. FIFPro²⁴⁶. Pouze lidé z uzavřeného seznamu CASu jmenovaní ICAS mohou být

²⁴⁴ Viz odvolání Claudie Pechstein k Evropskému soudu pro lidská práva pro porušení Evropské úmluva lidských práv.

²⁴⁵ DUVAL, A. The Pechstein ruling of the Oberlandesgericht München – Time for a new reform of CAS? In: *Play the Game* [online]. 2015 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: https://playthegame.org/news/comments/2015/002_the-pechstein-ruling-time-for-a-new-reform-of-cas/

²⁴⁶ FIFPRO [online]. World Players' Union, 2020 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: <https://www.fifpro.org/en>

jmenování jako rozhodci. Řídící orgány sportu tedy mají prioritní postavení vůči samotným sportovcům. Sportovcům nezbyvá, než se s touto nerovnováhou smířit, protože řídící sportovní orgány mají zároveň monopol na přístup na mezinárodní sportovní soutěže. Tato nerovnováha se týká i procesu nominace prezidenta rozhodčího soudu, který je nominován ICAS, tedy zástupci řídicích orgánů sportu. V současném složení, žádný člen ICAS není spojen s existujícími atletickými svazy. Podle článku R54 kodexu CAS je prezident odvolací arbitrážní divize CAS zodpovědný za jmenování předsedů panelů. V současném stavu CAS nelze zajistit nezávislost poroty a tedy zajistit spravedlivost rozhodčího řízení.

Rozhodování CASu musí být založeno na objektivních a verifikovatelných důkazech. Neměly by být přípustné zdánlivé důkazy typu škrábanec na víčku vzorku svědčí o manipulaci se vzorkem, novinové interview s bývalým vedoucím dopingové kontrolní laboratoře, nebo údajní anonymní svědci (McLarenova zpráva). Případně naprosto nepřípustné přiznání prof. McLaren²⁴⁷ o selektivním přístupu k vyšetřování – „*V krátkém čase 57 dnů, které jsem dostal na toto vyšetřování, nebylo praktické hovořit s vládními úředníky a já jsem to na základě svých zkušeností nepovažoval za užitečné.*“ Podobně právně nepřípustné je uplatňování principu kolektivní viny, retrospektivní aplikace nepřípustných látek před jejich zařazení do seznamu zakázaných látek, případně odsouzení na základě nepřímých důkazů (kauza Pechstein).

Dalším problémem CASu je nejednotnost přijatých rozhodnutí. Dva obdobné případy u rozdílných arbitrážních tribunálů CASu mohou být rozhodnuty diametrálně odlišně. To pochopitelně nepřispívá k právní jistotě stran a je nezbytné reformovat CAS tak, aby byla sjednocená judikatura a rozhodování nepřipomínalo někdy spíše loterii. Je pravdou, že jednotlivý rozhodci se snaží respektovat právní názor svých předchůdců a do jisté míry je tak judikatura konzistentní, nicméně chybí ucelený soubor judikatury, který by zcela jistě odborná veřejnost uvítala.

Bylo by určitě také užitečné se zamyslet nad odpovědností rozhodců, zejména když si uvědomíme, že nesprávným rozhodnutím mohou snadno trvale zničit nejenom sportovní kariéru sportovce, ale i jeho ekonomický potenciál. Minimálním krokem by měly být alespoň pravidelné kvalifikační zkoušky rozhodců a jejich povinné pojištění za případně způsobenou škodu. Podobně, jako je to v ČR u soudních znalců či advokátů. To by ovšem vyžadovalo reformu CASu ve formě zřízení kárného senátu.

²⁴⁷ MCLAREN, Richard H. The Independent Person Report. In: *Wada* [online]. Montreal: World Anti-doping Agency, 2016 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/20160718_ip_report_newfinal.pdf

Snaha zajistit spravedlivost a transparentnost dosažených výsledků ve sportu, je jedním z důvodů boje proti dopingu. Mezi hlavní důvody proč bojovat s dopingem ve sportu patří zejména chránit hodnoty sportu, zdraví sportovců, etiku, fair play, vzdělávání, statečnost, solidaritu a týmového ducha, respekt nejen k pravidlům hry, ale k sobě samému a spoluhráčům. Mezi prvořadé cíle v boji s dopingem tedy patří rovnost příležitostí, ochrana zdraví, ochrana sportovní etické integrity a důvěryhodnosti. Nelze také zapomínat, že ve sportu koluje ohromné množství peněz (sport představuje 3 % objemu světového obchodu²⁴⁸) a tedy úměrně množství peněz roste i počet pokusů o podvod a množství lidí ekonomicky ohrožených těmito podvody.

Rovnost příležitostí znamená stejné prvotní šance a spravedlivou soutěž, a dále stejné podmínky závodu. Jinými slovy výkon sportovce závislý jen a pouze na lidských schopnostech. A z toho vyplývající nejistotu ohledně sportovního výsledku a rovnost účastníků soutěží. Doping proto znamená přímou hrozbu pro sport jako takový, tím že odradí diváky a fanoušky sportu. Sport tak nevyhnutelně přijde o své ekonomické zázemí, ztratí tak svoji autentičnost a důvěryhodnost.

Ochrana zdraví neznamena chránit sport proti jakémukoli výsledku dosaženému poctivým trénováním, ale chránit sport proti vnějším vlivům, které nejsou přirozené lidskému organismu a často ho i významně a nevratně poškozuji. Hovoříme-li o etice a důvěryhodnosti sportu jako takového, je třeba si uvědomit, že doping ničí u diváků ohromení a fascinaci sportem, jeho autentičnost a důvěryhodnost. A tím i potenciálně ničí i svojí komerční sílu na trhu. V neposlední řadě považuji za velmi podstatné zdůraznit funkci vzorovou, ta se týká zejména mládeže. Sportovní organizace totiž plní funkci institucí, které jsou zodpovědné za vzdělávání mládeže, nemají jen za cíl trénovat jejich tělesné schopnosti a poskytovat jim výchovnou podporu, ale hrají i velmi důležitou sociální funkci na širokou veřejnost, na kterou působí. Zejména dospívající mládeži poskytuje sport profesionální i amatérský pozitivní vzory náplně jejich volného času a tím působí jako účinná prevence proti společensky nežádoucímu chování.

Také Česká charta proti dopingu z 2. prosince 1993 upozorňuje na etické a morální principy sportu, doping přirovnává k užívání drog. Zdůrazňuje nutnost dohledu zejména na nejmladší věkové skupiny a dále upozorňuje, že se týká i aktivit nesoutěžního charakteru. Dále se v chartě rozděluje odpovědnost mezi účastníky sportovního dění, nejenom na

²⁴⁸ BLACKSHAW, I. Settling international sports disputes through the Court of Arbitration for Sport. *Sports Law & Taxation*, 2020, roč. 11, č. 2, s. 8–12. ISSN 2211-0895.

sportovce, ale i na lékaře a trenéry. Důraz je kladen na kontrolu zneužívání dopingových prostředků, která by měla být objektivní, důsledná a systematická. Zejména požadavek na systematickost je obtížně splnitelný, kdy u vrcholových sportovců může dopingová kontrola konat během závodů i několik hodin, neboť postup komisařů není harmonizován a sjednocený. Zde je nejvíce vidět, jak důležité je dodržovat princip proporcionality mezi prevencí a bojem proti dopingů na jedné straně a ochrany soukromí na té druhé. Boj proti dopingů je zdůvodňován tím, že je zásadně proti duchu sportu, který dle světového antidopingového kodexu je definován následujícími hodnotami. Na první místo se řadí etika, fair play a poctivost, dále zdraví, vynikající výkony, charakter a výchova, radost a zábava, týmová spolupráce, oddanost a vědomí odpovědnosti, úcta k pravidlům a zákonům, sebeúcta a úcta k ostatním účastníkům, odvaha, pospolitost a solidarita. Výše uvedené je v zásadě podstatou celého olympismu.

Mezinárodní úmluva UNESCO proti dopingů z 19. října 2005 upozorňuje na důležitou roli sportu jako prostředku mezinárodního porozumění a míru. A zdůrazňuje také míru vlivu, který mají vynikající sportovci na mládež. Rovněž si uvědomuje nezbytnost provádět a podporovat výzkum za účelem zjišťování dopingů. Apeluje na orgány veřejné správy, které nesou rovněž svůj díl odpovědnosti.

Evropská antidopingová úmluva z prosince 1989 doplňuje boj proti dopingů o aktivitu směřující k eliminaci dopingů v sportu, domácí koordinaci a snahu vedoucí k omezení dostupnosti a užívání dopingových prostředků a metod.

Komise ministrů Rady Evropy také již přijala Rezoluci (67) 12 o dopingů atletů, Doporučení č. R (79) 8 o dopingů ve sportu, Doporučení č. R (84) 19 o „Evropské antidopingové chartě pro sport“ a Doporučení č. R (88) 12 o zavedení dopingové kontroly bez ohlášení mimo soutěže, a dále Doporučení č. 5 o dopingů přijaté 2. Mezinárodní konferencí ministrů a vyšších činníků, odpovědných za sport a tělesnou výchovu, pořádanou UNESCO v Moskvě (1988).

Právní zásady, které jsou použitelné v oblasti dopingů, mají mezinárodní aspekty a byly vytvořeny judikaturou Rozhodčího soudu (CAS). Arbitrážní soud pro sport používá obecné právní zásady, jako je legalita a právní jistoty, princip dobré víry, formální procesní práva, nulla poena sine lege scripta a zákaz diskriminace. Dokonce, přesto že se profesionální sport sám stal více či méně ekonomickou činností, boj proti dopingů nesleduje ekonomické cíle. Hlavním důvodem pro něj je podpořit „fair play“, což je nezbytné pro sport samotný. Tento sociální cíl odůvodňuje oprávněnost antidopingů. Dopingové látky mají negativní

dopad na zdraví sportovců a jsou v rozporu s integritou, objektivitou a etikou soutěží. Jak všichni dobře víme ztráta důvěryhodnosti sportu je rovna ztrátě komerční hodnoty sportu. Soud uvedl ve svém rozhodnutí, že základní pravidlo sportu je nedovolit dopingové látky. Musí být jasné, že sport sám o sobě je bezplatná a ne hospodářskou činnost a to i přesto, že dnešní sportovci jsou profesionálové. Jinými slovy antidopingová legislativa se zabývá pouze neekonomickými prvky sportovní činnosti. Přesto se ale nemůžeme jednoduše vyhnout ekonomickým dopadům antidopingové legislativy.

Boj proti dopingů ve sportu je založen na všeobecně sdíleném mezinárodním konsensu o jeho důležitosti pro harmonický vývoj lidské společnosti a jako takový je podpořen mnoha výše zmíněnými mezinárodními i národními legislativními opatřeními. Na druhé straně jeho praktická realizace vyžaduje omezení některých práv sportovců, jako je povinnost zdržovat se na místě hlášeného pobytu, poskytovat svá biologická data ke kontrole. Některá z těchto omezení mohou být v rozporu s právy zaručenými podle jiné legislativy, jako je například Všeobecná deklarace lidských práv, nebo Obecné nařízení o ochraně osobních údajů 95/46/ES (GDPR) a související zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Je proto nezbytné hledat optimální kompromis mezi osobnostními právy sportovců a jejich omezováním způsobeným technickými možnostmi kontroly dopingů.

Analytické metody detekce zakázaných látek se nesmírně rychle vyvíjejí. Domnívám se, že CAS by měl upravit svá pravidla tak, aby dopingové kontrolní laboratoře byly vždy povinny používat nejnovější metody, které co nejméně zatěžují sportovce a omezují jeho práva. Například pokud je možné přesnější metodou detekovat zakázané látky za delší časové období, musí se tomu přizpůsobit i frekvence testování.

Hovoříme-li o právních zásadách, jednou z nich je právo na informace. Toto právo můžeme najít v ústavě každého demokratického státu a ve všech právních dokumentů zabývajících se lidskými právy. Význam sportovců, kteří mají přístup k relevantním informacím, je implicitní v četných rozhodnutích CAS zabývajících se problematikou kontaminovaných doplňků stravy, v nichž existence snadno dostupné informace je považována za důležitý faktor při rozhodování, zda sportovec je na omylu a do jaké míry. V rozhodčím panelu z roku 2001 bylo uvedeno, že: „Jako obecnou poznámku, panel uvádí, že sportovní svět si byl dobře vědom, po docela dlouhý čas ještě před hrami roku 2000 v Sydney, rizik v souvislosti s použitím tzv. doplňků stravy. Tedy rizika, že mohou být kontaminovány, nebo ve skutečnosti vylepšeny anabolickými steroidy, aniž by to bylo uvedeno na etiketě obalu. Vyskytlo se i několik případů pozitivních testů na nandrolon, které

byly přičítány doplňkům stravy a které byly široce publikovány ve sportovním tisku. Jeden z posledních případů se stal v průběhu olympijských her v Salt Lake City, kde si vzal lyžař Baxter Vick lék na nachlazení, který používal ve Velké Británii. Nicméně si neověřil složení léku a americká verze tohoto léku obsahovala levometamfetamin, který je zakázán podle kodexu WADA. Přestože lék nemá vliv na zvýšení výkonu, byl diskvalifikován a přišel o bronzovou medaili. Hovoříme-li o právu být informován, považuji za důležité zdůraznit, že ve výše uvedeném případě se jedná o hráče, který nebyl řádně informován o pozitivním výsledku A vzorku. V zadání CAS jsme mohli vidět, že komise nedopustil snížení sankce, pokud jde o skutečnost, že formální procesní pravidla nebyla dodržena. Tam vidím střet zájmů. Na jedné straně máme princip objektivní odpovědnosti, který je často nespravedlivý vůči sportovcům.

Sportovní nařízení by měla být napsána v jazyce, který je srozumitelný pro každého jednotlivého sportovce a postupy orgánů, které je vykonávají, musí být konzistentní a předvídatelné, jak je zdůrazněno v jednom případě, který se zabýval Mezinárodní střeleckou unií: *„Boj proti doping je náročný a to může vyžadovat přísná pravidla. Ale tvůrci pravidel a vykonavatelé pravidel musí začít tím, že jsou přísná na ně. Předpisy, které mohou mít vliv na kariéru sportovců, musí být předvídatelné. Musí podpořit řádně oprávněné subjekty. Předpisy musí být přijaty ústavně správným způsobem. Sportovci a úředníci by neměli být konfrontováni s houští vzájemně si konkurujících nebo dokonce protichůdných pravidel, která chápe pouze na základě de facto praxe v průběhu mnoha let malá skupina zasvěcených.“*²⁴⁹

Velmi dobrým příkladem jsou soudní systémy s pravidly a principy, které jsou použitelné pro každého a kdykoliv. Bohužel v dopingových případech můžeme najít principy, které jsou v rozporu s touto zásadou, jako je princip objektivní odpovědnosti, který je základním kamenem antidopingových předpisů v kodexu WADA a byl mnohokrát diskutován. Důkazní břemeno padá na hráče, kteří musí prokázat svou nevinu a dokonce, když jsou úspěšní, není to při sankcích respektováno.

Jedním z cílů v boji proti doping je snížení nákladů na dopingové kontroly a snížení rizika možné korupce lékařů. Dále nesmíme zapomenout na neustálé hledání detekce nových výkon zvyšujících látek, které jsou distribuovány na trh prostřednictvím internetu. V tomto směru lékařská věda v úzké spolupráci s laboratorními odborníky a vědeckým výborem WADA by mohla přispět k identifikaci možných nových drog a zvolit sankce odpovídající jejich zneužití. Genetický doping a jeho odhalování je jednou z hlavních výzev pro inovace

²⁴⁹ <https://www.wada-ama.org/en/resources/cas-international-shooting-sport-federation-issf-v-wada>

dopingových laboratoří. Měli bychom být velmi opatrní, aby nebyl vědecký pokrok zneužit pro zvyšování výkonnosti ve sportu. Pokroku v boji proti dopingům bylo dosaženo v některých zemích a jejich právních systémech. Vezmu jako příklad trestního zákon České republiky, kde byl teprve nedávno zaveden nový trestný čin doping. Obsahuje kvalifikované sankce, pokud je trestný čin spáchán na dětech mladších 15 let, nebo je-li trestný čin spáchán lékařem. Maximální odnětí svobody je 12 let, když se stala škoda na zdraví nebo smrt dvou lidí, nebo když byl trestný čin spáchán s podporou organizované skupiny z více než dvou zemí. Kriminalizaci dopingů vidím jako velmi důležitý aspekt v boji proti dopingům. Dá se říci, že sankce, které jsou uloženy sportovci v případě pozitivních testů, jsou dostatečně přísné. Nicméně z mého pohledu je nutné potrestat nejen sportovce, ale i trenéry, lékaře a rodiče, kteří jsou zodpovědní za sportovce. Ještě citlivější je případ mladých sportovců a jejich trenérů. Pokud chceme účinně bojovat s dopingem, musíme najít každý jednotlivý prvek široké sítě.

Domnívám se, že lze řešení problémů diskutovaných v práci shrnout do následujících nejdůležitějších bodů:

- Sportovní legislativa nutně zasahuje (omezujícím způsobem) do základních lidských práv sportovce. Ať už se jedná o ohlašování místa pobytu, povinné lékařské odběry, omezení možnosti měnit kluby jen v rámci přestupových oken, omezení rovného zacházení (oddělené soutěže mužů a žen, zdravých a postižených), nebo vrozené odlišnosti zvýhodňující sportovce atd. Proto její tvorba vyžaduje pečlivé zvažování nezbytnosti a účelnosti navrhovaných omezení.
- Sportovní arbitráž vyžaduje vysoce kvalifikované rozhodce, kteří mimo znalost mezinárodního práva, stanov jednotlivých mezinárodních nebo národních sportovních svazů a pravidel jednotlivých sportů potřebují v dopingových kauzách i znalosti biochemie a farmacie, aby mohli kvalifikovaně a objektivně rozhodovat. To v kombinaci s minimálními opravnými prostředky arbitráží a často nevratnými dopady na postiženého sportovce představuje mimořádně náročný proces na jejich výběr a morální integritu a vyvolává otázku na jejich odpovědnost. Proto stojí za úvahu, zda by CAS neměl zavést kvalifikační testy svých rozhodců, případně jejich jmenování na omezené období.
- Nové možnosti dopingů i prostředky jejich odhalování a kontroly se rychle vyvíjejí a proto je nezbytné dynamicky a stejně rychle reagovat adaptací příslušné mezinárodní i národní antidopingové legislativy.

- Jednotlivé národní antidopingové legislativy je potřeba sjednotit, tak, aby jejich rozdíly nemátly sportovce a případně neumožňovaly obcházet antidopingová pravidla.
- Tato legislativa ale vždy musí být minimalistická ve smyslu, aby co nejméně omezovala práva sportovců jen tak, jak to současná úroveň znalostí metod odhalování nejen dopingů vyžaduje.
- Je nezbytné zlepšit vzdělávání sportovců a funkcionářů tak, aby se zabránilo nevědomému porušení antidopingových a dalších sportovních pravidel, nebo používání nově zakázaných látek.
- Je potřeba sjednotit standardy testování zakázaných látek, posílit výzkum analytických metod testování a sdílet nové poznatky v této oblasti.
- Arbitrážní rozhodování, které může nevratně zničit mnohaleté úsilí sportovce, musí být vždy založeno jen na objektivních důkazech. Proto se ve sportovním právu musí pečlivě dodržovat zásada *In dubio pro reo*. Například známá dopingová zpráva profesora McLarena s dalekosáhlými dopady na ruské atlety při pečlivém studiu odhaluje míchání faktů a domněnek.
- Podobně je nutné se vyhýbat aplikování principu kolektivní viny, pokud to není nezbytně nutné a lze například u jednotlivého sportovce prokázat pomocí moderních analytických metod, že nepoužil žádné dopingové prostředky.
- V neposlední řadě by sportovní legislativa měla chránit sportovce před nežádoucími politickými i ekonomickými vlivy, například formou omezení finančního objemu reklamy.
- Za nezbytné též považuji pravidelně publikovat judikaturu CASu a následně ji reflektovat do úpravy předpisů, aby byla zajištěna větší míra právní jistoty.

Shrneme-li výše zmíněné body a porovnáme-li je se současnými pravidly a praxí CASu je zřejmé, že zřízení CASu bylo pozitivním krokem pro řešení mnoha sportovních sporů, z nichž některé, jako případ běžkyně Semenyanové a její extrémní hladiny testosteronu, jsou i nesmírně obtížně řešitelné. Nicméně v současné době je třeba, aby se CAS zbavil svých dětských nemocí, tedy aby se podrobil důkladnému kritickému zhodnocení své dosavadní činnosti a z něho plynoucí zásadní reformě pravidel i jejich praktického uplatnění. Reforma musí zajistit skutečně nezávislé a objektivní rozhodování sportovních kauz oproštěné od jakýchkoliv skupinových nebo politických vlivů. Rozhodování založené

na objektivních faktech a ne na subjektivních domněnkách. Je především nezbytné zajistit rovnoprávnost sportovců a sportovních řídicích orgánů a sjednotit judikaturu. Tedy realizovat právo na spravedlivý proces, respektující právní kořeny evropského práva včetně zásady *In dubio pro reo*.

Použité prameny a literatura

1. BELOFF, M. a kol. (2012). *Sports law*. Bloomsbury Publishing. ISBN 978-1-84113-367-6.
2. BELOFF, M. J. Is There a Lex Sportiva? In SIEKMANN, R., SOEK, J., eds. *Lex sportiva: what is sports law?* (s. 69–70). The Haag: Springer, 2012. ISBN 978-90-6704-828-6.
3. BERNASCONI, M. ed. *International Sports Law and Jurisprudence of the CAS, 4th CAS and SAV/FSA Conference Lausanne 2012*. Bern: Colloquium – Editions Weblaw, 2014. ISBN 978-3-906230-11-5.
4. BESSON, S. Note: A. v. Z., Federation internationale de football association (FIFA) et X., Federal Supreme Court of Switzerland, 1st Civil Law Chamber, 4A_304/2013, 3 March 2013. *Revue de l'arbitrage: Bulletin du Comité français de l'arbitrage*, 2014, s. 694–697. ISSN 0556-7440.
5. BLACKSHAW, I. CAS 92/A/63 GUNDEL v FEI. In ANDERSON, J., ed. *Leading Cases in Sports Law. ASSER International Sports Law Series* (s. 65–74). The Haag: Asser Press, 2013. ISBN 978-90-6704-908-5.
6. BLACKSHAW, I. *Leading Cases in Sports Law*. Berlin: Springer, 2013. ISBN 978-90-6704-908-5.
7. BLACKSHAW, I. *Sport, Meditation and Arbitration*. The Haag: Asser Press, 2009. ISBN 978-90-6704-307-6.
8. BLACKSHAW, I., SIEKMANN, R., SOEK, J., eds. *The Court of Arbitration for Sports 1984–2004*. The Haag: Asser Press, 2006. ISBN 978-90-6704-204-8.
9. COCCIA, M. The jurisprudence of the Swiss Federal Tribunal on challenges against CAS awards. In BERNASCONI, M. ed. *International Sports Law and Jurisprudence of the CAS, 4th CAS and SAV/FSA Conference Lausanne 2012*. Bern: Colloquium – Editions Weblaw, 2014. ISBN 978-3-906230-11-5.
10. DARWIN, C. *On the origin of species by means of natural selection*. London: Murray, 1859.
11. DAVID, P. *A Guide to the World Anti-doping Code: The Fight for the Spirit of Sport*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017. ISBN 978-1-31680-962-4.

12. DETLEF, T., HEMMERSBACH, P., eds. *Doping in Sports*. Oslo: Springer, 2010. ISBN 978-3-540-79087-7.
13. ERBSEN, A. The Substance and Illusion of Lex Sportiva. In BLACKSHAW, I., SIEKMANN, R., SOEK, J., eds. *The Court of of Arbitration for Sports 1984–2004*. The Haag: Asser Press, 2006. ISBN 978-90-6704-204-8.
14. GABRIŠ, T. *Športové právo*. Bratislava: Eurokodex, 2011. ISBN 978-80-894-4752-7.
15. GARDINER, S. a kol. *Sports law*. London, New York: Routledge, 2012. ISBN 978-0-4155-9183-6.
16. HAMERNÍK, P. *Sportovní právo s mezinárodním prvkem*. Praha: Auditorium, 2007. ISBN 978-80-903786-1-2.
17. HAMERNÍK, Pavel. *Sportovní právo. Hledání rovnováhy mezi specifickou sportovní úpravou a platným právem*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2012. ISBN 978-80-87439-07-4.
18. KRÁLÍK, M. *Právo ve sportu*. Praha: C. H. Beck, 2001. ISBN 80-7179-532-1.
19. KUBÍČEK, J. *Sport a právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6040-1.
20. KUKLÍK, J. a kol. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-28-5.
21. LENSKEY JEFFERSON, H. *Sports Law and the Court of Arbitration for Sport', Gender, Athletes' Rights, and the Court of Arbitration for Sport. Emerald Studies in Sport and Gender* (s. 13–40). Bingley: Emerald Publishing Limited, 2018. ISBN 978-1-78754-240-2.
22. LINDHOLM, J. *Court of Arbitration for Sport and Its Jurisprudence: An Empirical Inquiry into Lex Sportiva*. Springer, 2019. ISBN 978-94-6265-284-2.
23. MAVROMATI, D., REEB, M. *The Code of the Court of Arbitration for Sport: Commentary, Cases and Materials*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-90-411-3873-6.
24. MESTRE, A. *The Law of the Olympic Games*. The Haag: Asser Press, 2009. ISBN 978-90-6704-304-5.
25. MULLER, K. R. History of Doping and Doping Control. In: THIEME, D., HEMMERSBACH, P., eds. *Doping in Sports: Handbook of Experimental Pharmacology* (s. 1–23). Berlin: Springer, 2010. ISBN 978-3-540-79087-7.

26. NAFZIGER, J. A. *Lex Sportiva*. In SIEKMANN, R., SOEK, J., eds. *Lex sportiva: what is sports law?* (s. 53–57). The Haag: Springer, 2012. ISBN 978-90-6704-828-6.
27. NOLL, R. Competition Policy in European Sports after the Bosman Case. In KESENNE, S., JEANRENAUD, C., eds. *Competition Policy in Professional Sports: Europe after the Bosman Case*. Antwerp: Standaard, 1999. ISBN 90-341-1160-1.
28. PAOLI, L., DONATI, A. The Sports Doping Market: Understanding Supply and Demand, and the Challenges of Their Control. New York: Springer, 2014. ISBN 978-1-4614-8241-3.
29. PATOCCHI, P. Předběžná opatření v mezinárodní arbitráži. In BERNASCONI, M., ed. *Mezinárodní sportovní právo a rozhodovací praxe CAS* (s. 68–72). 2012.
30. REEB, M. The Role and Functions of the Court of Arbitration for Sports (CAS). In BLACKSHAW, I., SIEKMANN, R., SOEK, J., eds. *The Court of Arbitration for Sports 1984–2004*. The Haag: Asser Press, 2006. ISBN 978-90-6704-204-8.
31. RIGOZZI, A., HASLER, E. ‘Sports Arbitration under the CAS Rules’. In ARROYO, M., ed. *Arbitration in Switzerland: The Practitioner’s Guide*. Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-90-411-3377-9.
32. ROZEHNALOVÁ, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-004-2.
33. SIEKMANN, R., SOEK, J., eds. *Lex Sportiva: What is Sports Law?* The Haag: Springer. ISBN 978-90-6704-828-6.
34. SOEK, J. *The strict liability principle and the human rights of athletes in doping cases*. The Haag: Asser Press, 2006. ISBN 978-90-6704-226-0.
35. TROVA, E., ALEXANDRAKIS, V., SKOURIS, P. *The Law of Olympic Games of European Union*. Baden-Baden: Nomos, 2011. ISBN 978-3-8329-6372-9, s. 102.
36. *Ústava České republiky: Listina základních práv a svobod; Zákon o volbě prezidenta republiky*. Český Těšín: Poradce, [2019]. *Zákony do kapsy*. ISBN 978-80-7365-430-6.
37. VRÁJÍK, M. *Judikatura Nejvyššího soudu z pohledu Nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích*. Praha: Anag, 2014. ISBN 978-80-7263-846-8.
38. WADDINGTON, I., SMITH, A. *An introduction to drugs in sport*. 2. vydání. Milton Park: Routledge, 2009. ISBN 978-0-2038-8598-7.

Odborné články

1. BLACKSHAW, I. Settling international sports disputes through the Court of Arbitration for Sport. *Sports Law & Taxation*, 2020, roč. 11, č. 2, s. 8–12. ISSN 2211-0895.
2. BOISSON DE CHAZOUMES, L., COUTURIER, S. CAS procedures and their efficiency. *CAS Bulletin*, 2019, č. 2, s. 7–17. ISSN 1353-0232.
3. DE MONDENARD, J.-P. Historique et evolution du dopage. *Annales de Toxicologie Analytique*, 2000, roč. 12, č. 1, s. 5–18. ISSN 0768-598X.
4. DELBEKE, F. From Amanita Muscaria to Somatotropine: The Doping Story. *Biology of Sport*, 2000, roč. 17, č. 2, s. 81–86.
5. D'ESTE, B. R. Sport doping in times. *Medicina nei secoli*, 2018, roč. 4, č. 2, s. 1–10. ISSN 0394-9001.
6. DIKIC, N. a kol. Sports physicians, ethics and antidoping governance: between assistance and negligence. *British Journal of Sports Medicine*, 2013, roč. 47, č. 11, s. 701–704. ISSN 0306-3674.
7. DUVAL, A., VAN MAREN, O. The Labour Status of Professional Football Players in the European Union: Unity in/and/or diversity? *European Law Journal*, 2017, roč. 8, č. 3, s. 258–278. ISSN 1468-0386.
8. FOSTER, K. Lex Sportiva and Lex Ludica: the Court Of Arbitration for Sport's Jurisprudence. *The Entertainment and Sports Law Journal*, 2005, roč. 3, č. 2. ISSN 1748-944X.
9. GORBYLEV, S. A short story of an athlete: does he question independence and impartiality of the Court of Arbitration for Sports? *The International Sports Law Journal*, 2013, roč. 13, č. 3–4, s. 294–298. ISSN 1567-7559.
10. HAMERNÍK, P. Je rozhodčí soud pro sport skutečně nejvyšším sportovním soudem? *Právník*, 2012, č. 11, s. 1208–1222.
11. HAMERNÍK, P. The Impact of EC Law on Sport in the Czech Republic. *International Sports Law Journal*, 2004. ISSN 2213-5154.
12. KAUFMANN-KOHLER, G. Arbitral Precedent: Dream, Necessity or Excuse? The 2006 Freshfields Lecture. *Arbitration International*, 2007, roč. 23, č. 3, s. 357–378. ISSN 0957-0411.

13. KOLLY, K., GREFFIER, N., CARRUZZO, M. B. Swiss Case Law. *ASA Bulletin*, 2014, s. 305. ISSN 1010-9153.
14. KŘIŽAN, L. Mal by mať profesionálny futbalista na Slovensku postavenie zamestnanca? *Bulletin slovenskej advokácie*, 2009, roč. 15, č. 3, s. 28–34. ISSN 1335-1079.
15. LUKOMSKI, J. Arbitration Clauses in sport governing bodies' statutes: consent or restraint? Analysis from the perspective of Article 6(1) of the European Convention on Human Rights. *The International Sports Law Journal*, 2013, roč. 13, č. 1–2, s. 60–70. ISSN 1567-7559.
16. MAVROMATI, D. The CAS Panel's Right to Exclude Evidence Based on Article R57 Para. 3 CAS Code: A Limit to CAS Full Power of Review? *CAS Bulletin/Bulletin TAS*, 2014.
17. MÖLLER, I. a kol. Screening for the synthetic cannabinoid JWH-018 and its major metabolites in human doping controls. *Drug testing and analysis*, 2011, roč. 3, č. 9, s. 609–620. ISSN 1942-7611.
18. PANAGIOTOPOULOS, D. Sporting jurisdictional order and arbitration. *The Tsinghua China Law Review*, 2013, roč. 10, č. 130, s. 130–140. ISSN 2151-8904.
19. PAULY, J. K základným otázkám tzv. športovního práva. *Právnícké listy*, 2018, roč. 2, č. 2, s. 8–14. ISSN 2533-736X.
20. RIGOZZI, A. Challenging Awards of the Court of Arbitration for Sports. *Journal of International Dispute Settlement*, 2010, roč. 1, č. 1, s. 217–265. ISSN 2040-3585.
21. RIGOZZI, A. Le délai d'appel devant le Tribunal arbitral du sport – Quelques considérations à la lumière de la pratique récente. In ZEN-RUFFINEN, P., ed. *Le temps et le droit – Recueil de travaux offerts à la Journée de la Société suisse des juristes* (s. 255–272). Basel: Helbing & Lichtenhahn, 2008. ISBN 978-3-71902-783-4.
22. ROS, J. J., PELDERS, M., DE SMET, P. A case of positive doping associated with a botanical food supplement. *Pharmacy World and Science*, 1999, roč. 4, s. 44–46. ISSN 1573-739X.
23. STAMPA, G. The Prague rules. *Arbitration International*, 2019, roč. 35, č. 2, s. 221–244. ISSN 1875-8398.
24. STATUTE, N. A. Consolidated Index of Articles, Notes & Decisions. *ASA Bulletin*, 2014, vol. 32, č. 4.

České soudy

1. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. září 2011, sp. zn. 28 Cdo 2304/2011. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, 2010 [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/5D9AD8D54BC79155C1257A4E00657CEA?openDocument&Highlight=0

Německé soudy

1. Rozhodnutí mnichovského soudu ze dne 26. února 2014. Věc 37 O 28331/12 [online]. [cit. 2020-07-15]. Dostupné z: <http://www.isu.org/en/about-isu/isu-disciplinary-commission-decisions-and-cases>
2. Rozhodnutí odvolacího soudu ze dne 19. ledna 2015. Věc U 1110/14 Kart. [online]. [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <http://www.isu.org/en/about-isu/isu-disciplinary-commission-decisions-and-cases>
3. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 7. června 2006. Věc KZR 6/15. [online]. [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <http://www.isu.org/en/about-isu/isu-disciplinary-commission-decisions-and-cases>

Soudy Evropské unie

1. Rozsudek Soudu prvního stupně (čtvrtého senátu) ze dne 30. září 2004. Věc T-313/02. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30d6a438b901ebc40778fe39324f6ec5271.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxyMbNf0?text=&docid=84831&pageIndex=0&dclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&cid=35093>
2. Rozsudek ESD (třetího senátu) ze dne 18. července 2006. Věc C-519/04 P. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=ecli:ECLI:EU:C:2006:492>

Švýcarský federální tribunál

1. Rozhodnutí Švýcarského federálního tribunálu ze dne 15. 3. 1993. Věc SFT 4P.217/1992. In: *Recueil des sentences du TAS / Digest of CAS Awards II 1998–2000*.
2. Rozhodnutí Švýcarského federálního tribunálu ze dne 7. 2. 2001. Roberts case. Věc 4P.230/2000. In: *Recueil des sentences du TAS, 2001–2003: Digest of CAS awards*.

Internetové zdroje

1. Activities of the CAS Divisions at the Olympic Games Rio 2016. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Report_on_the_activities_of_the_CAS_Divisions_at_the_2016_Rio_Olympic_Games__short_version__FINAL.pdf
2. Ad hoc Divisions In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/ad-hoc-division.html>
3. Addresses and contacts In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/general-information/addresses-and-contacts.html>
4. ADR [online]. American arbitration association, 2020 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.adr.org/>
5. AIMS [online]. Alliance of Independent Recognised Members of Sport, 2020 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <http://aimsisf.org/news/tag/aiowf/>
6. Andreea Raducan asks IOC for gold medal back from 2000 Olympics. In: *ESPN* [online]. Serving sports fans, 2015 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: https://www.espn.com/olympics/gymnastics/story/_/id/13153317/andreea-raducan-asks-ioc-gold-medal-back-2000-olympics
7. ANOC [online]. Association of National Olympic Committees, 2020 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.anocolympic.org/>
8. Anti-doping Division. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <http://www.tas-cas.org/en/arbitration/anti-doping-division.html>

9. Arbitration CAS 2011/A/2436 Associação Académica de Coimbra – OAF v. Suwon Samsung Bluewings FC, award of 25 May 2012. In: *Jurisprudence TAS/CAS* [online]. 2012 [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/2436.pdf>
10. Arbitration CAS 2013/A/3453 FC Petrolul Ploiesti v. Union des Associations Européennes de Football (UEFA), award of 20 February 2014 (operative part of 28 January 2014). In: *Jurisprudence TAS/CAS* [online]. 2014 [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/3453.pdf>
11. Arbitration CAS 2015/A/4053 Martin Sus v. Czech Republic Football Association (CRFA), award of 19 January 2016. In: *Jurisprudence TAS/CAS* [online]. [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/4053.pdf>
12. Arbitration CAS 2018/A/5618 Shabab Al Ahli Dubai Club v. Shanghai SIPG Football Club, award of 10 October 2018. In: *Jurisprudence TAS/CAS* [online]. 2018 [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: <http://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/5618.pdf>
13. Arbitration CAS ad hoc Division (O.G. Sydney) 00/011 Andreea Raducan / International Olympic Committee (IOC), award of 28 September 2000. In: *Arbitration Law* [online]. 2000 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: http://www.arbitrationlaw.com/files/free_pdfs/CAS%2000-011%20AR%20v%20IOC%20Award.pdf
14. Arbitration costs. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/arbitration-costs.html>
15. Arbitration Tribunal for Football (TAF) – Court of Arbitration for Sport (CAS) [online]. [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: https://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/tas_827_en_63.pdf
16. ASOIF [online]. The Association of Summer Olympic International Federation, 2020 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.asoif.com/>
17. BLACKSHAW, I. Doping: CAS establishes an anti-doping division. In: *Sports and Taxation* [online]. 2019 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.sportsandtaxation.com/2019/01/doping-cas-establishes-an-anti-doping-division/>
18. BUBNÍK, G. Dopingová aféra rychlobruslařky Pechsteinové pokračuje. In: *Česká pozice Lidovky.cz* [online]. [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <http://ceskapozice.lidovky.cz/>

- dopingova-aféra-rychlobruslarky-pechsteinova-pokracujepeu-
/tema.aspx?c=A150310_103935_pozice-tema_lube
19. BUBNÍK, G. Dopingová aféra rychlobruslařky Pechsteinové pokračuje. In: *Lidovky.cz* [online]. 2018 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: [http://ceskapozice.lidovky.cz/dopingova-aféra-rychlobruslarky-pechsteinova-pokracujepeu-
/tema.aspx?c=A150310_103935_pozice-tema_lube](http://ceskapozice.lidovky.cz/dopingova-aféra-rychlobruslarky-pechsteinova-pokracujepeu-/tema.aspx?c=A150310_103935_pozice-tema_lube)
 20. Bulletin TAS/CAS Bulletin. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport, 2019 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Bulletin_2019_2_FINAL.pdf
 21. BURTON, M. Who is Jean-Marc Bosman? In: *Independent* [online]. 1995 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/sport/who-is-jean-marc-bosman-1602219.html>
 22. CAS 2008/A/1519 – FC Shakhtar Donetsk (Ukraine) v/ Mr. Matuzalem Francelino da Silva (Brazil) & Real Zaragoza SAD (Spain) & FIFA and CAS 2008/A/1520. In: *Arbitration Law* [online]. [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <https://arbitrationlaw.com/library/cas-2008a1519---fc-shakhtar-donetsk-ukraine-v-mr-matuzalem-francelino-da-silva-brazil-real>
 23. CAS 2012/A/2750 Shakhtar Donetsk v. FIFA & Real Zaragoza S.A.D. In: *Arbitration* [online]. Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <http://arbitration.kiev.ua/uploads/kucher/2750.pdf>
 24. CAS Anti-Doping Division. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/cas-anti-doping-division.html>
 25. CAS Mediation Rules (in force as from 1 September 2013; amended on 1 January 2016). In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: [https://www.tas-cas.org/
fileadmin/user_upload/CAS_Mediation_Rules_2016_clean_.pdf](https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/CAS_Mediation_Rules_2016_clean_.pdf)
 26. CIENCIALA, R., KMEC, J., SEDLÁČEK, D. Kauzy Pechsteinová a Mutu a mezinárodní sportovní arbitráž před Evropským soudem pro lidská práva. In: *Právní prostor* [online]. 2018 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: [https://www.pravniprostor.cz/
clanky/ostatni-pravo/kauzy-pechsteinova-a-mutu-a-mezinarodni-sportovni-arbitraz-
pred-evropskym-soudem-pro-lidska-prava](https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/kauzy-pechsteinova-a-mutu-a-mezinarodni-sportovni-arbitraz-pred-evropskym-soudem-pro-lidska-prava)

27. Code of Sports-related Arbitration, in force as from 1 July 2020 In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/CAS_Code_2020__EN_.pdf
28. Code of Sports-related Arbitration: In force as from 1 July 2020. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/CAS_Code_2020__EN_-_modifications_visible.pdf
29. Code: Statutes of ICAS and CAS. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <http://www.tas-cas.org/en/icas/code-statutes-of-icas-and-cas.html>
30. Conventions. In: *UNESCO* [online]. United Nations Educational Scientific and Cultural Organization [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/eri/la/convention.asp?KO=31037&language=E>
31. ČAFH [online]. Praha: Česká asociace fotbalových hráčů, 2020 [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: <https://cafh.cz/>
32. Decision of the Dispute Resolution Chamber. In: *FIFA* [online]. Fédération Internationale de Football Association, 2020 [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <https://resources.fifa.com/image/upload/mandjeck.pdf?cloudid=cqhzrmmppmsosns6frde>
33. Decisions of Dispute Resolution Chamber In: *FIFA* [online]. Fédération Internationale de Football Association [cit. 2020-08-31]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/who-we-are/legal/judicial-bodies/dispute-resolution-chamber/decisions/>
34. Decisions of Dispute Resolution Chamber. In: *FIFA* [online]. Fédération Internationale de Football Association [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/who-we-are/legal/judicial-bodies/dispute-resolution-chamber/decisions/>
35. Deloitte Football Money League Report 2020. In: *Deloitte* [online]. Manchester, 2020 [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/bg/en/pages/finance/articles/football-money-league-2020.html>
36. Directions with Respect to the Appeals Procedure before CAS (Code of Sports-related Arbitration, 2019 edition). In: *Recourses FIFA* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-25]. Dostupné z:

- <https://resources.fifa.com/image/upload/cas-directions.pdf?cloudid=gjxcv9hd2uzhkehjvqv5>
37. Dispute Resolution Chamber. In: *FIFA* [online]. Fédération Internationale de Football Association [cit. 2020-08-31]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/who-we-are/legal/judicial-bodies/dispute-resolution-chamber/faq/>
 38. Dokumenty: Kodex. In: *Antidoping* [online]. Antidopingový výbor ČR [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: http://www.antidoping.cz/dokumenty_kodex.php
 39. DUVAL, A. The Pechstein ruling of the Oberlandesgericht München – Time for a new reform of CAS? In: *Play the Game* [online]. 2015 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: https://playthegame.org/news/comments/2015/002_the-pechstein-ruling-time-for-a-new-reform-of-cas/
 40. ECtHR decision on Mutu and Pechstein case. In: *LawInSport* [online]. 2019 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: <https://www.sportslaw.world/pechstein-and-mutu-case/>
 41. E-Filing (dépôt en ligne). In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-30]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/e-filing/e-filing.html>
 42. EXNER, J. Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Mutu a Pechstein: Sportovní arbitrážní soud je nezávislým a nestranným soudem. Alespoň prozatím. In: *Právní prostor* [online]. 2018 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/mezinarodni-a-evropske-pravo/rozsudek-evropskeho-soudu-pro-lidska-prava-ve-veci-mutu-a-pechstein-sportovni-arbitrazni-soud-je-nezavislym-a-nestrannym-soudem-alespon-prozatim>
 43. FIPRO [online]. World Players' Union, 2020 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: <https://www.fifpro.org/en>
 44. Frequently Asked Questions [online]. [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <http://www.tas-cas.org/en/general-information/frequently-asked-questions.html>
 45. HAINDLOVÁ, M., PORSCHE, J. Který orgán je příslušný řešit otázku nástupnictví mezi fotbalovými kluby? In: *Právní prostor* [online]. 2019 [cit. 2020-08-09]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/author/mgr-marketa-haindlova-llm>
 46. HAMERNÍK, P. Je rozhodčí soud pro sport v Lausanne ideálním vzorem sportovní arbitráže? In: *EPI* [online]. EPI Právne systémy, 2018 [cit. 2020-08-09]. Dostupné z:

<http://www.epi.sk/odborny-clanok/je-rozhodci-soud-pro-sport-v-lausanne-idealnimvzorem-sportovni-arbitraze.htm>

47. HAMERNÍK, P. Odvolací řízení před Rozhodčím soudem pro sport (CAS). In: *Bulletin Advokacie* [online]. 2015 [cit. 2020-08-09]. Dostupné z: <http://www.bulletinadvokacie.cz/odvolaci-rizeni-pred-rozhodcim-soudem-pro-sport-cas>
48. History of the CAS. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <http://www.tas-cas.org/en/general-information/history-of-the-cas.html>
49. IBA guides, rules and other free materiál. In: *IBA* [online]. International bar association [cit. 2020-08-27]. Dostupné z: https://www.ibanet.org/Publications/publications_IBA_guides_and_free_materials.aspx
50. ICC [online]. International chamber of commerce, 2020 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <https://iccwbo.org/>
51. Inductive Logic. In: *Stanford Encyclopedia of Philosophy* [online]. Center for the Study of Language and Information, 2018 [cit. 2020-07-11]. Dostupné z: <https://plato.stanford.edu/entries/logic-inductive/>
52. International Convention against Doping in Sport. In: *UNESCO* [online]. United Nations Educational Scientific and Cultural Organization, [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/antidoping/international-convention-against-doping-in-sport/>
53. International Convention against Doping in Sport. In: *UNESCO* [online]. United Nations Educational Scientific and Cultural Organization, 2007 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://en.unesco.org/themes/sport-and-anti-doping/convention>
54. International Master in Sports Law, LLM. In: *Universidad Europea Law* [online]. 2020 [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: <https://universidadeuropea.es/en/real-madrid/program/international-master-in-sports-law>
55. International Olympic Committee (IOC) [online]. [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.olympic.org/the-ioc>
56. Is the pyramid structure of sport under threat from competition law? In: *Bloomsbury Professional* [online]. London, 2016 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.bloomsburylawonline.com/2016/11/10/pyramid-structure/>

57. Judicial systém. In: *Birosag* [online]. Courts of Hungary [cit. 2020-08-31]. Dostupné z: <https://birosag.hu/en/judicial-system>
58. Jurisdiction of the CAS upheld; a pathological clause has to be supplemented in a way that will ensure its effectiveness. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. 2011 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <http://www.swissarbitrationdecisions.com/jurisdiction-of-the-cas-upheld-a-pathological-clause-has-to-be-s/>
59. KUBÍČEK, J. Sportovní právo ve fotbale. In: *Právní prostor* [online]. 2014 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/sportovni-pravo-ve-fotbale>
60. LawinSport [online]. 2020 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.lawinsport.com/>
61. Legal aid. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/legal-aid.html>
62. LEVY, R. The jurisdiction of CAS in domestic football disputes – a potential pitfall. In: *LawInSport* [online]. 2014 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: <https://www.lawinsport.com/topics/item/the-jurisdiction-of-cas-in-domestic-football-disputes-a-potential-pitfall>
63. LISSE, L. Mezinárodní a národní sportovní arbitráž a její aktuální otázky. In: *Ústav práva* [online]. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2018 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.ustavprava.cz/blog/2018/11/mezinarodni-a-narodni-sportovni-arbitraz-a-jeji-aktualni-otazniky/>
64. Loi sur le Tribunal fédéral (LTF). In: *Le Conseil fédéral* [online]. [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <https://www.admin.ch/opc/fr/classified-compilation/20010204/index.html>
65. MAVROMATI, D. Jurisprudence of the Swiss Federal Tribunal in Appeals Against CAS Awards. *FSA/TAS Conference* [online]. 2014 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2573304
66. MAVROMATI, D., RIGOZZI, A. The application of Swiss law in doping cases before the CAS and the Swiss Federal Tribunal. In: *LawInSport* [online]. 2017 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.lawinsport.com/topics/item/the-application-of-swiss-law-in-doping-cases-before-the-cas-and-the-swiss-federal-tribunal>
67. MCLAREN, Richard H. The Independent Person Report. In: *Wada* [online]. Montreal: World Anti-doping Agency, 2016 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/20160718_ip_report_newfinal.pdf

68. Media release of the European Court of Human Rights. In: *ISU* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport, 2019 [cit. 2020-08-12]. Dostupné z: <https://www.isu.org/claudia-pechstein-case/19953-cas-press-release-claudia-pechstein-case/file>
69. Members 2019–2022. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/icas/members-2019-2022.html>
70. Mezinárodní úmluva proti dopingu ve sportu UNESCO. In: *MŠMT ČR* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/mezinarodni-umluvaproti-dopingu-ve-sportu-unesco>
71. MLSZ [online]. Hungarian Football Federation [cit. 2020-08-31]. Dostupné z: <https://en.mlsz.hu/>
72. Mutu and Pechstein v. Switzerland: Strasbourg's Assessment of the Right to a Fair Hearing in Sports Arbitration. In: *Strasbourg Observers* [online]. 2018 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <https://strasbourgobservers.com/2018/11/30/mutu-and-pechstein-v-switzerland-strasbourgs-assessment-of-the-right-to-a-fair-hearing-in-sports-arbitration/>
73. Nepohodlné rozhodnutí Mezinárodní sportovní arbitráže. In: *Česká justice* [online]. 2018 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/blog/nepohodlne-rozhodnuti-mezinarodni-sportovni-arbitraze/>
74. NOVÁK, O. Žaloba na určení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku. In: *Eprávo* [online]. 2015 [cit. 2020-08-10]. Dostupné z <https://www.epravo.cz/top/clanky/zaloba-na-urceni-neplatnosti-rozhodnuti-organu-spolku-98717.html>
75. Příloha č. 1, § 2 Procesního řádu FAČR. In: *FAČR* [online]. Praha: Fotbalová asociace České republiky, 2020 [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/uredni-deska-predpisy/262?category=1>
76. Reakce Rady na krize (IPCR). In: *Consilium Europa* [online]. Evropská rada, Rada EU [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/ipcr-response-to-crises/>
77. Regulations on the Status and Transfer of Players In: *FIFA* [online]. Fédération Internationale de Football Association [cit. 2020-09-03]. Dostupné z: https://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/regulations_on_the_status_and_transfer_of_players_en_33410.pdf

78. Regulations on the Status and Transfer of Players. In: *FIFA* [online]. Fédération Internationale de Football Association [cit. 2020-08-31]. Dostupné z: <https://resources.fifa.com/image/upload/regulations-on-the-status-and-transfer-of-players-2018-2925437.pdf?cloudid=c83ynehmkp62h5vgwg9g>
79. Regulations. In: *UEFA* [online]. The Union of European Football Associations [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/insideuefa/documentlibrary/regulations/index.html>
80. Resolving Disputes in Sport. In: *WIPO* [online]. World Intellectual Property Organization, 2020 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.wipo.int/ip-sport/en/dispute.html>
81. RIGOZZI, A., HASLER, E., QUIN, B. The 2011, 2012 and 2013 revisions to the Code of Sports-related Arbitration. Jusletter. *Juridique(s)* [online]. 2013 [cit. 2020-07-09]. ISSN 1424-7410. Dostupné z: <https://lk-k.com/wp-content/uploads/RIGOZZI-HASLER-QUINN-The-2011-2012-2013-Revisions-of-the-CAS-Code-Jusletter-3-June-2013-Annex.pdf>
82. Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <https://www.soud.cz/>
83. Rozhodnutí Švýcarského federálního tribunálu ze dne 10. února 2010. Pechstein. Věc 4A_612/2009. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <http://www.swissarbitrationdecisions.com/node/299>
84. Rozhodnutí Švýcarského federálního tribunálu ze dne 22. 3. 2007. Cañas. Věc 4P.172/2006 [online]. [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <https://law.marquette.edu/assets/sportslaw/pdf/2012-conf-canas-english.pdf>
85. Rozhodnutí Švýcarského federálního tribunálu ze dne 23. května 2003. Lazutina, Danilova vs. IOC, FIS a CAS. Věc BGE/ATF 129 III 445. In: *Recueil des sentences du TAS, 2001-2003: Digest of CAS awards*.
86. Rozhodnutí Švýcarského federálního tribunálu ze dne 28. září 2010. Pechstein. Věc 4A_144/2010. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: http://www.swissarbitrationdecisions.com/revision-of-cas-award-rejected-no-newlydiscovered-facts-or-sign?search=4A_144%2F2010
87. Rozhodnutí Švýcarského federálního tribunálu ze dne 9. 1. 2009. Dodo case. Věc 4A_460/2008. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. [cit. 2020-07-12].

- Dostupné z: http://www.swissarbitrationdecisions.com/jurisdiction-of-the-cas-arbitral-clause-byreference-to-regulati?search=4A_460%2F2008
88. Rules and Regulations. In: *FIFA* [online]. Fédération Internationale de Football Association [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/who-we-are/legal/rules-and-regulations/>
 89. Řád rozhodčích a delegátů. In: *FAČR* [online]. Praha: Fotbalová asociace České republiky, 2020 [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/uredni-deska-predpisy/256?category=1>
 90. ŘEZNÍČEK, P. Návrh novely zákona o podpoře sportu. *Právní prostor* [online]. 2019 [cit. 2020-07-09]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/navrh-novely-zakona-o-podpore-sportu>
 91. Sport [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/code-procedural-rules.html>
 92. Sport: Doping. In: *European Commission* [online]. [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/sport/>
 93. Sports Law. In: *Legal Disctionary* [online]. The Free Dictionary, 2006 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://legal-dictionary.thefreedictionary.com/sports+law>
 94. Sports Law. In: *NTU* [online]. Nottingham: Nottingham Trent University, 2020 [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: <https://www.ntu.ac.uk/study-and-courses/courses/find-your-course/law/pg/2020-21/sports-law>
 95. Sports-Law. In: *LLM Guide* [online]. Berlín: Master in Sports Law, 2020 [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: <https://llm-guide.com/concentrations/sports-law>
 96. Standard clauses. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/standard-clauses.html>
 97. Stanovy FAČR. In: *FAČR* [online]. Praha: Fotbalová asociace České republiky [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/document/download/64947>
 98. Stanovy ve znění účinném k 24. 5. 2019. In: *FAČR* [online]. Praha: Fotbalová asociace České republiky, 2019 [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/uredni-deska-predpisy/231?category=1>
 99. Swiss International Arbitration Decisions [online]. [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: <http://www.swissarbitrationdecisions.com/>

100. TAS/CAS [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/index.html>
101. The Board. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/icas/the-board.html>
102. The Covid-19, the Court of Arbitration for Sport (CAS) – Emergency Guidelines, valid from 16 March 2020 In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/CAS_Guidelines_COVID-19_15.05.20.pdf
103. The New York Convention [online]. [cit. 2020-08-25]. Dostupné z: <http://www.newyorkconvention.org/>
104. The Pyramid Structure Of Sport. In: *European Parliamentary Research Service Blog* [online]. 2015 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://epthinktank.eu/2015/09/04/eu-sport-policy-an-overview/fig1-4/>
105. Tribunal Federal [online]. [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: <https://www.bger.ch/fr/index.htm>
106. Update: ECtHR decision on Mutu and Pechstein case – final and binding since 5 February 2019. In: *Sport Law World* [online]. Hochrum bei Innsbruck: Dominik Kocholl, 2019 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.sportslaw.world/pechstein-and-mutu-case-update/>
107. Validity of an arbitration clause by reference. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. 2010 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <http://www.swissarbitrationdecisions.com/validity-of-an-arbitration-clause-by-reference/>
108. WADA [online]. Montreal: World Anti-Doping Agency, 2020 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/>
109. Webex [online]. 2020 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.webex.com>
110. World Anti-Doping Agency. In: *Wada* [online]. Montreal: World Anti-doping Agency, 2013 [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/en/governments>
111. World Anti-doping Code. In: *Wada* [online]. Montreal: World Anti-doping Agency, 2015 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/wada-2015-world-anti-doping-code.pdf>

Právní předpisy EU

1. Smlouva o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1428057714596&uri=CELEX:C2012/326/01>

Mezinárodní smlouvy

1. Luganská úmluva o příslušnosti soudů a uznání a výkonu a soudních rozhodnutí ze dne 15. října 2007. Rozhodnutí Rady 2007/712/ES. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. [cit. 2020-08-05]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/CS/TXT/?uri=CELEX%3A22007A1221%2803%29>
1. Mezinárodní úmluva proti dopingu ve sportu ze dne 19. října 2005, Organizace spojených národů [online]. [cit. 2020-08-05]. Dostupné z: http://www.antidoping.cz/documents/mezinarodni_umluva_proti_dopingu_ve_sportu_UNESCO.pdf
2. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/CS/ALL/?uri=celex%3A32012R1215>
3. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ze dne 4. listopadu 1950, Rada Evropy [online]. [cit. 2020-08-05]. Dostupné z: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_CES.pdf
4. Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů ze dne 6. listopadu 1959, Organizace spojených národů [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: www.newyorkconvention.org/11165/web/files/document/2/1/21350.pdf

Ostatní

1. 4A_476/2012, x v. A. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. 2012 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <http://www.swissarbitrationdecisions.com/procedural-good-faith-requires-objections-be-raised-immediately>
2. 4A_620/2012, X v. FIFA. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. 2012 [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: <http://www.swissarbitrationdecisions.com/sites/default/files/29%20mai%202013%204A%20%20620%202012.pdf>
3. Document 61993CJ0415 – Judgment of the Court of 15 December 1995. In: *EUR-lex* [online]. 1995 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61993CJ0415>
4. Kodex CAS z roku 1994, novelizovaný v roce 2004 [online]. [cit. 2020-08-05]. Dostupné z: http://www.tascas.org/fileadmin/user_upload/CAS_Code_2004_internet_pdf
5. List of arbitrators (football list). In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: <https://www.tascas.org/en/arbitration/list-of-arbitrators-football-list.html>
6. List of arbitrators (general list). In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: <https://www.tascas.org/en/arbitration/list-of-arbitrators-general-list.html>
7. Nález Ústavního soudu ČR ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. ÚS 3486/10 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-3486-10>
8. Nález Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. I. ÚS 318/06 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-318-06>
9. Nový občanský zákoník. In: *Občanský zákoník justice* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2013 [cit. 2020-08-10]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/>
10. Olympijská charta z roku 1908, účinná ke dni projednávání případu. [online]. [cit. 2020-08-05]. Dostupné z: <https://www.olympic.org/olympic-studies-centre/collections/officialpublications/olympic-charters>

11. Rozhodnutí 4A 282/2013 In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. 2013 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <http://www.swissarbitrationdecisions.com/case-list?page=6>
12. Rozhodnutí 4A_110/2012, X v. UCI. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. 2012 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: http://www.swissarbitrationdecisions.com/sites/default/files/9%20octobre%202012%204A%20110%202012_0.pdf
13. Rozhodnutí 4A_244/2012. In: *Tribunal Federal* [online]. 2012 [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: https://www.bger.ch/ext/eurospider/live/de/php/aza/http/index.php?highlight_docid=aza%3A%2F%2F17-01-2013-4A_244-2012&lang=de&type=show_document&zoom=YES&
14. Rozhodnutí 4A_388/2012. In: *Tribunal Federal* [online]. 2012 [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: https://www.bger.ch/ext/eurospider/live/de/php/aza/http/index.php?highlight_docid=aza%3A%2F%2F18-03-2013-4A_388-2012&lang=de&type=show_document&zoom=YES&
15. Rozhodnutí 4A_468/2013 In: *Tribunal Federal* [online]. 2013 [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: https://www.bger.ch/ext/eurospider/live/de/php/aza/http/index.php?highlight_docid=aza%3A%2F%2F21-10-2013-4A_468-2013&lang=de&type=show_document&zoom=YES&
16. Rozhodnutí 4A_682/2012. In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. 2012 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: http://www.swissarbitrationdecisions.com/sites/default/files/20%20juin%202013%204A%20682%202012_0.pdf
17. Rozhodnutí 4A_682/2012. In: *Tribunal Federal* [online]. 2012 [cit. 2020-08-28]. Dostupné z: https://www.bger.ch/ext/eurospider/live/de/php/aza/http/index.php?highlight_docid=aza%3A%2F%2F20-06-2013-4A_682-2012&lang=de&type=show_document&zoom=YES&
18. Rozhodnutí 4A_90/2014 In: *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. 2014 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: http://www.swissarbitrationdecisions.com/sites/default/files/9%20juillet%202014%204A%2090%202014_0.pdf
19. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 6. 2020, sp. zn. 31 Cdo 2805/2011 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <https://iudictum.cz/179464/31-cdo-2805-2011>

20. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 9. 2011, sp. zn. 28 Cdo 2304/2011 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/28Cdo2304/2011>
21. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 11. 2008, sp. zn. 28 Cdo 2306/2008 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/28Cdo2306/2008>
22. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 8. 2007, sp. zn. NS 28 Cdo 2790/2006 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/28Cdo2790/2006>
23. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. 28 Cdo 2916/2006 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/28Cdo2916/2006>
24. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. NS 28 Cdo 2916/2006 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/28Cdo2916/2006>
25. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2011, č. j. 2 Afs 16/2011-78, bod 30
26. Světový antidopingový kodex WADA 2021 (draft), účinný ke dni 1. ledna 2021, [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/2021_code_2021_cleanversion.pdf
27. Světový antidopingový kodex WADA z roku 2003, účinný ke dni 1. ledna 2009, WADA. [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: https://www.wadaama.org/sites/default/files/resources/files/wada_anti-doping_code_2009_en_0.pdf
28. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 3. 2010, sp. zn. 28 Cdo 4852/2009 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/28Cdo4852/2009>
29. Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>
30. Usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2003, sp. zn. II. ÚS 41/02 [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <https://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/ustavni-soud/2003/1901/judikat-us-II-uS-41-02-GUS20031785>
31. Zákon ze dne 18. června 2019, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Seznam zkratek

AAA	American Arbitration Association
AAS	anabolické steroidy
ABP	Athlete Biological Passport – biologická pas atleta
ADAMS	Anti-Doping Administration and Management System – webová informační databáze
ADD CAS	Anti-Doping Division
ADV ČR	Antidopingový výbor ČR
AHD	CAS Ad Hoc Division
AIOWF	Association of International Olympic Winter Sports Federations
ANOC	Association of National Olympic Committees
ASOIF	Association of Summer Olympic International Federations
ATP	Association of Tennis Professionals – Asociace tenisových profesionálů
CAS	Court of Arbitration for Sports – Mezinárodní arbitrážní soud pro sport
CIAF	The International Chamber for Football Arbitration – Mezinárodní komora pro fotbalovou arbitráž
CNS	Central nervous system – centrální nervový systém
ČAFH	Česká asociace fotbalových hráčů
DRB	Doping Review Board – Dopingová revizní komise
DRC	Dispute Resolution Chamber FIFA – Komorou pro řešení sporů FIFA
ECHR	European Court of Human Rights – Evropský soud pro lidská práva
EIA	Exercise-induced asthma – cvičením vyvolané astma
EIB	Exercise-induced bronchoconstriction – cvičením vyvolané bronchokonstrikce
EPO	Hormone erythropoietin – hormon erythropoetin
EQAS	External Quality Assessment Scheme – schéma externí hodnocení kvality systému
ESLP	Evropský soud pro lidská práva – European Court of Human Rights
EÚLP	Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ze 4. 11. 1950, sdělení č. 209/1992 Sb.

FA	Football Association – fotbalová asociace
FFMT	Neposkytnutí informací o pobytu, nezastižení pro dopingovou kontrolu
FIFA DRC	Dispute resolution chamber – komora pro rozhodování sporů v rámci FIFA
FIFA	Fédération Internationale de Football Association – Mezinárodní federace fotbalových svazů
FIFA PSC	Players status committee – komora pro rozhodování sporů hráčů v rámci FIFA
GCS	glucocorticosteroids – kortikosteroidy
IAAF	International Association of Athletics Federations – Asociace mezinárodních atletických federací
IBA	International Bar Association – Mezinárodní advokátní komora
ICAS	International Council for Arbitration in Sport
ICC	International Chamber of Commerce – Mezinárodní obchodní komora
IOC	International Olympic Committee – Mezinárodní olympijský výbor
IRMS	Isotope ratio mass spectrometry – izotopová hmotnostní spektrometrie
ISL	International Standard for Laboratories – Mezinárodní standard pro laboratoře
ISU	International Skating Union – Mezinárodní bruslařská unie
ITF	International Tennis Federation – Mezinárodní tenisová federace
LFT	Loi sur le Tribunal Federal
NADO	National Anti – Doping Organizations – Národní antidopingová organizace
NOZ	Nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb.
NSS	Nejvyšší správní soud
NYC	Newyorská úmluva, Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PILA	Švýcarský zákon o soukromém mezinárodním právu
RAF	Royal Air Force – královské letectvo
RBC	Red blood cells – červené krvinky
RS	Snížená sankce
ST	Standardní sankce
ŠFT	Švýcarský federální soud
TAS (= CAS)	Tribunal Arbitral du Sport

THC	Tetrahydrocannabinol – Tetrahydrocannabinol
TUE	Therapeutic Use Exemption – terapeutické výjimky
TUEC	Therapeutic Use Exemption Committee – výbor pro terapeutické výjimky
UCI	Union Cycliste Internationale – Mezinárodní cyklistická unie
UEFA	Unie evropských fotbalových asociací
UNCITRAL	The United Nations Commission on International Trade Law – Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo
WADA	World Anti-Doping Agency – Světová antidopingová agentura
ZMPS	Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém

Rejstřík

- Alain Lunyenfichter, 87
Amanita muscaria, 85
Andreai Raducanova, 32
atropin, 84
benzoylekgonin, 97
břemeno důkazní, 100
butoten, 85
CAS Anti – dopingová divize, 50
Catha edulis, 86
Chionise ze Sparty, 86
Cola nitid, 84
Disciplinární řád FIFA, 63
doložky standardní, 55
doping, 84
Ephedra, 85
FIFA DRC, 24
Filastratos, 86
fond právní pomoci, 149
good governance, 11
Herba equiseti, 86
in dubio contra stipulatorem, 44
jura novit curia, 44
K. E. Jensen, 87
kauza Pechstein, 13
kauza Shakhtar Donetsk, 64
Larissa Lazutinova, 33
Laws of the game, 39
lex sportiva, 11
Lophophora Wiliamsi, 86
Matthieue Rebb, 49
metabolity, 93
Mezinárodní arbitrážní rada pro sport, 32
Mezinárodní komora pro fotbalové arbitráže, 38
Mezinárodní sportovní arbitráž, 29
nandrolon, 86
norandrosteron, 97
objektivní lhůty, 22
odpovědnost objektivní, 90
Olympique des Alpes, 47
pacta sunt servada, 46
peyote, 86
Plinius, 86
Popper, 10
případ Gundel, 32
Quigley, 90
řízení spravedlivé, 96
rozhodčí nález, 60
Seznam zakázaných látek, 89
smírčí řízení, 58
špatné víry, 12
subjektivní lhůty, 22
Švýcarský federální tribunál, 39
T. Simpson, 87
Thomas J. Hicks, 86
vzorky testovací, 88
Zákoník sportovní arbitráže, 33

Seznam příloh

Příloha č. 1 Pyramidová struktura sportu.....	135
Příloha č. 2 Změny Předpisu sportovní arbitráže.....	136
Příloha č. 3 Směrnice právní pomoci před Mezinárodní sportovní arbitráží.....	139
Příloha č. 4 Předpis Sportovní arbitráže	144
Příloha č. 5 Procesní předpisy (pouze novelizovaná ustanovení).....	148
Příloha č. 6 Statistika případů CASu	149
Příloha č. 7 Předpisy FAČR – Rozhodné právo	151

Přílohy

Příloha č. 1 Pyramidová struktura sportu

Pyramidová struktura sportu

Příloha č. 2 Změny Předpisu sportovní arbitráže

(v platnosti od 1. ledna 2019)

A Společná ustanovení

S3 CAS vede jeden nebo více seznamů rozhodců, které slouží pro rozhodčí usnesení sporů týkajících se sportu v arbitrážích řízených Panely složenými z jednoho nebo tří rozhodců.

CAS je složen z běžného arbitrážního oddělení, antidopingového oddělení a odvolacího oddělení.

B Mezinárodní rada sportovní arbitráže (ICAS)

2 Kompetence

1. S6 ICAS vykonává následující funkce:
2. Volí ze svých členů na jedno nebo více obnovitelných čtyřletých období:
 - prezidenta antidopingového oddělení,
 - zástupce tří prezidentů oddělení, kteří je nahradí v případě, že nebudou moci vykonávat své funkce.
3. Ustanovuje stálé výbory vedené dle článku S7 a., b. a c.
4. Jmenuje rozhodce vedené v seznamu rozhodců CAS a mediátory vedené seznamem mediátorů CAS na návrh Členského výboru CAS. Podobně je z těchto seznamů může odebrat.
5. Řeší problémy a odvolání rozhodců skrze Revizní komisi a vykonává jakékoliv další funkce určené procesními pravidly.
6. Je zodpovědný za financování a podávání zpráv o financování CAS. Pro tento účel, kromě jiného:
 - 6.2 schvaluje rozpočet ICAS připravený kanceláří CAS a kanceláří antidopingového oddělení CAS;
 - 6.3 schvaluje výroční zprávu a finanční výkazy ICAS připravené v souladu s požadavky švýcarského práva;
7. Dohlíží nad aktivitami kanceláře CAS a kanceláře antidopingového oddělení CAS.
8. Zajišťuje oblastní nebo místní, stálé nebo ad hoc arbitráže včetně alternativních míst slyšení.

9. Tvoří fond právní pomoci k zajištění přístupu k arbitráži osobám bez dostatečných finančních prostředků a směrnice právní pomoci CAS pro spravování fondů včetně Výboru právní pomoci, který rozhoduje o žádostech o právní pomoc.

S7 ICAS vykonává svou funkci samostatně nebo skrze:

1. svou Radu, složenou z prezidenta, dvou viceprezidentů ICAS, prezidenta Arbitrážního oddělení a prezidenta Odvolacího arbitrážního oddělení a,
2. následujících stálých výborů:
 - a. Členský výbor CAS, složený ze dvou členů ICAS jmenovaných dle článku S4 d. nebo e. Předpisu, jeden z nich jmenovaný jako předseda výboru, a třech prezidentů oddělení. Členský výbor CAS předkládá ICAS návrh nominace nových rozhodců a mediátorů. Zároveň může Výbor navrhnout odstranění rozhodců a mediátorů ze seznamů CAS.
 - b. Výbor právní pomoci, složený z prezidenta ICAS jako předsedy Výboru a čtyřech členů ICAS jmenovaných v souladu s článkem S4 d. Předpisu. Výbor právní pomoci vykonává své funkce v souladu se Směrnicemi právní pomoci.
 - c. Revizní komise, složená z člena ICAS jmenovaného mimo Mezinárodní olympijský výbor, Mezinárodní sportovní federace a Asociaci národních olympijských výborů, který bude považován za předsedu Komise, a ze tří prezidentů jednotlivých oddělení bez prezidenta toho oddělení, kterého se bude týkat konkrétní řízení. Revizní komise vykonává své funkce v souladu s článkem R34 a R35 Předpisu.

ICAS nesmí delegovat na Radu funkce uvedené v článku S6, odstavcích 1, 2, 6.2 a 6.3.

C Mezinárodní sportovní arbitráž (CAS)

1 Úloha

S12 Odpovědnosti Panelů jsou, mimo jiné:

- b. vyřešit antidopingové záležitosti jako první instance nebo jako jediná instance

3 Organizace CAS

- S20 CAS je složen ze tří oddělení, arbitrážního, antidopingového a odvolacího.
- b. Antidopingové oddělení tvoří Panely, jejichž zodpovědností je řešit spory týkající se antidopingové problematiky jako první instance nebo jako jediná instance. Vykonává, skrze prostředníka prezidenta nebo jeho/jejího zástupce, veškeré funkce ve vztahu k rychlému a efektivnímu průběhu řízení v souladu s procesními předpisy (článek A1 a násl.)

D Závěrečná ustanovení

- S23 Tyto Stanovy jsou doplněny Procesními předpisy a Arbitrážními předpisy Antidopingového oddělení CAS přijatých ICAS.

Příloha č. 3 Směrnice právní pomoci před Mezinárodní sportovní arbitráží

(v platnosti od 1. září 2013; novelizována 1. ledna 2019)

Obecná ustanovení

Článek 1 Cílem současných předpisů, ustanovených v souladu s článkem S6.9 Předpisu sportovní arbitráže („Předpis“), je zaručit fyzickým osobám bez dostatečných finančních prostředků práva na obranu svých práv před Mezinárodní sportovní arbitráží („CAS“). Směrnice vysvětlují podmínky, na základě kterých může být právní pomoc udělena.

Článek 2 Směrnice se aplikují jak na běžná, tak odvolací řízení před CAS.

Článek 3 Komise právní pomoci ICAS rozhoduje o právní pomoci na základě žádostí.

Článek 4 ICAS (Mezinárodní rada sportovní arbitráže) je odpovědná za financování právní pomoci před CAS. Z tohoto důvodu zaručuje, že je projekt právní pomoci dostatečně financován.

Článek 5 Právní pomoc je udělena na základě odůvodněné žádosti, která je podložena příslušnými dokumenty, každé fyzické osobě, která prokáže, že její příjem a jmění nejsou dostatečné k pokrytí nákladů řízení, aniž by tím zasáhla do části jmění potřebného k podpoře své a své rodiny.

Právní pomoc bude odmítnuta, pokud je zřejmé, že žadatelova žaloba nebo obhajoba nemá právní základ. Právní pomoc bude odmítnuta i v případě, pokud je zřejmé, že žaloba nebo obhajoba jsou nesmyslné nebo šikanózní.

Článek 6 Podle žadatelových potřeb a rozhodnutí Komise právní pomoci ICAS může být právní pomoc aplikována následujícími způsoby:

- žadatel může být zproštěn úhrady nákladů řízení nebo zálohy nákladů řízení;
- žadatel si může zvolit právního zástupce pro bono ze seznamu vedeném u CAS;
- žadateli může být poskytnuta paušální částka k pokrytí jeho cestovních a ubytovacích nákladů a těchto nákladů na svědky, odborníky a tlumočníky v souvislosti s jednáním před CAS a také cestovních a ubytovacích nákladů právního zástupce pro bono.

Postup pro podání žádosti

Článek 7 O právní pomoc může požádat odvolatel/ žalobce po podání odvolání/žádosti k arbitráži; Odpůrce může požádat o právní pomoc, jakmile obdrží odvolání/žádost o arbitráž. O právní pomoc tak může být požádáno kdykoliv během řízení. Pokrývá však pouze budoucí náklady, nemůže být udělena retroaktivně.

Článek 8 Žádost o právní pomoc by měla být zaslána v písemné podobě do kanceláře CAS s přiloženým a vyplněným formulářem Žádosti o právní pomoc, který je dostupný na stránkách CAS (www.tas-cas.org).

Článek 9 Žadatel poskytne veškeré dokumenty nezbytné k objasnění své finanční situace spolu s doplňujícími dokumenty, např. daňová přiznání, zaměstnanecká smlouva, výplatní páska, leasing (pronájem). Žadatel také souhrnně vysvětlí důvod svého odvolání/obhajoby, aby bylo zřejmé, že jeho odvolání/obhajoba má právní základ.

Žadatel je požádán o udělení souhlasu státním institucím a třetím osobám ohledně poskytnutí důvěrných informací týkající se jeho finanční situace.

V případě nesplnění zmíněných požadavků bude žádost o právní pomoc zamítnuta.

Článek 10 Komise právní pomoci ICAS rozhodne o žádosti o právní pomoc a poskytne stručné odůvodnění svého rozhodnutí.

Rozhodnutí je sděleno žadateli a případně jeho právnímu zástupci pro bono.

Rozhodnutí není předmětem odvolání.

Pokud je pomoc právního zástupce požadována a přidělena, žadatel si právního zástupce pro bono může vybrat ze seznamu vedeném u ICAS/CAS.

Řízení o žádosti o právní pomoc je zdarma.

Článek 11 Všichni příjemci právní pomoci souhlasí, že bezodkladně informují kancelář CAS v případě jakékoliv změny okolností, na základě kterých byla právní pomoc udělena, a také v případě změny dalších skutečností k právní pomoci relevantních.

Článek 12 Žadatel právní pomoci může požádat o opětovné projednání své žádosti v případě, že se výrazně zhorší jeho finanční situaci oproti původní žádosti o právní pomoc, která byla projednána a odmítnuta.

Ustanovení týkající se žádosti o právní pomoc se aplikují obdobně i na její opětovné projednání.

Článek 13 Právní pomoc je účinná ode dne, kdy o ní bylo požádáno, až do konce řízení před CAS, pokud nebyla zrušena Komisí právní pomoci ICAS.

Článek 14 Komise právní pomoci ICAS může právní pomoc odebrat, pokud zjistí, že k ní příjemce není nadále oprávněn, nebo pokud byla právní pomoc udělena neoprávněně. Odebrání právní pomoci má retroaktivní účinek.

Náklady

Článek 15 V souladu s článkem R64 Předpisu určí kancelář CAS na konci řízení konečnou částku nákladů řízení.

V souladu s Předpisem určí Panel v rozhodčím nálezů stranu, která ponese arbitrážní náklady nebo stanoví, v jakém poměru si strany náklady rozdělí. Na základě obecného pravidla má Panel možnost dle svého uvážení poskytnout úspěšné straně příspěvek na právní poplatky a další výdaje vynaložené v souvislosti s řízením.

Článek 16 Při ukončení arbitrážního řízení může být příjemci právní pomoci uloženo uhradit náklady. Nicméně CAS od svého nároku v takovém případě upustí. Příjemci právní pomoci může být také uloženo uhradit příspěvek právní poplatků úspěšné straně. V takovém případě musí příjemce danou částku zaplatit.

Článek 17 Pokud je příjemce právní pomoci úspěšný ve svém odvolání/arbitráži a druhá strana je povinna nést náklady řízení, požadovanou částku uhradí CAS tato povinná strana.

Úloha právního zástupce pro bono

Článek 18 Kancelář CAS ustanoví seznam dobrovolných právníků (právní zástupci pro bono) způsobilých pro mezinárodní arbitráž a sportovní právo a schopných pracovat v oficiálních jazycích CAS. Kancelář CAS může tento seznam zveřejnit, pokud to bude považovat za vhodné. Seznam je poskytnut příjemci právní pomoci, aby si mohl zvolit svého právního zástupce.

Příjemce právní pomoci může vztah s právním zástupcem pro bono kdykoliv ukončit. Právní zástupce pro bono může být propuštěn z tohoto právního vztahu se svolením prezidenta Panelu. Příjemce může kancelář CAS požádat o pomoc při nahrazování právního zástupce pro bono.

Ani ICAS, ani CAS nejsou zodpovědní za prováděné aktivity a udělené rady právního zástupce pro bono ve prospěch příjemce právní pomoci.

Článek 19 Když Komise právní pomoci ICAS schválí přidělení právního zástupce pro bono, ten souhlasí, že bude svou činnost vykonávat bezplatně a v rámci svého mandátu zastupovat příjemce před CAS. Právní zástupce nemůže odmítnout případ bez důvodu a nesmí od příjemce požadovat žádné platby ani poplatky ani jakékoliv platby přijímat. Právní zástupce omezí svou činnost v rozsahu nezbytném pro ochranu zájmů mu svěřených s ohledem na povahu, důležitost a složitost případu a s ohledem na profesionální služby, které se od něj očekávají.

Článek 20 Právní zástupce neobdrží žádnou odměnu za svou práci. Nicméně pokud Komise právní pomoci ICAS rozhodne, mohou být právnímu zástupci uhrazeny výdaje na cestování a ubytování nebo jejich část v rozsahu, který je opodstatněný.

Podmínky proplacení

Článek 21 Kromě výjimečných okolností ICAS/CAS neuhradí výdaje příjemce právní pomoci nebo jeho právního zástupce předem.

Při ukončení arbitráže, v případě, že tak Komise právní pomoci ICAS předem rozhodla, příjemce a/nebo právní zástupce mohou požádat o náhradu všech nebo části výdajů v souladu s článkem 6 výše. Žádost musí obsahovat potvrzení o výdajích, za které je proplacení požadováno.

Pokud Komise právní pomoci ICAS nestanoví jinak, ICAS/CAS uhradí požadovanou částku do výše paušálu stanoveného rozhodnutím o právní pomoci. Rozhodnutí o proplacení není předmětem odvolání.

Zachování mlčenlivosti

Článek 22 Proces rozhodování o právní pomoci je důvěrný. Kancelář CAS nezveřejní žádnou část žádosti o právní pomoc ani další související dokumentaci třetím stranám, pokud o údaje nepožádá soudní orgán státu. Kancelář CAS nicméně musí informovat ostatní strany, kterých se arbitráž týká, a Panel, že byla právní pomoc poskytnuta žadateli.

Přechodná a závěrečná ustanovení

Článek 23 Tyto Směrnice se aplikují na řízení zahájená po datu jejich platnosti.

Tyto Směrnice vstupují v platnost 1. září 2013.²⁵⁰

²⁵⁰ Legal aid. In: *TAS/CAS* [online]. Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport / Court of Arbitration for Sport [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/arbitration/legal-aid.html>

Příloha č. 4 Předpis Sportovní arbitráže

(edice 2017, dále „Předpis“)

1. Strana, která chce podat opravný prostředek proti rozhodnutí orgánu FIFA v souladu s předpisy FIFA, musí podat odvolání k CAS do 21 dnů od obdržení napadeného rozhodnutí (článek 58 předpisů FIFA). V souvislosti s podáním odvolání k CAS je nezbytné požádat FIFA o vydání celého rozhodnutí s odůvodněním. Odvolání pouze proti výrokové části rozhodnutí není přípustné.

Přesná adresa CAS:

Court of Arbitration for Sport

Chateau de Béthusy, Avenue de Beaumont 2, CH-1012 Lausanne

Tel. (41.21) 613 50 00, Fax (41.21.) 613 50 01, procedures@tas-cas.org, www.tas-cas.org

2. Aby bylo odvolání přípustné, musí být podáno v anglickém nebo francouzském jazyce (článek R29 Předpisu) a musí obsahovat následující prvky:

- jméno a adresu odpůrce;
- kopii rozhodnutí, proti kterému odvolání směřuje;
- čeho se Odvolatel domáhá;
- jmenování rozhodce vybraného Odvolatelem ze seznamu CAS, pokud Odvolatel nepožaduje jmenování jediného rozhodce (odstavec 3 níže); seznam rozhodců CAS je uveden na www.tas-cas.org;
- případně, návrh na pozastavení výkonu rozhodnutí, proti kterému odvolání směřuje, společně s odůvodněním (odvolání podané k CAS nepozastavuje automaticky výkon předmětného rozhodnutí, kromě rozhodnutí, která jsou výhradně finanční povahy);
- kopii ustanovení stanov, předpisů nebo konkrétní dohody týkající se odvolání k CAS;
- doklad o zaplacení arbitrážního poplatku 1 000 CHF.

3. Arbitrážní řízení je přiděleno Panelu složenému ze tří rozhodců, který je ustanoven v souladu s článkem R54 Předpisu. Nicméně Odvolatel může požádat o samostatného rozhodce, který bude jmenován prezidentem odvolacího arbitrážního oddělení CAS.

4. Do 10 dnů po uplynutí lhůty k podání odvolání Odvolatel podá doplnění odvolání, ve kterém uvede fakta a právní argumenty, které podporují jeho odvolání, společně se všemi přílohami a specifikacemi dalších důkazů, na které plánuje odkázat. Pokud tak neučiní, odvolání bude považováno za zpět vzaté (článek R51 Předpisu). V dalších podáních by pak měl Odvolatel určit svědky, včetně krátkého shrnutí jejich očekávaného svědectví, a odborníky, které plánuje předvolat k jednání, u nichž sdělí oblast jejich odborných znalostí, a měl by sdělit také jakákoliv další důkazní opatření, která požaduje.

5. Do 20 dnů od přijetí doplnění odvolání podá Odpůrce k CAS odpověď obsahující následující prvky:

- vyjádření k návrhu Odvolatele;
- obrana týkající se nedostatku příslušnosti;
- další přílohy a určení důkazů, které má v úmyslu uplatnit, včetně jmen svědků a jejich předpokládaného svědectví, a odborníků spolu s oblastí jejich kvalifikace, které má v úmyslu předvolat k řízení.

6. Odvolání a další psaná podání tištěná nebo uložená na digitální nosič musí být poslána kurýrem do kanceláře CAS v tolika kopiích, kolik je dalších stran řízení a rozhodců společně s kopií pro samotný CAS. Pokud tak nebude učiněno, CAS nebude pokračovat v řízení. Pokud jsou dokumenty předem zaslány faxem nebo na oficiální e-mailovou adresu CAS (procedures@tas-cas.org), podání je platné, pokud jsou tyto dokumenty zároveň poslány kurýrem do prvního následujícího pracovního dne relevantní lhůty (článek R31 Předpisu).

Časové lhůty stanovené Předpisem počínají běžet ode dne následujícího po dni, kdy bylo oznámení CAS přijato. Oficiální svátky a dny pracovního klidu jsou zahrnuty do počítání časových lhůt. Časové lhůty stanovené Předpisem jsou dodrženy, pokud je komunikace stran zaslána před půlnocí posledního dne, kdy má časová lhůta vypršet, v čase platném v oblasti jejich sídla nebo, pokud jsou zastoupeny, sídla jejich hlavního právního zástupce. Pokud poslední den lhůty připadne na oficiální svátek nebo den pracovního klidu v místě, odkud je dokument poslán, lhůta vyprší na konci prvního následujícího pracovního dne (článek R32 Předpisu).

7. V souladu s články R64 a R65 Předpisu stanoví CAS úhradu možných nákladů týkajících se řízení do vypršení určitého časového limitu. V případě neuhrazení těchto nákladů bude odvolání považováno za zpět vzaté a CAS arbitráž ukončí.

8. Pro jednotlivce vytvořil CAS fond právní pomoci. Forma a zásady právní pomoci jsou zveřejněny na stránkách www.tas-cas.org. Nicméně poplatek kanceláře CAS zůstává v souladu s články R64.1 nebo R65.2 Předpisu povinný a musí být uhrazen před započítáním jakéhokoliv procesního postupu včetně žádosti o právní pomoc.

9. Na konci písemného řízení předvolá CAS strany k jednání, aniž by tím byl dotčen článek R57 § 2 Předpisu.

10. CAS má plné právo projednat celý případ od začátku. Výsledkem může být vydání zcela nového rozhodnutí, které nahradí rozhodnutí, proti němuž odvolání směřuje, nebo zrušení původního rozhodnutí a vrácení případu příslušnému orgánu, aby vydal nové rozhodnutí.

11. Rozhodnutí, shrnutí nebo tisková zpráva uvádějící výsledek procesního řízení CAS zveřejní, pokud se strany nedohodnou, že by informace o řízení měly zůstat důvěrné. Kopie rozhodčího nálezu je zaslána na FIFA v případě, že není jednou ze stran řízení.

V případě nesouladu tohoto dokumentu a Předpisu mají přednost ustanovení obsažená v Předpisu.

Přijetí rozhodce a prohlášení nezávislosti

CAS 2018/A/6016 Club ETO Győr v. Patrik Vajda

Dle Článku R33 Předpisu Sportovní arbitráže („Předpis“), já, níže podepsaný

Příjmení:

Bernasconi

Jméno:

Michele

Tímto prohlašuji, že přijímám tento případ jako rozhodce. Potvrzuji, že jsem seznámen s Předpisem a jsem schopen rozhodovat případ jako rozhodce v souladu se všemi požadavky

Předpisu. Zároveň prohlašuji, že jsem schopen provádět a rozhodovat případ v anglickém jazyce, který je jazykem arbitráže.

Jsem nestranný a nezávislý vůči stranám případu a mám v úmyslu nestranným a nezávislým zůstat; nicméně rád bych dal stranám případu na vědomí následující skutečnosti a okolnosti, které oznamuji níže, jelikož by mohly být v očích stran považovány za ohrožující mou nezávislost:

„Má společnost poskytla organizaci FIFA dokumenty v několika záležitostech. Nicméně jsme neměli a nemáme žádné informace o probíhajícím sporu mezi klubem ETO Győr a panem Patrikem Vajdou.“

Místo: Curych

Den: 4. 12. 2018

Podpis:

Příloha č. 5 Procesní předpisy (pouze novelizovaná ustanovení)

A Obecná ustanovení

R34 Námitka

O námitkách bude rozhodovat Revizní komise, která může dle vlastního uvážení předat případ ICAS. Námitku vůči rozhodci podává strana, která ji namítá, ve formě petice a posílá ji do kanceláře CAS nebo Antidopingového oddělení CAS. Revizní komise nebo ICAS rozhodne o námitce poté, co budou ostatní strany, rozhodce, proti kterému námitka směřuje, a další rozhodci, pokud jsou, vyzváni k podání písemného vyjádření. Kancelář CAS nebo Antidopingové oddělení CAS seznámí s těmito vyjádřeními strany a ostatní rozhodce, pokud jsou. Revizní komise nebo ICAS poskytne stručné odůvodnění svého rozhodnutí, které se může rozhodnout zveřejnit.

R35 Odvolání z funkce

Rozhodce může být odvolán Revizní komisí, pokud odmítne nebo nemůže plnit své povinnosti nebo neplní své povinnosti v přiměřené době v souladu s tímto Předpisem. Revizní komise vyzve strany, daného rozhodce a ostatní rozhodce, pokud jsou, k písemnému vyjádření a předloží stručné odůvodnění svého rozhodnutí. Odvolání rozhodce nemůže být vyžadováno stranou řízení.

R57 Rozsah přezkumu Panelu – Jednání

Na žádost FO, která je stranou řízení, bude vedeno veřejné řízení, pokud je záležitost disciplinární povahy. Nicméně taková žádost může být zamítnuta z důvodů morálních, veřejného pořádku, národní bezpečnosti, kde je upřednostněn zájem menšiny nebo ochrana soukromí stran, kde by veřejnost ohrozila zájmy spravedlnosti, kde je řízení výhradně spjato s právními otázkami nebo kde se jednání veřejně vedlo již v první instanci.

R65.1 Tento článek R65 se aplikuje na odvolání proti rozhodnutí, která jsou výhradně disciplinární povahy nebo jsou poskytované mezinárodní federaci nebo sportovním orgánem. Článek není aplikovatelný na odvolání proti těm rozhodnutím, která se vztahují k sankcím uděleným jako důsledek sporu ekonomické povahy. V případě námítky strany týkající se aplikace článku R64 místo R65, kancelář CAS může požadovat úhradu arbitrážních nákladů předem v souladu s článkem R64.2.

Příloha č. 6 Statistika případů CASu

Tabulka případů předložených CAS od jeho založení²⁵¹. Uvedené roky jsou rokem zahájení řízení.

YEAR	Ordinary procedures	Appeal Procedures	<i>Adhoc</i> Procedures	Anti-Doping Procedures	Mediation Procedures	Consultation Procedures	TOTAL
1986	1					1	2
1987	5					3	8
1988	3					9	12
1989	5					4	9
1990	7					6	13
1991	13					5	18
1992	19					6	25
1993	13					14	27
1994	10					7	17
1995	2	8	0			3	13
1996	4	10	6			1	21
1997	7	11	0			2	20
1998	4	33	5			3	45
1999	8	24	0		1	1	34
2000	5	55	15		0	1	76
2001	10	32	0		2	0	44
2002	9	66	8		1	3	87
2003	61	46	0		1	2	110
2004	9	252	10		2	0	273
2005	9	185	0		3	4	201
2006	17	175	12		3	0	207
2007	22	230	0		1	0	253
2008	26	276	9		4	2	317
2009	25	245	0		4	5	279
2010	49	244	5		6	0	304
2011	71	294	0		1		366
2012	62	301	11		4		378
2013	58	349	0		4		411
2014	68	349	10		6		433
2015	88	410	0		3		501
2016	100	458	28	13	10		609
2017	111	461	0	0	12		584
2018	116	463	15	5	7		606
2019	107	493	0	5	4		609

²⁵¹ https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/CAS_statistics_2020.pdf

2020	129	811	0	8	9		957
TOTAL	1253	6281	134	31	88	82	7869

Příloha č. 7 Předpisy FAČR – Rozhodné právo

Ustanovení, jež byla v daném případě relevantní, jsou následující:

- čl. 3 Stanov FAČR platných ke 2015

1. Členy FAČR se mohou stát fyzické osoby (jednotlivci) i právnické osoby (členské kluby a jiné právnické osoby). Na přijetí za člena FAČR není právní nárok. Každý člen musí být evidován v centrální registraci členů FAČR. Členství jednotlivce ve FAČR je výlučně členským vztahem mezi FAČR a členem.

(...)

- čl. 29 Stanov FAČR platných ke 2015

Řešení sporů

1. Členové FAČR jsou povinni spory vyplývající ze stanov, řádů a předpisů FAČR řešit prostřednictvím orgánů FAČR na jiné orgány se mohou obrátit pouze v případě vyčerpání všech prostředků, které poskytují předpisy FAČR. Porušení tohoto ustanovení podléhá sankcím.

Vedle zákonného práva obrátit se na obecný soud, může člen FAČR podat návrh na vydání rozhodnutí k Rozhodčímu soudu pro sport se sídlem v Lausanne, tak, jak je stanoveno v předpisech FIFA a UEFA, a to s tím, že jeho rozhodnutí nepodléhá soudnímu přezkumu českých obecných soudů.

(...)

- čl. 30 Stanov FAČR platných ke 2015

Rozhodčí řízení

1. O sporech mezi členy FAČR ze smluv mezi kluby a hráči, o sporech o plnění mezi kluby o odstupném za hráče, o sporech vyplývajících z činnosti agentů FAČR a o dalších obdobných sporech, rozhodují členové Sboru rozhodců FAČR.

(...)

- čl. 5 Řádu rozhodčího řízení FAČR platných ke 2015

Pravomoc sboru rozhodců

1. Sbor rozhodců rozhoduje dle stanov FA:

- a) o sporech mezi členy FA ze smluv mezi kluby a hráči
- b) o sporech o plnění mezi kluby o odstupném za hráče

- c) o sporech vyplývajících z činnosti agentů FA, a
- d) o dalších obdobných sporech.
- (...)
- čl. 27 Řádu rozhodčího řízení FAČR platných ke 2015

Pravomoc a složení arbitrážní komise

1. Arbitrážní komise je voleným orgánem FA a její rozhodovací pravomoc je dána stanovami FA.

(...)

3. Arbitrážní komise rozhoduje o:

a) odvoláních proti nepravomocným rozhodnutím rozhodčího senátu, proti kterým je odvolání přípustné,

b) návrzích na obnovu řízení, a

c) návrzích na nařízení výkonu rozhodnutí.

(...)

- čl. 20 Listiny základních práv a svobod ČR
- Článek 20

(1) Právo svobodně se sdružovat je zaručeno. Každý má právo spolu s jinými se sdružovat ve spolcích, společnostech a jiných sdruženích.

(2) Občané mají právo zakládat též politické strany a politická hnutí a sdružovat se v nich.

(3) Výkon těchto práv lze omezit jen v případech stanovených zákonem, jestliže to je v demokratické společnosti nezbytné pro bezpečnost státu, ochranu veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku, předcházení trestným činům nebo pro ochranu práv a svobod druhých.

(4) Politické strany a politická hnutí, jakož i jiná sdružení, jsou odděleny od státu.

Řešení sporů

1. Členové FAČR jsou povinni spory vyplývající ze stanov, řádů a předpisů FAČR řešit prostřednictvím orgánů FAČR na jiné orgány se mohou obrátit pouze v případě vyčerpání všech prostředků, které poskytují předpisy FAČR. Porušení tohoto ustanovení podléhá sankcím.

2. Vedle zákonného práva obrátit se na obecný soud, může člen FAČR podat návrh na vydání rozhodnutí k Rozhodčímu soudu pro sport se sídlem v Lausanne, tak, jak je stanoveno

v předpisech FIFA a UEFA, a to s tím, že jeho rozhodnutí nepodléhá soudnímu přezkumu českých obecných soudů. Pojem, kdo je členem, je vysvětlen v čl. 3 Stanov.

Vznik členství

Členy FAČR se mohou stát fyzické osoby (jednotlivci) i právnické osoby (členské kluby a jiné právnické osoby). Na přijetí za člena FAČR není právní nárok. Každý člen musí být evidován v centrální registraci členů FAČR. Členství jednotlivce ve FAČR je výlučně členským vztahem mezi FAČR a členem.

Sportovní arbitráž

Abstrakt

Předložená práce se zabývá mezinárodní sportovní arbitráží a její aplikaci na řešení různých sportovních právních problémů. Zároveň se zabývá problémy spojenými se sportovním dopingem a zneužíváním látek zvyšujících výkonnost. V práci analyzuji jednotlivé druhy mezinárodních arbitrážních řízení, orgánů a jejich pravomoci vzhledem ke sportovcům a možnosti sportovců arbitrážní výroky rozporovat. Cílem práce je také poukázat na některé problematické aspekty současného uspořádání mezinárodní arbitráže ve sportu a návrh možných řešení. Tyto aspekty mezinárodní sportovní arbitráže jsou ilustrované na vybraných významných případech řešených orgány mezinárodní arbitráže ve sportu v nedávné době.

Klíčová slova: sportovní právo, arbitrážní řízení, Mezinárodní rozhodčí soud pro sport, objektivní odpovědnost, doping

Sports arbitration

Abstract

In this thesis, I address international sports arbitration and its application to solving a variety of legal issues. Simultaneously, I describe significant issues related to doping and performance enhancing substance abuse. I provide thorough analyses of individual international arbitration bodies; their governance over athletic environment, and appeal and dispute resolution procedures. This thesis points out selected organizational and procedural issues of international arbitration and its bodies and suggests possible solutions. I use a number of significant and notable arbitration cases (including legal case of a client I personally represented in front of the Court of Arbitration for Sport) to support argument.

Keywords: sports law, arbitration proceedings, International Court of Arbitration for Sport, strict liability, doping